

Pohjois-Karjalan Osuuspankin
toimintakertomus ja
tilinpäätös 2023

POHJOIS-KARJALAN OSUUSPANKKI

Y-TUNNUS 2174450-0

SISÄLLYSLUETTELO

sivu

1-19 Toimintakertomus

20-21 Osuuspankin konsernin tuloslaskelma ja tase

23-24 Osuuspankin tuloslaskelma ja tase

25-26 Rahoituslaskelma

27-28 Konsernin Rahoituslaskelma

**Osuuspankin ja konsernin tuloslaskelman ja taseen liitteenä
annettavat tiedot**

29-50 Osuuspankin tilinpäätöksen merkittävimmät laatimisperiaatteet

51-83 Liitetiedot

**84-87 Luettelo kirjanpitoKirjoista, tositteiden lajeista sekä selvitys
niiden säilytystavoista**

88 Hallituksen allekirjoitus

88 Hallintoneuvoston lausunto

89 Tilintarkastajien merkintä suoritetusta tilintarkastuksesta

POHJOIS-KARJALAN OP

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Kiteen Seudun Osuuspankki ja Rääkkylän Osuuspankki sulautuivat Pohjois-Karjalan Osuuspankkiin 31.03.2023. Pankkien yhdistymisen tavoitteena on turvata nyt samalla talousalueella toimivien pankkien kilpailukyky, kasvu ja tehokkuus, vahvistaa ja varmistaa paikallisen pankkipalvelun monipuolisuus, joustavuus ja henkilökohtaisuus kustannustehokkaasti yhä vaativimmaksi muuttuvassa kilpailu- ja markkinatilanteessa.

Toimintakertomuksessa esitettyjen tuloslaskelman vuosien 2023 ja 2022 luvut eivät ole vertailukelpoisia. Vuoden 2022 tietoina on esitetty vastaanottaneen Pohjois-Karjalan Osuuspankin luvut. Vuoden 2023 tuloslukuina on esitetty Pohjois-Karjalan Osuuspankin tulos, johon sisältyvät Kiteen Seudun ja Rääkkylän Osuuspankkien tulosluvut 9 kuukaudelta.

Pohjois-Karjalan Osuuspankin korkokate kasvoi merkittävästi ja osuuspankin liikevoitto oli suurempi kuin edellisvuonna. Tilikaudella kirjattiin vertailukautta enemmän odotettavissa olevia luottotappioita luotoista ja muista sitoumuksista. Odotettavissa olevien luottotappioiden (arvonalentumisten) määrä suhteutettuna luotto- ja takauskantaan ovat huolestuttavasti kasvaneet. Luottokanta ja talletuskanta nousivat vuoden 2023 aikana. Ydinpääoman CET1-vakavaraisuussuhde oli edellisvuotta parempi.

Avainlukuja

Avainlukuja	2023	2022	Muutos	
Liikevoitto, 1000 €	45 553	17 605	158,8	%
Kulujen suhde tuottoihin, %	33	54,1	-21,1	%-yksikkö
Oman pääoman tuotto (ROE), %	10,7	4,7	6	%-yksikkö
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	38,51	31,66	6,85	%-yksikkö
Omistaja-asiakkaat	60 787	48 284	12 503	kpl

* Luvut eivät ole vertailukelpoisia

OP Ryhmä

Pohjois-Karjalan Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa. Kaikki jäsenet ovat omistaja-asiakkaita, joista jokaisella on yksi yhtäläiset oikeudet tuottava jäsenosuus.

Osuuspankki kuuluu OP Ryhmään, joka on johtava suomalainen finanssiryhmä. Se koostuu itsenäisistä osuuspankeista ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta tytäryhtiöineen. OP Ryhmän ja sen jäsenpankkien keskitettyjen palveluiden kehittämisestä ja tuottamisesta vastaavat OP Osuuskunta ja sen tytäryhtiö OP Vähittäisasiakkaat Oyj. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Osuuspankki on OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset yhdessä niiden konsolidointiryhmiin kuuluvien yhteisöjen kanssa muodostavat yhteenliittymän, josta säädetään laissa talletuspankkien yhteenliittymästä (Yhteenliittymälaki). Yhteenliittymälain mukaan keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista ja niiden vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan yhteenliittymän tasolla. OP Ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu keskinäisen vastuun piiriin.

Osuuspankilla jäsenluottolaitoksena ei ole velvollisuutta julkistaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 luvun 12 §:n mukaista puolivuosisikatsausta. Jäsenluottolaitoksella ei ole velvollisuutta julkistaa vakavaraisuutta koskevia tietoja (ns. Pilari III -tiedot) kokonaisuudessaan, vaan ne julkistetaan OP yhteenliittymästä.

Toimintaympäristö

Maailmantalous kasvoi ennakkotietojen mukaan vuonna 2023 hieman pidemmän ajan keskiarvoa hitaammin. Suhdannekyselyiden tulokset olivat vuoden lopussa alkuvuotta heikommat. Euroalueen BKT kasvoi vuonna 2023 hitaasti, ja supistui vuoden jälkipuoliskolla. Euroalueen inflaatio hidastui joulukuussa 2,9 prosenttiin vuoden 2022 lopun 9,2 prosentista.

Osakekurssit nousivat vuoden viimeisellä neljänneksellä markkinakorkojen kääntynyt laskuun ja olivat useimmissa maissa vuoden alkua korkeammalla. Suomessa osakkeiden hinnat olivat vuoden 2022 loppua matalammat.

Euroopan keskuspankki nosti ohjauskorkoaan alkuvuonna useita kertoja. Syyskuun 0,25 prosenttiyksikön koron noston jälkeen talletuskorko pysyi 4,00 prosentissa loppuvuoden. 12 kuukauden euriborkorko kääntyi vuoden lopulla laskuun ja oli joulukuun lopussa 3,51 prosenttia, mikä oli vain hieman vuoden 2022 loppua korkeampi.

Suomen BKT supistui hieman vuonna 2023. Työttömyysasteen trendi nousi marraskuussa 7,6 prosenttiin vuoden 2022 lopun 6,9 prosentista. Inflaatio hidastui joulukuussa 3,6 prosenttiin vuoden 2022 joulukuun 9,1 prosentista. Korkojen nousu hidasti asuntokauppaa ja asuntojen hinnat laskivat.

Vastuullisuus

Vastuullisuus on tiivis osa OP Ryhmän ja osuuspankkien liiketoimintaa ja strategiaa.

OP Ryhmän vastuullisuustyö perustuu ryhmän perustehtävään ja arvoihin, joita asiakasomisteinen liiketoimintamalli tukee. Liiketoiminnan tulee edistää asiakkaiden ja toimintaympäristön hyvinvointia, turvallisuutta ja kestävää taloudellista menestystä. OP Ryhmän tavoitteena on olla vastuullisuuden edelläkävijä toimialallaan Suomessa. OP Ryhmä päivitti vastuullisuusohjelmansa elokuussa 2022. Vastuullisuusohjelma ja sen linjaukset toteuttavat ryhmän strategiaa sekä ohjaavat liiketoimintojen ja osuuspankkien vastuullisuustyötä. Vastuullisuusohjelma rakentuu kolmen teeman ympärille: Ilmasto ja ympäristö, Ihmiset ja yhteisöt sekä Hyvä hallintotapa. Vastuullisuusohjelma perustuu ryhmän arvoihin, toimintaympäristön megatrendeihin sekä olennaisuusarvioon. Vastuullisuusohjelma ja sen tavoitteet on työstetty yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Ilmasto ja ympäristö -osiossa asetetaan tavoitteet kestävien rahoitus- ja sijoitustuotteiden tarjoamisesta, luotto- ja sijoitussalkkujen päästövähennyksistä sekä luonnon monimuotoisuuden edistämisestä. Ihmiset ja yhteisöt -osiossa keskiössä ovat paikallisyhteisöjen hyvinvointi sekä oman talouden hallinnan sekä taloustaitojen tukeminen. Hyvä hallintotapa sisältää vastuullisuuden integroimisen kaikkeen liiketoimintaan ja sen riskinottoon sekä tavoitteen hallinnon monimuotoisuuden lisäämisestä.

OP Pohjois-Karjala noudattaa vuosittain päivitettävää vastuullisuusohjelmaa, jossa huomioidaan laajasti ESG:n (Environmental, Social, Governance) osa-alueet. Pankin hallitus hyväksyy ohjelman. Vuonna 2023 toimialueella kohdattiin satoja ikäihmistä digiopastuksen merkeissä. Taloustaitoja opetettiin yli 400 nuorelle ja kesätyötä tarjottiin yli 30:lle. Yhteistyötä tehtiin 120 yhdistyksen kanssa. Harrastustoiminnan tukemisesta nautti miltei 5000 lasta ja nuorta. Vuonna 2023 pankki lahjoitti yhteensä yli 10 tuhatta euroa Pelastakaa Lapset ry:lle, Mieli ry:lle sekä omaishoitajien, yksinäisten, eläkeläisten ja työttömien joulutapahtumiin.

OP Ryhmän Hyvän liiketavan periaatteet (Code of Conduct) sisältävät ryhmän vastuullisuus- ja ympäristöperiaatteet, joiden mukaisesti kaikkien OP Ryhmässä työskentelevien tulee toimia roolista, asemasta tai toimipaikasta riippumatta. Yksityiskohtaisemmat säännöt ja ohjeet täydentävät Hyvän liiketavan periaatteita. Toimittajan vastuullisuusvaatimukset (Supplier Code of Conduct) velvoittavat kaikkia ryhmän palveluntarjoajia, muita toimittajia ja kumppaneita. OP Ryhmä on sitoutunut noudattamaan YK:n Global Compact -aloitteen kymmentä periaatetta ihmisoikeuksista, työelämän oikeuksista, ympäristöperiaatteista ja korruption torjunnasta. OP on myös sitoutunut noudattamaan YK:n

vastuullisen sijoittamisen periaatteita ja YK:n kestävän vakuuttamisen periaatteita. OP Ryhmä on allekirjoittanut perustajajäsenenä YK:n ympäristöohjelman Finance Initiativen (UNEP FI) vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet. OP Ryhmä raportoi vastuullisuudestaan vuosittain GRI-standardien mukaisesti ja vuotta 2024 koskevasta raportoinnista alkaen kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) alaisten standardien mukaisesti.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

OP Ryhmä siirtyi vakavaraisuuden luottoriskin laskennassa standardimenetelmään maaliskuusta 2023 alkaen Euroopan keskuspankilta (EKP) saadun päätöksen mukaisesti. Standardimenetelmään siirtymisellä ei ollut olennaista vaikutusta pankin vakavaraisuusarvoon.

OP Ryhmä käyttää osan parantuneesta kannattavuudestaan omistaja-asiakkaidensa arjen tukemiseen. OP Ryhmä korottaa vuodelta 2024 kertyviä OP-bonuksia omistaja-asiakkailleen 40 prosentilla. Vuodelle 2023 OP-bonusten korotus oli 30 prosenttia. Lisäksi omistaja-asiakkaat saavat päivittäiset pankkipalvelut ilman kuukausimaksuja marraskuusta 2023 vuoden 2024 loppuun saakka.

Tuotto-osuuden tuottotavoite vuodelta on 2023 4,50 prosenttia ja vuodelta 2024 5,50 prosenttia. Koron maksaminen ja sen määrä riippuvat osuuspankin toiminnan tuloksellisuudesta. Tuotto-osuus on omistaja-asiakkaan pitkäaikainen oman pääoman ehtoinen sijoitus omaan osuuspankkiin. Tuotto-osuudet lisäävät osaltaan OP Ryhmän luotonantokykyä ja auttavat toteuttamaan ryhmän perustehtävää eli omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön kestävän taloudellisen menestyksen, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Marraskuun 2023 alusta alkaen omistaja-asiakkaat saavat käyttötiliellä oleville talletuksilleen korkoa 0,25 prosenttia. Edun saa osuuspankin omistaja-asiakas, jolla on sekä omistaja-asiakkuus että käyttötili samassa osuuspankissa.

Osuuspankki on arvioinut uudelleen kiinteistöjensä arvoja. Kiinteistöjen arvot on saatettu vastamaan tilojen arvoa OP Ryhmän strategian mukaiselle liiketoiminnalle.

Pohjois-Karjalan Osuuspankilla ei ollut muita olennaisia tapahtumia tilikaudella.

Konsernirakenne ja siinä tapahtuneet muutokset tilikauden aikana

Osuuspankin konserniin kuuluivat pankin lisäksi tytäryhtiö Kiinteistö Oy Joensuun Koskikatu 9. Pankki on laatinut konsernitilinpäätöksen, johon on yhdistelty emopankin tilinpäätöksen lisäksi tytäryhtiöiden tilinpäätökset Finanssivalvonnan Määräykset ja ohjeet 2/2016 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus edellyttämässä laajuudessa. Koska konsernitilinpäätöksen luvut eivät poikkea olennaisesti emo-osuuspankin tilinpäätöksestä, tässä toimintakertomuksessa käsitellään osuuspankin ja sen konsernin toimintaa emo-osuuspankin tilinpäätöksen lukujen perusteella. Merkittävimmät konsernin erät on kerrottu jäljempänä kappaleessa Osuuspankin konserni.

Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Pohjois-Karjalan Osuuspankilla ei ole ollut olennaisia tapahtumia tilikauden päättymisen jälkeen.

Osuuspankin tulos

Liikevoittoon vaikuttaneiden keskeisimpien tuotto- ja kuluerien kehitys kolmelta viimeiseltä vuodelta on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Tulosanalyysi				
1000 €				
	2023	2022	Muutos, %	2021
Tuotot				
Korkokate	57 646	22 758	153,3	17 579
Muut tuotot				
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	8 912	4 952	80	4 951
Palkkiotuotot, netto	8 973	11 676	-23,2	10 250
Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattujen rahoitusvälineiden nettotuotot	-246	477	-151,6	407
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot	-	-		-
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	-461	-90	413,1	-182
Liiketoiminnan muut tuotot	1 490	799	86,6	1 569
Yhteensä	18 668	17 815	4,8	16 994
Tuotot yhteensä	76 314	40 573	88,1	34 573
Kulut				
Henkilöstö- ja hallintokulut	-7 185	-5 833	23,2	-5 896
Muut hallintokulut	-12 399	-9 752	27,1	-9 791
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä osakkeista ja osuuksista	-150	-1 760	-91,5	-874
Liiketoiminnan muut kulut	-5 472	-4 611	18,7	-3 920
Kulut yhteensä	-25 206	-21 956	14,8	-20 481
Lopulliset ja odotetavissa olevat luottotappiot	-5 555	-1 012	449	-1 277
Liikevoitto (-tappio)	45 553	17 605	158,8	12 816

* Luvut eivät ole vertailukelpoisia

Liikevoitto kasvoi merkittävästi vertailukaudesta korkokatteen kasvettua. Kevästä 2022 jatkunut markkinakorkojen nousu kasvatti korkokatetta.

Palkkiotuottoja kertyi seuraavasti:

Palkkiotuotot			
1000 €			
	2023	2022	Muutos, %
Talletuksista	601	504	19,4
Luotonannosta	1 261	1 248	1
Maksuliikkeestä	5 087	4 900	3,8
Arvopapereiden välityksestä ja liikkeeseen laskusta	1 462	1 282	14
Omaisuuksienhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	1 480	1 741	-15
Takauksista	252	250	0,6
Vakuutusten välityksestä	1 767	1 511	16,9
Muut	3 141	4 477	-29,8
Yhteensä	15 051	15 914	-5,4
OP-bonukset	-4 960	-3 278	51,3
Palkkiotuotot yhteensä	10 091	12 635	-20,1
Palkkiokulut	-1 118	-959	16,6
Palkkiotuotot, netto	8 973	11 676	-23,2

* Luvut eivät ole vertailukelpoisia

Osuuspankin palkkiotuotot laskivat vertailuvuodesta. Palkkiot luotonannosta ja maksuliikkeestä kasvoivat. Sen sijaan omaisuudenhoidosta ja lainopillisista tehtävistä palkkiot laskivat. Palkkiotuottoihin sisältyy vähennyksenä omistaja-asiakkaille kertyneet OP-bonukset, joiden määrä kasvoi.

Sijoituskiinteistöjen nettotuottoja rasitti arvonalentumisten kasvu.

Liiketoiminnan muita kuluja kasvattivat OP Ryhmän sisäiset veloitukset. Tutkimus- ja kehitystoiminta on keskitetty OP Ryhmän keskusyhteisöön.

Toteutuneet ja odotettavissa olevat luottotappiot kasvoivat vertailukaudesta.

Toteutuneet ja odotettavissa olevat luottotappiot			
1000 €	2023	2022	Muutos, %
Toteutuneiden ja odotettavissa olevien luottotappioiden määrä yhteensä	-5 555	-1 012	-449
Toteutuneet ja odotettavissa olevat luottotappiot luotto- ja takauskannasta %	0,35	0,07	0,27

Tase ja taseen ulkopuoliset sitoumukset

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä

Keskeisimpien tase- ja sitoumuserien kehitys kolmelta vuodelta ja tilikauden 2023 muutos on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä				
1000 €	31.12.2023	31.12.2022	Muutos, %	31.12.2021
Tase	2 602 464	2 235 529	16,4	2 114 616
Luotot	1 588 723	1 386 270	14,6	1 366 466
Saamistodistukset	20 721	2 421	755,8	10 120
Osakkeet ja osuudet	199 570	150 039	33	149 549
Talletukset	1 907 002	1 602 055	19	1 478 776
Oma pääoma	374 752	250 404	49,7	248 569
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	128 291	172 253	-25,5	262 052

Antolainauksen kehitys

Uusia luottoja nostettiin tilikauden aikana 255 213 tuhatta euroa eli 60 277 tuhatta euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Järjestämättömät saamiset ja lainanhoitajoustosaamiset kehittivät tilikauden aikana seuraavasti:

Järjestämättömät saamiset ja lainanhoitajoustot			
1000 €	31.12.2023	31.12.2022	Muutos, %
Järjestämättömät saamiset	70 297	45 992	52,85
Yli 90 päivää erääntyneet saamiset	23 765	10 177	133,51
Järjestämättömät lainanhoitajoustosaamiset	27 107	27 389	-1,03
Todennäköisesti maksamatta jäävät saamiset	19 426	8 426	130,55
Terveet lainanhoitajoustosaamiset	50 331	47 515	5,93
Ongelmasaamiset yhteensä	120 628	93 507	29,00

Taulukon luvut esitetään bruttomääräisinä eli luvuista ei ole vähennetty tappiota koskevaa vähennyserää. Yli 90 päivää erääntyneenä saamisena esitetään jäljellä oleva pääoma sellaisesta saamisesta, jonka korko tai pääoma on ollut erääntyneenä ja maksamatta yli kolme kuukautta. Lainanhoitajoustosaamisena esitetään saamiset, joiden sopimusten ehtoja on neuvoteltu uudelleen asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä johtuen. Todennäköisesti maksamatta jäävinä saamisina esitetään muut heikompiin luottoluokkiin kuuluvat saamiset.

Kiinteistöomistukset

Osuuspankin kiinteistöomistukset muodostuvat omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja sijoituskiinteistöistä.

Kiinteistöomistukset		
1000 €	31.12.2023	31.12.2022
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	7 058	6 696
Prosenttia taseesta	0,3	0,3
Sijoituskiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	2 341	1 198
Prosenttia taseesta	0,1	0,1
Käypä arvo	2 385,7	1 245,2
Nettotuotto, %	-5,1	-2,7
Kiinteistöihin sitoutunut pääoma yhteensä	9 399	7 894
Prosenttia taseesta	0,4	0,4

Kiinteistöyhteisöjen sitoutunut pääoma muodostuu osakehuoneiston kirjanpitoarvosta ja osakehuoneistoon kohdistuvasta lainaosuudesta.

Sijoituskiinteistöihin kirjattiin arvonalennuksia kuluksi yhteensä 334 tuhatta euroa.

Muun sijoitustoiminnan kehitys

Saamiset luottolaitoksilta, joista valtaosan muodostavat saamiset OP Yrityspankki Oyj:ltä, olivat 735 101 tuhatta euroa (645 623).

Tilikauden lopussa osuuspankilla oli sijoituksia keskusyhteisön osuuspääomaan yhteensä 198 861 tuhatta euroa (148 465).

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleisön talletusten ja muiden velkojen kehitys on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille			
1000 €	31.12.2023	31.12.2022	Muutos, %
Talletukset			
Käyttötilit	1 883 885	1 589 210	18,5
Määräaikaistilit	9 588	1 739	451,2
Muut talletukset	13 528	11 105	21,8
Talletusvelat yhteensä	1 907 002	1 602 055	19
Muut velat	59	55	8,5
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille yhteensä	1 907 061	1 602 110	19

Muun vieraan pääoman ja sitoumusten kehitys

Velat luottolaitoksille, jotka muodostuvat veloista OP Yrityspankki Oyj:lle ja ns. väliluotosta OP-Asuntoluottopankki Oyj:lle, vähenivät 219 898 tuhanteen euroon (305 726).

Osuuspankilla ei ole liikkeeseen laskettuja joukkovelkakirjalainoja.

Muut vieraan pääoman erät muodostuvat lähinnä lyhytaikaisista maksujenvälityseristä sekä tuottojen ja kulujen jaksotuksiin liittyvistä tilinpäätösvaiheen siirtävistä eristä.

Oma pääoma ja varaukset

Pohjois-Karjalan Osuuspankin koko oman pääoman määrä kasvoi 49,7 prosenttia 374 752 tuhanteen euroon (250 404).

Osuuspääoma

Osuuspääoma oli 66 692 tuhatta euroa (54 035). Omistaja-asiakkailla oli tilikauden lopussa sijoituksia jäsenosuuksiin 6 310 tuhatta euroa (5 018) ja Tuotto-osuuksiin 60 381 tuhatta euroa (49 017). Irtisanottuja Tuotto-osuuksia oli tilikauden lopussa 5 932 tuhatta euroa (4 924) ja irtisanottuja jäsenosuuksia 232 tuhatta euroa (190).

Tuotto-osuuksien haltijoille maksettiin kesäkuussa 2023 vuodelta 2022 korkoa 4,45 prosenttia eli yhteensä 2 128 385,90 euroa. Jäsenosuuspääomalle ei makseta korkoa.

Osuuspankilla voi osuuskuntalain ja osuuspankin sääntöjensä mukaan olla jäsenen oikeudet tuottavia jäsenosuuksia ja vapaaehtoisina osuuksina Tuotto-osuuksia. Osuuspankin osuuspääomassa on jäsenosuuksia 60 787 kpl. Jokaisella jäsenellä on velvollisuus ottaa yksi osuuspankin jäsenosuus ja maksaa siitä merkintähintana 100 euron suuruisen jäsenosuusmaksu. Tuotto-osuuksia on osuuspankin osuuspääomassa 603 812 kpl. Tuotto-osuuksia voivat merkitä vain osuuspankin jäsenet ja niiden antamisesta päättää osuuspankin hallitus. Tuotto-osuuden nimellisarvo ja siitä osuuspankille merkintähintana maksettava tuotto-osuusmaksu on 100 euroa.

Jäsen- ja tuotto-osuusmaksut palautetaan osuuspankin sääntöjen, osuuskuntalain ja osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain mukaisesti ja sanotuissa laeissa mainituin edellytyksin jäsenyyden päätyttyä tai irtisanottaessa jäsenosuus tai Tuotto-osuus. Jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai Tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Palautuksiin vaaditaan valvovan viranomaisen lupa, mikäli sääntely sitä edellyttää.

Osuuspankilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä jäsenosuusmaksujen ja tuotto-osuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Osuuspankki voi myöhemmin päättää edellä mainitun kiellon kumoamisesta. Palauttamista koskevasta kiellosta ja sen kumoamisesta päättää tarvittaessa pankin hallitus. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Osuuspankilla on oikeus lunastaa kaikki Tuotto-osuudet. Lunastusoikeuden käyttämisestä päättää osuuspankin hallitus. Lunastukseen vaaditaan keskusyhteisön lupa sekä valvovan viranomaisen lupa, mikäli sääntely sitä edellyttää.

Muut oman pääoman erät

Negatiivinen käyvän arvon rahasto johtuu keväästä 2022 lähtien kohonneesta korkotasosta. Osuuspankin saama kiinteä korko rahavirtaa suojaavista johdannaisista on alempana kuin euribor-korot ja odotukset tulevista euribor-koroista.

Veroperusteiset varaukset

Luottotappiovarausta purettiin 5 397 tuhatta euroa.

Omat varat ja vakavaraisuus

Osuuspankin luottoriskin pääomavaateen laskennassa käytetään standardimenetelmää. Vertailukaudella on käytetty luottoriskin sisäisten luokitusten menetelmää (IRBA), jonka antamia riskipainotettuja eriä on korotettu standardimenetelmään perustuvan riskipainotettujen erien lattiatasolla. Markkinariskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä. Myös operatiivisten riskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä.

OP Ryhmä julkistaa ns. Pilari III:n mukaiset tarkemmat vakavaraisuustiedot tilinpäätöksen yhteydessä. OP Ryhmän tilinpäätös ja Pilari III mukaiset vakavaraisuustiedot ovat luettavissa www.op.fi verkkopalvelussa.

Osuuspankin omat varat muodostuivat seuraavasti:

Omat varat		
1000 euroa	31.12.2023	31.12.2022
Ydinpääoma (CET1)		
Oma pääoma*	374 752	250 404
Tilinpäätössiirrot vähennettynä laskennallisella verovelalla	44 394	44 411
Käyvän arvon rahasto rahavirran suojauksesta	4 246	4 874
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	423 391	299 690
Tilikauden tulos, jota ei lueta omiin varoihin		
Suunniteltu voitonjako	-2 702	-2 128
Omista varoista vähennettävät osuuspääomat	-3 178	-2 461
Aineettomat hyödykkeet		
Varovaisen arvostamisen oikaisu	-153	-217
Järjestämättömien vastuiden kattamisvaatimuksesta puuttuva määrä	-4 244	-5
ECL** - Odotetut tappiot (EL) alijäämä		-5 031
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	413 115	289 847
Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä	413 115	289 847
Toissijainen pääoma (T2)		
Yleiset luottoriskioikaisut		
ECL** - Odotetut tappiot (EL) ylijäämä		
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä		
Omat varat yhteensä	413 115	289 847

* pl. mahdollinen arvonorotusrahaan liittyvä laskennallinen verovelka

** Odotettavissa olevat luottotappiot

Ydinpääomasta on vertailukaudella vähennetty asiakkaille palautetut irtisanotut osuuspääomat.

Kokonaisriski		
1000 euroa	31.12.2023	31.12.2022
Luottoriski		
Standardimenetelmä (SA)		
Saamiset yrityksiltä	169 153	16 712
Vähittäisaamiset	139 611	136
Kiinteistövakuudelliset vastuut	365 902	621
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	36 763	
Saamiset luottolaitoksilta		

Saamiset valtioilta, keskuspankeilta ja julkisyhteisöiltä	4 235	3 862
Saamiset laitoksilta ja yrityksiltä, joista on käyt. lyhyen aikavälin luottoluokitus		
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset (CIU)	7 194	
Erityisen suuren riskin sisältävät erät	32 593	
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	198 998	
Muut erät	9 724	
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)		
Saamiset yrityksiltä ¹⁾		340 754
Vähittäissaamiset ²⁾		184 344
Saamiset luottolaitoksilta ¹⁾		
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset		4 262
Muut erät		156 626
Luottoriski yhteensä	964 173	707 316
Markkinariski		
Operatiivinen riski	77 953	60 724
Muut riskit³⁾	30 586	147 316
Yhteensä	1 072 712	915 356

1) Saamisiin yrityksiltä ja luottolaitoksilta sovelletaan nk. IRBA:n perusmenetelmää (FIRB), eli pankki soveltaa näiden vastuiden riskipainojen laskennassa omia maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) estimaatteja.

2) Vähittäissaamisten riskipainoja laskettaessa pankki soveltaa omia estimaatteja maksukyvyttömyyden todennäköisyydelle (PD), tappio-osuudelle (LGD) ja luottovasta-arvokertoimelle (CF).

3) Muuten kattamattomat riskit. Vertailukaudella standardimenetelmään perustuva riskipainotettujen erien lattia.

Vakavaraisuussuhdeluvut		
(%)	31.12.2023	31.12.2022
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	38,51	31,66
Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde	38,51	31,66
Vakavaraisuussuhde	38,51	31,66
Osuuspankkien yhteenliittymän ydinpääoman vakavaraisuussuhde (CET1)	19,1	17,4

Pääomavaateet		
1000 euroa	31.12.2023	31.12.2022
Omat varat	413 115	289 847
Minimipääomavaade + puskurivaateet *	112 648	96 114
Omien varojen ylijäämä	300 467	193 733

*Minimivaade 8 %, kiinteä lisäpääomavaatimus 2,5 % sekä mahdollinen maakohtainen muuttuva lisäpääomavaatimus

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %

Ydinpääoma (CET1) yhteensä ____ x 100

Kokonaisriski yhteensä

Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde, %

Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä x 100

Kokonaisriski yhteensä

Vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Kokonaisriski yhteensä}} \times 100$

Osuuspankin konserni

Osuuspankin konsernin liikevoitto kasvoi 169,60 prosenttia ja oli 44 994 tuhatta euroa (16 689). Konsernin tase oli tilikauden lopussa 2 611 323 tuhatta euroa (2 244 836).

Konsernin ydinpääoman vakavaraisuussuhde (CET1) oli 38,63 prosenttia (31,38). Konsernin vakavaraisuussuhde oli 38,63 prosenttia (31,38). Ydinpääoma (CET1) oli yhteensä 414 852 tuhatta euroa (291 997), ja omat varat yhteensä 414 852 tuhatta euroa (291 997). Konsernin kokonaisriski oli 1 073 936 tuhatta euroa (930 443) ja omien varojen vähimmäismäärä 112 776 tuhatta euroa (97 698).

Konsernin oman pääoman tuotto (ROE) tilikaudelta (suluissa kaksi edellistä tilikautta) oli 10,1 prosenttia (4,3 ja 3,5), koko pääoman tuotto (ROA) 1,5 prosenttia (0,6 ja 0,7), omavaraisuusaste 16,4 prosenttia (13,6 ja 19,4) ja kulujen suhde tuottoihin 31,7 prosenttia (56,6 ja 49,6). Tunnuslukujen laskukaavat on esitetty Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut -kappaleen yhteydessä.

Keskinäinen vastuu

Yhteenliittymälain mukaisesti osuuspankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta, osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki OP Yrityspankki Oyj, keskusyhteisön muut jäsenluottolaitokset, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitoksen konsolidointiryhmiin kuuluvat yhteisöt sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joista edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet. OP Osuuskunnan jäseniä olivat vuoden 2023 lopussa 102 osuuspankkia sekä OP Yrityspankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj ja OP Vähittäisasiakkaat Oyj. Talletuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti.

Keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset ovat keskinäisessä vastuussa toistensa veloista. Velkoja, joka ei ole saanut jäsenluottolaitokselta suoritusta erääntyneestä saatavastaan, voi vaatia suoritusta keskusyhteisöltä, kun päävelka on erääntynyt. Mainitussa tapauksessa keskusyhteisön on laadittava laissa tarkoitettu osittelulaskelma kunkin jäsenluottolaitoksen maksettavaksi tulevasta vastuusuudesta. Jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu määräytyy luottolaitosten viimeksi vahvistettujen taseiden mukaisessa suhteessa.

Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia osallistumaan toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilän ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin sekä keskusyhteisön toisen jäsenluottolaitoksen puolesta suorittaman velan maksuun talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 5 luvun mukaisesti. Jäsenluottolaitoksilla on lisäksi keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalain mukainen rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista

Keskusyhteisö on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita niiden sisäisestä valvonnasta sekä riskienhallinnasta, niiden toiminnasta maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa.

Talletussuoja ja sijoittajien turva

Rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain mukaan talletuspankin on kuuluttava talletussuojarahastoon. OP Ryhmään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Talletussuojarahastosta korvataan tallettajien saamiset OP Ryhmän talletuspankeilta enintään 100 tuhanteen euroon asti. OP Ryhmässä talletuspankkeja ovat osuuspankit ja OP Yrityspankki Oyj. OP Ryhmälle tulevia uuden järjestelmän mukaisia maksuja on kuvattu tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa kohdassa Viranomaismaksut.

Sijoittajien korvausrahalta maksaa korvauksia ei-ammattimaisille sijoittajille silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty suorittamaan muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi suojan piirissä olevia sijoittajien selviä ja riidattomia saamia sopimuksen mukaisesti. Korvauksen määrä on 90 prosenttia saamisen määrästä, enintään 20 tuhatta euroa. Sijoittajien korvausrahalta koskevan lainsäädännön mukaan OP Ryhmään kuuluvia pankkeja pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina.

Kriisinratkaisusäätelyn mukaan kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin velkojen ehtoihin velkojan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisinratkaisuviranomainen on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board). Kriisinratkaisuviranomainen määrittää kriisinratkaisulain mukaisten velkojen minimimäärän OP Ryhmän tasolla.

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	2023	2022	2021
	Oman pääoman tuotto (ROE), %	10,7	4,7
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,6	0,6	0,5
Omavaraisuusaste, %	16,1	13,2	13,8
Kulu-tuotto-suhde, %	33	54,1	59,2

Tunnuslukujen laskukaavat

Oman pääoman tuotto (ROE), %

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)} - \text{Tuloverot}^*}{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä}}$ x 100

laskennallisella verolla vähennettynä (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)

Koko pääoman tuotto (ROA), %

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)} - \text{Tuloverot}^*}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin}}$ x 100

(tilikauden alun ja lopun keskiarvo)

Omavaraisuusaste, %

$\frac{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verolla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}}$ x 100

Kulu-tuotto-suhde, %

Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja
aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut _____ x 100
 Korkokate + Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista +
 Nettopalkkiotuotot + Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattujen
 rahoitusvälineiden nettotuotot + Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen
 rahoitusvarojen nettotuotot + Sijoituskiinteistöjen nettotuotot +
 Liiketoiminnan muut tuotot + Osuus osakkuusyritysten tuloksista (netto)

* Tilinpäätössiirtoihin sisältyvä vero vaikutus huomioitu

Riskienhallinta

Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi sekä pankin riskiprofiili

Riskienhallinta perustuu liiketoimintapäätöksiä tekevien henkilöiden ammattitaitoon ja varovaisuuteen sekä systemaattiseen riskien mittaamiseen, arviointiin ja rajoittamiseen. Riskienhallinnan tärkein tavoite on turvata pankin riskinkantokyky ja varmistaa, ettei toiminnassa oteta niin suurta riskiä, että se vaarantaisi pankin kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden tai toiminnan jatkuvuuden. Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta laadukkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta ja likviditeetistä.

Pankkitoiminnan riskipolitiikka sisältää ne riskienhallinnalliset linjaukset, toimenpiteet, tavoitteet ja rajaukset, joilla liiketoimintaa ohjataan OP Ryhmän strategiassa ja riskinoton periaatteissa vahvistettujen linjausten toteuttamiseksi.

Osuuspankin riskienhallinta on järjestetty OP Osuuskunnan jäsenpankeilleen antamien ohjeiden mukaisesti. Osuuspankin hallintoneuvosto valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa osuuspankin hallintoa.

Hallitus huolehtii riskien hallinnasta ja riskienhallintajärjestelmien riittävydestä. Hallitus vahvistaa liiketoiminnan tavoitteet, vakavaraisuutta ja eri riskilajeja koskevat limiitit sekä valvoo ja seuraa säännöllisesti pankin liiketoimintaa, riskinkantokykyä ja riskiprofiilia.

Toimitusjohtaja vastaa riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan toteutuksesta ja siihen liittyvien tehtävien organisoinnista. Toimitusjohtaja raportoi säännöllisesti hallitukselle pankin liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskiprofiilista.

Osuuspankin suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Riskinkantokyvyn riittävyttä suhteessa pankin riskeihin arvioidaan riskimittareiden ja taloudellisen pääomatarpeen avulla.

Pääomasuunnittelulla varmistetaan ennakoivasti, että pankilla on riittävä vakavaraisuus nykyisiin ja ennakoituihin riskeihin nähden. Lisäksi sen avulla varmistetaan, että pankin kasvu-, kannattavuus- ja vakavaraisuustavoitteet ovat tarkoituksenmukaisia ja keskenään johdonmukaisesti asetettu. Pääomasuunnitelma sisältää mm. vakavaraisuustavoitteet ja varautumissuunnitelman vakavaraisuuteen vaikuttavien odottamattomien tilanteiden varalle. Omien varojen riittävyys turvataan ensisijaisesti pitämällä pankin kannattavuus kohtuullisella tasolla. Lisäksi pankki tarjoaa omistaja-asiakkaille merkittäväksi tuotto-osuuksia, jotka luetaan ydinpääomaan. Pankin riskinkantokyky on riittävä ja riskiprofiili on vakaa.

Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei täytä sopimuksenmukaisia takaisinmaksuvelvoitteitaan aiheuttaen pankille taloudellista tappiota. Luottoriskien hallinnan tarkoituksena on vähentää luottotappioiden todennäköisyyttä jo ennen luottopäätöstä sekä toisaalta rajoittaa ja estää jo tehtyihin luottopäätöksiin liittyvien riskien toteutuminen.

Luottoriskien hallinta perustuu asiakkaan hyvään tuntemiseen, asiakassuhteen aktiiviseen hoitoon, vahvaan ammattitaitoon, kattavaan dokumentointiin ja vakuuksiin. Keskeisessä asemassa luottoriskien hallinnassa on päivittäinen luotto prosessi ja sen laatu.

Asiakkaan riittävä velanhoitokyky on kaiken luotonmyönnön edellytys. Luottopäätökset ovat huolellisia ja harkittuja, ja ne perustuvat päätöksenteko-ohjeisiin, voimassa olevaan ja ajantasaiseen luottoluokitukseen sekä vakuuksiin, joiden tulee yleensä olla turvaavat.

Pankin arvio asiakkaan velanhoitokyvystä ja luottoriskistä muodostuu luottoluokittelusta ja maksukäyttäytymistiedoista ja yritysasiakkailla tarpeen mukaan myös tilinpäätösanalyysistä ja –ennusteista, toimialakatsauksista, luottokelpoisuusarvioista sekä mahdollisista muista dokumenteista.

Henkilöasiakkaiden maksukyvyyn riittävyys varmistetaan koron nousun varalta. Asiakkaat voivat suojautua koron nousulta käyttämällä luotoissaan kiinteää korkoa, korkokattoa tai –putkea. Luotonmyönnössä vältetään korkeita luototussuhteita. Asiakkaille tarjotaan takaisinmaksun turvaavia vakuutuksia sairauden ja työttömyyden varalle.

Ennakoitavissa oleviin ongelmiin reagoidaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Asiakkaat, joiden taloudellisen tilan kehitystä, luottoriskin määrää ja maksukäyttäytymistä halutaan tarkastella tavallista tiiviimmin, otetaan erityisseurantaan.

Uusluotonannolle ja luottokannalle on asetettu luottoluokittaisia tavoitearvoja, jotta luottosalkun laatu säilyy hyvänä. Luottoriskien kehitystä seurataan säännöllisesti suhteessa asetettuihin limiitteihin, seurantarajoihin ja tavoitteisiin. Lisäksi seurataan luottosalkun laatua ja rakennetta, vakuuksien kattavuutta sekä ongelmasaamisia. Luottoriskejä limitoidaan ja rahoitusprosessia valvotaan OP Ryhmän riskienhallintajärjestelmän puitteissa.

Suurella asiakasriskillä tarkoitetaan sellaisia vastuita samalta asiakkaalta tai asiakaskokonaisuudelta, joiden yhteismäärä vähennyserien jälkeen on vähintään 10 prosenttia asiakasriskejä kattavista omista varoista. Säännösten mukaan yksittäisen asiakasriskin enimmäismäärä saa olla enintään 25 prosenttia omista varoista, keskusyhteisön luvalla enintään 40 prosenttia. Pankin asiakasriskejä kattavat omat varat olivat joulukuussa 2023 yhteensä 413 115 tuhatta euroa.

Pankilla ei ole yhtään sellaista asiakaskokonaisuutta, jonka asiakasriski ylittäisi 10 prosenttia omista varoista.

Likviditeettiriski

Pankkitoiminnan likviditeettiriski koostuu rakenteellisesta rahoitusriskistä ja maksuvalmiusriskistä. Rakenteellisella rahoitusriskillä tarkoitetaan pitkän aikavälin luotonantoon liittyvää epävarmuutta, joka johtuu rahoituksen rakenteesta aiheutuvasta jälleenrahoitusriskistä. Maksuvalmiusriski on riski siitä, että pankki ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista maksuista ilman vaikutusta liiketoiminnan jatkuvuuteen, kannattavuuteen tai vakavaraisuuteen.

Rakenteellista rahoitusriskiä seurataan luotonannon ja sijoitusten sekä niiden rahoituksen maturiteettirakenteen erolla. Maksuvalmiusriskiä seurataan pankin tulo- ja menokassavirtojen erona ja maksuvalmius hoidetaan OP Yrityspankki Oyj:ssä olevan sekkitilin kautta. Rakenteellista rahoitusriskiä hallitaan OP Ryhmän likviditeetin hallintaa koskevien linjausten ja ohjeiden sekä keskusyhteisön osuuspankeille vahvistamien limiittien avulla. Pankin rahoitusvarojen ja -velkojen jakauma on kuvattu liitetiedoissa.

OP Osuuskunta osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisönä on antanut jäsenluottolaitoksilleen talletuspankkien yhteenliittymälain mukaisen poikkeusluvan, jonka mukaan jäsenluottolaitoksiin ei sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen kuudennessa osassa mainittuja luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia. Asetuksen mukaista maksuvalmiutta valvotaan ja raportoidaan osuuspankkien yhteenliittymän tasolla.

Markkinariskit

Markkinariskillä tarkoitetaan sopimuksen arvoon tai sopimuksen ansaintaan kohdistuvaa epäedullista muutosta, joka aiheutuu rahoitusmarkkinoilla havaittavien hintojen muutoksista. Markkinariskeihin kuuluvat taseen ja taseen ulkopuolisten erien korko-, valuutta-, volatilitteetti-, luottospread-, osake- ja kiinteistöriski sekä mahdolliset muut hintariskit.

Markkinariskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa, mitata, rajoittaa, seurata ja valvoa pankin markkinariskejä siten, että pankin kannattavuus tai vakavaraisuus ei vaarannu.

Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on korkotuloriski eli korkotason muutoksen vaikutus korkokatteeseen. Korkoriski aiheutuu luotonannon ja talletusvarainhankinnan toisistaan poikkeavista korkosidonnaisuuksista tai korontarkistusajankohdista, jolloin korkotason muutokset realisoituvat korkokatteeseen. Osuuspankin luotonannosta ja talletusvarainhankinnasta syntyvää korkoriskiä hallitaan OP Ryhmän keskuspankkisijoitus- ja -rahoitustuotteilla, OP-Asuntoluottopankin väliluoton korkosidonnaisuusvalinnoilla sekä ryhmän käytössä olevilla korkoriskin johdannaissuojausmalleilla.

Osuuspankki on tilikaudella soveltanut:

- rahavirran suojauslaskentaa suojatessaan euribor-sidonnaisen luottokannan korkovirtaa koronlaskulta tai pitkään jatkuvalta matalalta korkotasolta. Rahavirran suojauksessa osa euribor-sidonnaisen luottokannan tulevista korkovirroista on vaihdettu koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.
- käyvänarvon suojauslaskentaa suojatessaan kiinteäkorkoisen talletuskannan käyvänarvon heikkenemistä korkojen laskulta.
- käyvänarvon suojauslaskentaa suojatessaan luottosopimuksiin liittyvien korkokattojen ja korkoputkien käyvän arvon muutosta.

Pankkiliiketoiminnassa valuuttariskillä tarkoitetaan valuuttakurssimuutosten pankille aiheuttamaa tulosriskiä tai markkina-arvon muutosriskiä. Avoin valuuttapositio syntyy, kun samassa valuutassa olevien saamisten ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan. OP Ryhmässä valuuttariski keskitetään OP Yrityspankkiin.

Osakeriskillä tarkoitetaan osakkeiden ja muiden vastaavien instrumenttien markkinakurssimuutosten aiheuttamaa tulosriskiä ja markkina-arvojen muutosriskiä. Osakesijoitukset ovat pääosin OP Ryhmän sisäisiä sijoituksia. Muu osakesijoitustoiminta on vähäistä.

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan osuuspankin ja sen konserniyhtiöiden omistuksessa oleviin kiinteistöihin tai kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin kohdistuvaa arvonalenemis-, tuotto- ja vahingoittumisriskiä. Kiinteistöt on vakuutettu kävästä arvostaan. Pankin hallitus käsittelee kiinteistöomistukset ja niihin liittyvät riskit sekä investointi-, korjaus- ja muut toimenpiteet säännöllisesti. Seurannassa kiinnitetään huomiota muun muassa kiinteistöihin sitoutuneen pääoman määrään suhteessa pankin taseeseen ja sijoituskiinteistöjen sitoutuneelle pääomalle saatavaan nettotuottoon sekä käypiin arvoihin.

Osuuspankki ei harjoita varsinaista kiinteistöliiketoimintaa, vaan kiinteistöomistukset muodostuvat pääasiallisesti omassa käytössä olevista toimitilakiinteistöistä.

Operatiiviset riskit

Operatiivinen riski on ns. seuraamusriski, jota aiheutuu kaikesta liiketoiminnasta ja joka voi aiheutua puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, prosesseista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Operatiivinen riski sisältää myös oikeudellisen riskin, turvallisuusriskit ja tietoturvariskit. Operatiivinen riski voi ilmetä taloudellisina tappioina tai muina haitallisina seuraamuksina, kuten maineen tai luottamuksen heikkenemisenä tai menetyksenä.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on varmistaa keskeisten liiketoimintoprosessien ja toimintojen tehokkuus ja laatu sekä niiden jatkuvuus myös poikkeuksellisissa olosuhteissa. Jokaisen OP Ryhmän yrityksen johto on vastuussa operatiivisten riskien hallinnan järjestämisestä edellä mainittujen tavoitteiden mukaisesti liiketoimintojen erityispiirteet huomioiden.

Operatiivisten riskien hallinnalla yrityksen johto varmistaa, ettei riskeistä aiheudu ennalta arvaamattomia taloudellisia menetyksiä tai muita haitallisia seuraamuksia. Operatiivisten riskien laadullisen luonteen vuoksi niiltä ei voi koskaan suojautua täysin eikä niiden haitallisia vaikutuksia pystytä kaikissa tapauksissa estämään. Operatiivisten riskien hallinnalla ei myöskään aina pyritä riskin poistamiseen kokonaisuudessaan, vaan riskin hallitsemiseen siten, että riskitaso on hyväksyttävissä. Toteutuneiden riskitapahtumien ja lähellä piti -tilanteiden sekä toimintaan liittyvien riskien että niiden syiden ja vaikutusten jatkuva seuranta on tärkeä osa operatiivisten riskien hallintaa.

OP Ryhmän liiketoiminnan tavoitteena on varmistaa mahdollisimman häiriötön toiminta kaikissa olosuhteissa. Jatkuvuudenhallinnalla yritys varautuu minimoimaan häiriön taloudelliset vaikutukset, keskeytyksien pituudet ja haitalliset mainevaikutukset. Jatkuvuussuunnittelu on osa varautumista, jatkuvuudenhallintaa ja liiketoiminnan riskien hallintaa.

Jatkuvuussuunnittelulla yritys varautuu riskeihin, jotka toteutuessaan voivat aiheuttaa liiketoimintaan pitkän keskeytyksen tai uhkaavat muuten merkittävästi vaarantaa toiminnan jatkuvuutta. Suunnitelma sisältää myös ulkoistettujen toimintojen sekä ulkopuolisten ja muiden palveluntoimittajien jatkuvuuden varmentamisen. Jatkuvuussuunnitelmassa liiketoiminta määrittää jatkuvuuden varmistamiskäytännöt ja toimintamallit toiminnan jatkuvuutta uhkaavien riskien ja vakavien häiriöiden varalta. Ennalta määritetyillä toimintamalleilla se vähentää häiriön haittavaikutuksia sekä liiketoiminnan toiminnan keskeytyksen pituutta.

Tulevan liiketoiminnan riskit

Tulevan liiketoiminnan riskit ovat riskejä siitä, millä ehdoin ja volyymein solmitaan uusia joko nykyisenkaltaisia tai kokonaan uudenlaisia sopimuksia. Tähän sisältyy myös riski, joka syntyy puutteellisesta sisäisestä reagoinnista ja joustamattomuudesta liiketoiminta- ja kilpailuympäristössä tai asiakkaiden arvoissa ja teknologiassa tapahtuneisiin muutoksiin. OP Ryhmässä toteutetaan yhteistä ryhmätason strategiaa, josta osuuspankit johtavat omat strategian toteutussuunnitelmat.

Toimintaympäristön muutostekijät

Toimintaympäristöä analysoidaan osana jatkuvaa riskienarviointia ja strategiaprosessia. Megatrendit ja tulevaisuudenkuvat strategian taustalla heijastavat muutosvoimia, jotka vaikuttavat OP Ryhmän ja sen asiakkaiden arkeen, olosuhteisiin ja tulevaisuuteen. Tällaisia toimintaympäristöä muovaavia tekijöitä ovat tällä hetkellä muun muassa ilmasto, luontokato, tieteelliset ja teknologiset innovaatiot, demografia ja geopolitiikka. Ulkoisen toimintaympäristön tekijöitä tarkastellaan huolellisesti, jotta ymmärretään niiden vaikutukset asiakkaiden tulevaan menestykseen. Neuvonnalla ja liiketoimintapäätöksillä edistetään omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön kestävää taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia ja hallitaan samalla OP Ryhmän riskiprofiilia pidemmällä aikavälillä. Asiakkaan neuvonta, palvelujen mitoitus, sopimusten elinkaaren aikainen käsittely, päätöksenteko, johtaminen ja raportointi perustuvat oikeaan ja kattavaan tietoon.

Toimintaympäristön muutostekijät eivät ole riskejä itsessään, vaan ne kanavoituvat erilaisten vaikutusketjujen kautta taloudellisiksi riskeiksi OP Ryhmän pankki- ja vakuutusliiketoiminnalle. Vaikutukset voivat toteutua suoraan tai välillisesti mm. luotto-, markkina-, operatiivisina ja maineriskeinä.

OP Ryhmän liiketoiminta kattaa laajasti finanssisektorin eri osa-alueet. Taloudellisen toimintaympäristön ulkopuolelta tulevien yllättävien shokkien suorat ja epäsuorat vaikutukset OP Ryhmän asiakkaiden menestykseen sekä OP Ryhmän toimitiloihin, tietotekniseen infrastruktuuriin ja henkilökuntaan voivat olla moninaiset. Realisoituessaan ne voivat vaikuttaa riskiprofiiliin, pääomitukseseen, likviditeettiin ja päivittäisen toiminnan jatkuvuuteen useilla tavoilla. Tällaisten potentiaalisten shokkien vaikutuksia arvioidaan skenaariotyöskentelyn keinoin. OP Ryhmä varautuu jatkuvasti tämän kaltaisiin tapahtumiin tekemällä niiden varalta erilaisia toimintasuunnitelmia ja testaamalla näitä suunnitelmia.

Asiakastasolla riskejä hallitaan neuvomalla asiakkaita ja seuraamalla asiakkuuden kehittymistä. Hinnoittelu on riskiperusteista. Rahoitettavien ESG-hankeiden ja/tai -sijoitusten tulee olla taloudellisesti kestäviä. Asiakkaiden tulevasta menestyksestä huolehtiminen varmistaa, että ryhmän liiketoiminta säilyy kannattavana myös pitkällä tähtäimellä ja että toimintaa varten tarvittavat riskipuskurit pääoman ja likviditeetin osalta ovat riittävät. Asiakkaiden neuvomisen osalta pyrkimys on, että se tuottaa lisäarvoa, joka näyttäytyy asiakkaiden entistä parempana taloudellisena asemana ja hyvinvointina.

Palveluverkko

OP Ryhmän palveluverkosto koostuu monikanavaisesti verkko- ja mobiilipalveluista, puhelinpalveluista sekä maan kattavimmasta konttoriverkostosta. Tilikauden lopussa Pohjois-Karjalan osuuspankilla oli kahdeksan konttoria, Joensuussa, Kontiolahdella, Juuassa, Nurmeksessa, Lieksassa, Kesälahdella, Rääkkylässä ja Kiteellä. Kaikissa konttoreissa on rahan nostoon tarkoitettu Ottokäteisautomaatti.

OP Ryhmä on investoinut mobiili- ja verkkopalveluiden kehittämiseen merkittävästi. Erityisesti mobiilipalveluiden merkitys on kasvanut niin henkilö- kuin yritysasiakkaidenkin asioinnissa.

Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen koostuu vuonna 2023 koko henkilöstöä koskevasta tulospalkkiojärjestelmästä ja henkilöstörahostosta. Yrityskohtaiset vuosisuunnitelman mukaiset tavoitteet sekä ryhmätasoiset strategiset tavoitteet huomioidaan tulospalkkiojärjestelmän ja henkilöstörahoston mittareissa. Palkitsemisjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely. Palkitsemisjärjestelmiä on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Henkilöstö

Pohjois-Karjalan Osuuspankissa oli työsuhteessa 31.12.2023 yhteensä 114 henkilöä, joista paikalla oli 110. FTE-luku oli 106. Vakinaisia kokoaikaisia oli 92 ja osa-aikaisia 8. Määräaikaisia kuukausipalkkaisia oli yhteensä 11.

Osuuspankin hallinnointijärjestelmä

Edustajisto

Pohjois-Karjalan Osuuspankin omistaja-asiakkaiden päätösvaltaa käyttää omistaja-asiakkaiden keskuudesta valittu edustajisto, johon sääntöjen mukaan kuuluu vähintään 25 ja enintään 40 edustajaa. Hallintoneuvosto päättää edustajien lukumäärän edustajiston neljän vuoden mittaiseksi toimikaudeksi. Nykyisen edustajiston jäsenmäärä on 95, mikä johtuu fuusion siirtymäsäännöistä. Jokaisella edustajiston jäsenellä on edustajiston kokouksessa yksi ääni.

Edustajat valitaan osuuspankin säännöissä määrättyllä tavalla enemmistövaalitapaa noudattaen joka neljäs vuosi. Osuuspankin edustajisto valittiin vuonna 2021 ja jäsenten toimikausi päättyy vuonna 2025 uuden edustajiston valintaan.

Vuosittain ennen toukokuun loppua pidettävä varsinainen edustajiston kokous käsittelee muun muassa seuraavat asiat:

- osuuspankin tilinpäätöksen (ja konsernitilinpäätöksen) vahvistaminen
- hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten sekä toimitusjohtajan vastuuvapaudesta päättäminen,
- ylijäämän käytöstä päättäminen,
- hallintoneuvoston jäsenten lukumäärästä, valinnasta ja palkkioista päättäminen
- tilintarkastajan valinnasta ja palkkioista päättäminen.

Lisäksi edustajiston kokous päättää mm. osuuspankin sääntöjen muutoksista. Edustajiston kokouksen koollekutsumisesta päättää pankin hallitus.

Varsinainen edustajiston kokous pidettiin 03.04.2023.

Edustajiston jäsenet ja tarkemmat henkilötiedot katso Pohjois-Karjalan Osuuspankin internetsivut <https://www.op.fi/web/op-pohjois-karjala/hallinto>

Hallintoneuvosto

Osuuspankilla on hallintoneuvosto, jonka tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa pankin hallintoa. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet ja toimitusjohtajan sekä toimitusjohtajan sijaisen. Lisäksi se mm. vahvistaa osuuspankin ohjesäännön ja merkitsee tiedoksi keskusyhteisön ohjeistuksen mukaisesti hallintoneuvostossa käsiteltävät ohjeet.

Hallintoneuvosto antaa varsinaiselle edustajiston kokoukselle lausunnon edellisen vuoden tilinpäätöksestä. Se voi myös antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

Hallintoneuvostoon kuuluu pankin sääntöjen mukaan vähintään 12 ja enintään 21 jäsentä. Jäsenmäärä vahvistetaan vuosittain varsinaisessa edustajiston kokouksessa, ja se on tällä hetkellä 17. Jäsenet valitaan osuuspankin omistaja-asiakkaista ja heidän tulee edustaa monipuolisesti omistaja-asiakaskuntaa. Kunkin jäsenen toimikausi kestää kolme vuotta. Vuosittain jäsenistä on erovuorossa kolmannes.

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2023 yhteensä 3 kertaa.

Hallintoneuvoston jäsenet ja tarkemmat henkilötiedot katso Pohjois-Karjalan Osuuspankin internetsivut <https://www.op.fi/web/op-pohjois-karjala/hallinto>

Hallintoneuvoston valmistelujaos

Hallintoneuvosto on sille kuuluvien valvontatehtävien toteuttamisen tueksi nimennyt keskuudestaan valmistelujaoksen ja vahvistanut sille työjärjestyksen.

Nimitysvaliokunta

Osuuspankilla on hallinnon jäsenten nimityksiä valmisteleva nimitysvaliokunta. Valiokunnan tarkoituksena on avustaa osuuspankin edustajistoa ja hallintoneuvostoa henkilövalintojen tekemisessä ja varmistaa valintaprosessin tehokas valmistelu. Hallintoneuvosto vahvistaa nimitysvaliokunnalle työjärjestyksen.

Hallitus

Hallitus johtaa osuuspankin toimintaa. Hallituksen on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava sen asioita lakien ja pankin sääntöjen, hallintoneuvoston vahvistaman ohjesäännön sekä keskusyhteisön vahvistamien ohjeiden mukaisesti. Hallituksella on yleinen toimivalta päättää kaikista pankin hallintoon ja muihin asioihin liittyvistä kysymyksistä, jotka lain tai sääntöjen mukaan eivät kuulu edustajistolle, hallintoneuvostolle tai toimitusjohtajalle. Hallitus vastaa pankin strategisesta johtamisesta sekä ohjaa ja valvoo pankin toimivaa johtoa. Lisäksi hallitus huolehtii siitä, että osuuspankin kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Osuuspankin sääntöjen mukaan hallituksen muodostavat toimitusjohtaja toimiaikanaan sekä hallintoneuvoston valitsemat 3–8 muuta jäsentä, joiden tulee olla osuuspankin omistaja-asiakkaita. Hallituksen jäsenmäärä on tällä hetkellä 9. Hallituksen jäsenen toimikausi on yksi vuosi.

Hallitus kokoontui vuonna 2023 yhteensä 13 kertaa.

Hallituksen jäsenet ja tarkemmat henkilötiedot katso Pohjois-Karjalan Osuuspankin internetsivut <https://www.op.fi/web/op-pohjois-karjala/hallinto>

Toimitusjohtaja

Pankin toimitusjohtajan on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava pankin päivittäistä hallintoa lakien ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten sekä keskusyhteisön vahvistamien ohjeiden mukaisesti. Toimiin, jotka pankin toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen ovat epätavallisia tai laajakantoisia, toimitusjohtaja saa ryhtyä vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta pankin toiminnalle olennaista haittaa. Lisäksi toimitusjohtaja huolehtii, että pankin kirjanpito on lain mukainen ja että pankin varainhoito on järjestetty luotettavalla tavalla.

Pankin toimitusjohtajana on toiminut 01.04.2017 alkaen Jaana Reimasto-Heiskanen, yo-merkonomi, eMBA, s. 1963

Tilintarkastaja

Tilintarkastajana on toiminut KPMG Oy AB, vastuutarkastajana KHT Heikki Tuomi.

Sisäinen tarkastus

Sisäisestä tarkastuksesta vastaa OP Osuuskunnan Sisäinen tarkastus, joka suorittaa sisäisen tarkastuksen kaikissa OP Ryhmän yhteisöissä. Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmennus- ja konsultointitoimintaa, jonka tarkoituksena on tuottaa lisäarvoa OP Ryhmälle ja parantaa sen toimintaa.

Sisäinen tarkastus noudattaa toiminnassaan Sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteita (Internal Audit Charter) ja IIA:n (Institute of Internal Auditors) vahvistamia kansainvälisiä sisäisen tarkastuksen ammattistandardeja (International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing).

Sisäistä tarkastusta on suoritettu OP Ryhmän keskitettyihin toimintoihin sekä osuuspankkeihin kohdistuvana tarkastuksena. Tarkastukset on priorisoitu ja kohdennettu perustuen Sisäisen tarkastuksen riskiarviointiin ja pitkän tähtäimen suunnitelmaan sekä huomioiden OP Ryhmän strategiset tavoitteet, sääntely- ja viranomaisvaatimukset sekä Sisäisen tarkastuksen painopistealueet. Tarkastuksissa arvioitiin erityisesti sääntelyn ja muiden vaatimusten noudattamista, tavoitteiden toteuttamista, governance-menettelyjä sekä riskien hallinnan ja valvonnan toteuttamista. Tarkastusten kohteena olleiden prosessien arvioinnissa painotettiin erityisesti niiden tehokkuutta sekä kontrollien ja muun sisäisen valvonnan riittävyttä ja toimivuutta.

Tulevaisuuden näkymät

Talouden näkymät säilyvät vaisuina ja epävarmoina alkuvuonna 2024. Inflaation hidastumisen odotetaan mahdollistavan korkojen laskun, mikä luo edellytyksiä talouden elpymiselle loppuvuonna 2024.

Hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä

Konsernin voitonjakokelpoiset varat (jakokelpoinen ylijäämä) 31.12.2023 olivat 286 360 859,55 euroa. Osuuspankin voitonjakokelpoiset varat (jakokelpoinen ylijäämä) olivat 284 513 615,99 euroa, josta tilikauden voitto (ylijäämä) oli 42 564 757,76 euroa.

Tilikauden voitto (taseen osoittama ylijäämä) ehdotetaan käytettäväksi siten, että Tuotto-osuudelle maksetaan korkoa 4,50 prosenttia, eli yhteensä 2 701 523,14 euroa. Tilikauden voitosta (ylijäämästä) jää 39 863 234,62 euroa edellisten tilikausien voittovarojen tilille.

Osuuspankin taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Pankin maksukyky on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan pankin maksukykyä.

OP Virallinen tulos ja tase, FAS OP konsernit

ACT - 12 - 2023 - Pohjois-Karjalan Op konserni (577005KONS) - EUR

Datan merkit: tuotot (+), kulut (-), tase (+)

31.12.2023

31.12.2022

TUOSLASKELMA

KORKOTUOTOT	82 872 539,81	24 934 531,95
KORKOKULUT	-25 315 812,08	-2 204 574,00
KORKOKATE	57 556 727,73	22 729 957,95
TUOTOT OMAN PÄÄOMAN EHTOISISTA SIOITUKSISTA	8 912 312,76	4 952 217,89
<i>Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä</i>		
<i>Omistusyhteisyrityksissä</i>	60 600,00	121 200,00
<i>Muista yrityksistä</i>	8 851 712,76	4 831 017,89
PALKKIOTUOTOT	10 091 230,01	12 635 352,65
PALKKIOKULUT	-1 118 328,05	-958 987,64
KÄYPÄÄN ARVOON TUOSLASKELMAN KAUTTA KIRJATTUJEN RAHOITUSVÄLINEIDEN NETTOTUOTOT	-246 468,54	477 469,14
SIOITUSKIINTEISTÖJEN NETTOTUOTOT	-581 351,84	199 390,74
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	861 595,89	798 761,94
HENKILÖSTÖ- JA HALLINTOKULUT	-19 583 589,18	-15 585 591,34
<i>Henkilöstökulut</i>	-7 184 971,57	-5 833 179,53
<i>Palkat ja palkkiot</i>	-5 390 987,22	-4 383 300,80
<i>Muuttuva palkitseminen</i>	-637 775,01	-509 292,23
<i>Henkilösivukulut</i>	-1 156 209,34	-940 586,50
<i>Eläkekulut</i>	-981 789,34	-791 781,53
<i>Muut henkilösivukulut</i>	-174 420,00	-148 804,97
<i>Muut hallintokulut</i>	-12 398 617,61	-9 752 411,81
POISTOT JA ARVONALENTUMISET KONSERNILIIKEARVOSTA		
POISTOT JA ARVONALENTUMISET AINEELLISISTA JA AINEETTOMISTA HYÖDYKKEISTÄ	-1 173 758,59	-2 618 415,34
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-5 001 459,47	-4 929 258,54
ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON KIRJATUISTA RAHOITUSVÄLINEIDEN TUOTOISTA	-5 554 617,18	-1 011 813,77
OSUUS OSAKKUUSYRITYSTEN TULOKSESTA		
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	44 994 295,56	16 689 083,68
TILINPÄÄTÖSSIIROT	0,00	0,00
TULOVEROT	-7 313 188,64	-3 646 388,03
<i>Tilikauden verot</i>	-8 060 882,92	-2 095 596,95
<i>Aikaisempien tilikausien verot</i>	-232 779,08	29 987,80
<i>Laskennallinen vero</i>	980 473,36	-1 580 778,88
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (-TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	37 681 106,92	13 042 695,65
VÄHEMMISTÖN OSUUS TILIKAUDEN VOITOSTA TAI TAPPIOSTA	263 088,91	275 806,63
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	37 944 195,83	13 318 502,27

OP Virallinen tulos ja tase, FAS OP konsernit

ACT - 12 - 2023 - Pohjois-Karjalan Op konserni (577005KONS) - EUR

Datan merkit: tuotot (+), kulut (-), tase (+)

31.12.2023

31.12.2022

TASE

VASTAAVAA

KÄTEISET VARAT	1 565 326,50	1 581 602,22
SAAMISET LUOTTOLAITOKSILTA	735 101 101,21	645 622 645,67
<i>Vaadittaessa maksettavat</i>	<i>20 935 618,35</i>	<i>54 386 560,01</i>
<i>Muut</i>	<i>714 165 482,86</i>	<i>591 236 085,66</i>
SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ	1 586 853 436,86	1 384 201 199,94
<i>Muut</i>	<i>1 586 853 436,86</i>	<i>1 384 201 199,94</i>
SAAMISTODISTUKSET	20 721 177,74	2 421 177,74
<i>Julkisyhteisöiltä</i>		
<i>Muilta</i>	<i>20 721 177,74</i>	<i>2 421 177,74</i>
OSAKKEET JA OSUUDET	199 515 683,16	149 374 358,46
OSAKKEET JA OSUUDET OMISTUSYHTEISYRITYKSISSÄ	41 401,76	706 259,86
OSAKKEET JA OSUUDET SAMAN KONSERNIIN KUULUVISSA YRITYKSISSÄ	54 884,61	
FVPL/ JOHDANNAISSOPIMUKSET	25 782 363,37	32 632 363,81
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>		
AINEELLISET HYÖDYKKEET	21 167 435,88	20 244 245,55
<i>Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet</i>	<i>4 069 208,94</i>	<i>1 204 961,00</i>
<i>Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet</i>	<i>16 162 502,62</i>	<i>18 324 415,72</i>
<i>Muut aineelliset hyödykkeet</i>	<i>935 724,32</i>	<i>714 868,83</i>
OSAKE-, SIOJITUSOSUUSANTI- JA KANTARAHASTOANTISAAMISET		
MUUT VARAT	1 067 303,97	1 280 426,29
SIIRTOSAAMISET JA MAKSETUT ENNAKOT	18 699 735,28	5 984 622,46
LASKENNALLISET VEROSAAMISET	753 301,66	787 520,48
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 611 323 152,00	2 244 836 422,48

OP Virallinen tulos ja tase, FAS OP konsernit

ACT - 12 - 2023 - Pohjois-Karjalan Op konserni (577005KONS) - EUR

Datan merkit: tuotot (+), kulut (-), tase (+)

	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
VIERAS PÄÄOMA	2 183 226 010,89	1 940 503 222,28
VELAT LUOTTOLAITOKSILLE	219 898 381,41	305 726 120,17
Luottolaitoksille	219 898 381,41	305 726 120,17
<i>Vaadittaessa maksettavat</i>	48 381,41	76 120,17
<i>Muut</i>	219 850 000,00	305 650 000,00
VELAT YLEISÖLLE JA JULKISYHTEISÖILLE	1 906 981 813,02	1 602 066 458,41
Talletukset	1 906 922 519,39	1 602 011 787,28
<i>Vaadittaessa maksettavat</i>	1 882 022 953,45	1 587 799 171,74
<i>Muut</i>	24 899 565,94	14 212 615,54
Muut velat	59 293,63	54 671,13
<i>Vaadittaessa maksettavat</i>	0,33	0,51
<i>Muut</i>	59 293,30	54 670,62
JOHDANNAISSOPIMUKSET JA MUUT KAUPANKÄYNTITARKOITUKSESSA PIDETTÄVÄT VELAT	8 829 808,81	8 430 794,03
MUUT VELAT	6 324 941,32	4 981 966,99
<i>Muut velat</i>	6 220 818,15	4 943 009,77
<i>Pakolliset varaukset</i>	104 123,17	38 957,22
SIIRTOVELAT JA SAADUT ENNAKOT	30 827 268,88	8 959 210,96
<i>Muut</i>		
LASKENNALLISET VEROVELAT	10 363 797,45	10 338 671,72
OMA PÄÄOMA JA VÄHEMMISTÖN OSUUS	428 097 109,08	304 333 200,20
Osake- ja osuuspääoma	66 691 600,00	54 034 500,00
<i>Osakepääoma</i>	0,00	0,00
<i>Jäsenosuudet</i>	6 310 400,00	5 017 800,00
<i>Lisäosuudet</i>		
<i>Tuotto-osuudet</i>	60 381 200,00	49 016 700,00
Ylikurssirahasto		
Arvonkorotusrahasto		
Muut sidotut rahastot	19 400 440,66	13 450 914,04
Vararahasto	23 528 568,07	18 324 962,31
Käyvän arvon rahasto	-4 128 127,41	-4 874 048,27
<i>Rahavirran suojausrahasto</i>	-5 307 699,87	-6 092 560,31
<i>Laskennalliset verot rahavirran suojauksesta</i>	1 061 539,94	1 218 512,04
Yhtiöjärjestyksen / sääntöjen mukaiset rahastot		
Muut rahastot	0,00	0,00
Vapaat rahastot	47 740 476,13	39 480 138,61
<i>Muut rahastot</i>	47 740 476,13	39 480 138,61
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	249 215 795,27	176 681 455,18
Tilikauden voitto tai tappio	37 944 195,83	13 318 502,27
Vähemmistön osuus pääomasta	7 104 601,18	7 367 690,09
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 611 323 119,97	2 244 836 422,48
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET		
ASIAKKAAN PUOLESTA KOLMANNEN HYVÄKSI ANNETUT SITOUMUKSET	42 327 219,67	42 427 861,61
Takaukset ja pantit	42 327 219,67	42 427 861,61
ASIAKKAAN HYVÄKSI ANNETUT PERUUTTAMATTOMAT SITOUMUKSET	85 963 311,10	129 824 721,94
Muut	85 963 311,10	129 824 721,94
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET YHTEENSÄ	128 290 530,77	172 252 583,55

POHJOIS-KARJALAN OSUUSPANKKI

OSUUSPANKIN TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022
Korkotuotot	82 941 145,23	24 953 096,72
Korkokulut	-25 295 200,30	-2 195 158,03
KORKOKATE	57 645 944,93	22 757 938,69
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	8 912 312,76	4 952 217,89
Omistusyhteisyrityksistä	60 600,00	121 200,00
Muista yrityksistä	8 851 712,76	4 831 017,89
Palkkiotuotot	10 091 230,01	12 635 352,65
Palkkiokulut	-1 118 300,45	-958 987,64
Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjatun rahoitusvälineiden nettotuotot		
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	-460 577,45	-89 768,62
Liiketoiminnan muut tuotot	1 490 096,64	798 761,94
Henkilöstö- ja hallintokulut	-19 584 095,72	-15 585 591,34
Henkilöstökulut	-7 184 971,57	-5 833 179,53
Palkat ja palkkiot	-6 028 762,23	-4 892 593,03
Henkilösivukulut	-1 156 209,34	-940 586,50
Eläkekulut	-981 789,34	-791 781,53
Muut henkilösivukulut	-174 420,00	-148 804,97
Muut hallintokulut	-12 399 124,15	-9 752 411,81
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä osakkeista ja osuuksista	-149 981,46	-1 759 739,70
Liiketoiminnan muut kulut	-5 472 347,97	-4 611 090,39
Lopulliset ja odotettavissa olevat luottotappiot	-5 554 617,18	-1 011 813,77
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	45 553 195,57	17 604 748,85
Tilinpäätössiirrot	5 397 193,56	-2 331 101,16
Tuloverot	-8 385 631,37	-3 238 783,21
Tilikauden verot	-8 060 882,92	-2 095 596,95
Aikaisempien tilikausien verot	-232 779,08	29 987,80
Laskennallinen vero	-91 969,37	-1 173 174,06
VARSAISEN TOIMINNAN VOITTO (TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	42 564 757,76	12 034 864,48
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	42 564 757,76	12 034 864,48

Pohjois-Karjalan OP

OSUUSPANKIN TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVA		
Käteiset varat	1 565 326,50	1 581 602,22
Saamiset luottolaitoksilta	735 101 101,21	645 622 645,67
Vaadittaessa maksettavat	20 935 618,35	54 386 560,01
Muut	714 165 482,86	591 236 085,66
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 588 722 565,87	1 386 269 903,40
Muut	1 588 722 565,87	1 386 269 903,40
Saamistodistukset	20 721 177,74	2 421 177,74
Muilta	20 721 177,74	2 421 177,74
Osakkeet ja osuudet	199 473 958,56	149 332 633,86
Osakkeet ja osuudet	41 401,76	706 259,86
omistusyhteisyrityksissä		
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin	54 884,61	0,00
kuuluissa yrityksissä		
Johdannaissopimukset	25 782 363,37	32 632 363,81
Aineelliset hyödykkeet	9 724 372,85	8 160 990,08
Sijoituskiinteistöt ja	2 340 604,90	1 196 551,10
sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet		
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen	7 058 075,43	6 696 253,84
osakkeet ja osuudet		
Muut aineelliset hyödykkeet	325 692,52	268 185,14
Muut varat	1 067 303,97	1 280 426,29
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	18 691 400,28	5 976 518,95
Laskennalliset verosaamiset	1 517 713,51	1 544 896,86
VASTAAVA YHTEENSÄ	2 602 463 570,23	2 235 529 418,74
VASTATTAVAA		
VIERAS PÄÄOMA		
Velat luottolaitoksille	219 898 381,41	305 726 120,17
Luottolaitoksille	219 898 381,41	305 726 120,17
Vaadittaessa maksettavat	48 381,41	76 120,17
Muut	219 850 000,00	305 650 000,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 907 061 353,76	1 602 109 503,46
Talletukset	1 907 002 060,13	1 602 054 832,33
Vaadittaessa maksettavat	1 882 102 494,19	1 587 842 216,79
Muut	24 899 565,94	14 212 615,54
Muut velat	59 293,63	54 671,13
Vaadittaessa maksettavat	0,33	0,51
Muut	59 293,30	54 670,62
Johdannaissopimukset	8 829 808,81	8 430 794,03
Muut velat	5 542 661,42	4 364 022,75
Maksujenvälitysvelat	3 831 789,20	3 176 148,96
Muut velat	1 710 872,22	1 187 873,79
Ostovelat	1 281 520,97	865 404,44
Muut velat	325 228,08	283 512,13
Pakolliset varaukset	104 123,17	38 957,22
Siirtovelat ja saadut ennakot	30 820 750,25	8 943 174,37
Laskennalliset verovelat	66 955,15	37 447,02
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 172 219 910,80	1 929 611 061,80
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	55 491 975,37	55 513 887,37
Verotusperusteiset varaukset	55 491 975,37	55 513 887,37
OMA PÄÄOMA		
Osuuspääoma	66 691 600,00	54 034 500,00
Jäsenosuudet	6 310 400,00	5 017 800,00
Tuotto-osuudet	60 381 200,00	49 016 700,00
Muut sidotut rahastot	19 400 440,66	13 450 914,04
Vararahasto	23 528 568,07	18 324 962,31
Käyvän arvon rahasto	-4 128 127,41	-4 874 048,27
Vapaat rahastot	47 740 476,13	39 480 138,61
Muut rahastot	47 740 476,13	39 480 138,61
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	198 354 409,51	131 404 052,44
Tilikauden voitto (tappio)	42 564 757,76	12 034 864,48
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	374 751 684,06	250 404 469,57
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 602 463 570,23	2 235 529 418,74
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKUKSET		
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi	42 327 219,67	42 427 861,61
annetut sitoumukset		
Takaukset ja pantit	42 327 219,67	42 427 861,61
Asiakkaan hyväksi annetut	85 963 311,10	129 824 721,94
peruuttamattomat sitoumukset		
Muut	85 963 311,10	129 824 721,91
TASEEN ULKOPUOLISET	128 290 530,77	172 252 583,55
SITOUKUKSET YHTEENSÄ		

Pohjois-Karjalan Op konserni Konsernin Rahoituslaskelma

€	2023	2022
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden tulos	37 681 106,92	13 318 502,27
Oikaisut kauden tulokseen	5 457 340,59	1 884 785,43
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	89 997 524,88	-77 488 015,59
Saamiset luottolaitoksilta	94 854 883,23	-24 629 153,95
Johdannaissopimukset	0,00	0,00
Saamiset asiakkailta	4 919 746,39	-58 698 938,47
Sijoitusomaisuus	503 786,60	7 794 351,07
Muut varat	-10 280 891,34	-1 954 274,24
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-191 067 612,73	115 322 182,71
Velat luottolaitoksille	-125 155 676,36	-12 061 742,40
Johdannaissopimukset	4 573 323,41	725 438,45
Velat asiakkaille	-84 104 646,28	125 426 481,81
Varaukset ja muut velat	13 619 386,50	1 232 004,85
Maksetut tuloverot	-6 455 424,39	-1 579 972,14
Saadut osingot	8 912 312,76	4 952 217,89
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-55 474 751,97	56 409 700,58
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-427 614,12	-109 703,99
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	546 664,28	196 631,15
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	902 700,09	0,00
Myydyt tytäryhtiöosakkeet	0,00	0,00
B. Investointien rahavirta yhteensä	1 021 750,25	86 927,16
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus muutos	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat muutos	0,00	0,00
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	1 725 800,00	1 496 900,00
Osuus- ja osakepääoman vähennykset	-2 545 700,00	-2 696 600,00
Osingot ja osuuspääoman korot	-2 684 075,89	-1 529 976,95
Vuokrasopimusvelat	-200 011,33	-143 887,41
Muut oman pääoman erien lisäykset	0,00	0,00
Muut oman pääoman erien vähennykset	0,00	0,00
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	-3 703 987,22	-2 873 564,36
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	-58 156 988,94	53 623 063,38

Sulautuneiden pankkien rahavarat 31.03.2023	24 689 771,56	0,00
Rahavarat tilikauden alussa	55 968 162,23	2 345 098,85
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	0,00	0,00
Rahavarat tilikauden lopussa	22 500 944,85	55 968 162,23
Saadut korot	68 850 672,01	21 242 901,52
Maksetut korot	-13 006 120,04	1 515 482,84

Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut

Erät, joihin ei liittynyt maksutapahtumaa ja muut oikaisut

Saamisten arvonalentumiset	5 603 647,86	1 072 459,91
Rahoitusinstrumenttien arvon muutokset	84 635,55	-466 697,65
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutos	0,00	0,00
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	1 529 108,79	2 669 401,10
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-60 600,00	-121 200,00
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	0,00	0,00
Tuloverot	7 313 188,64	3 646 388,03
Muut	-9 012 640,25	-4 915 565,96

Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa

Myyntitulokset, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00	0,00
Osuuspääoman korot	0,00	0,00
Muut palautukset omistaja-asiakkaille	0,00	0,00
Oikaisut yhteensä	5 457 340,59	1 884 785,43

Rahavarat

Käteiset varat	1 565 326,50	1 581 602,22
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	20 935 618,35	54 386 560,01
Yhteensä	22 500 944,85	55 968 162,23

Pohjois-Karjalan Op Rahoituslaskelma

€	2023	2022
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden tulos	42 564 757,76	12 034 864,48
Oikaisut kauden tulokseen	129 035,22	2 937 980,59
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	90 189 228,92	-77 356 671,91
Saamiset luottolaitoksilta	94 854 883,23	-24 629 153,95
Johdannaissopimukset	0,00	0,00
Saamiset asiakkailta	5 119 320,84	-58 570 774,48
Sijoitusomaisuus	495 684,70	7 794 351,07
Muut varat	-10 280 659,85	-1 951 094,55
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-191 014 673,57	115 277 394,26
Velat luottolaitoksille	-125 155 676,36	-12 061 742,40
Johdannaissopimukset	4 573 323,41	725 438,45
Velat asiakkaille	-84 068 150,59	125 397 588,81
Varaukset ja muut velat	13 635 829,97	1 216 109,40
Maksetut tuloverot	-6 455 424,39	-1 579 972,14
Saadut osingot	8 912 312,76	4 952 217,89
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-55 674 763,30	56 265 813,17
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-427 614,12	-109 703,99
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	546 664,28	196 631,15
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	902 700,09	0,00
Myydyt tytäryhtiöosakkeet	0,00	0,00
B. Investointien rahavirta yhteensä	1 021 750,25	86 927,16
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus muutos	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat muutos	0,00	0,00
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	1 725 800,00	1 496 900,00
Osuus- ja osakepääoman vähennykset	-2 545 700,00	-2 696 600,00
Osingot ja osuuspääoman korot	-2 684 075,89	-1 529 976,95
Vuokrasopimusvelat	0,00	0,00
Muut oman pääoman erien lisäykset	0,00	0,00
Muut oman pääoman erien vähennykset	0,00	0,00
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	-3 503 975,89	-2 729 676,95
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	-58 156 988,94	53 623 063,38

Sulautuneiden pankkien rahavarat 31.03.2023	24 689 771,56	0,00
Rahavarat tilikauden alussa	55 968 162,23	2 345 098,85
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	0,00	0,00
Rahavarat tilikauden lopussa	22 500 944,85	55 968 162,23
Saadut korot	68 919 277,43	21 261 466,29
Maksetut korot	-12 985 508,26	1 524 898,81
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut		
Erät, joihin ei liittyy maksutapahtumaa ja muut oikaisut		
Saamisten arvonalentumiset	5 603 647,86	1 072 459,91
Rahoitusinstrumenttien arvon muutokset	84 635,55	-466 697,65
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutos	0,00	0,00
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	505 331,66	1 810 725,46
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-60 600,00	-121 200,00
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	0,00	0,00
Tuloverot	8 385 631,37	3 238 783,21
Muut	-14 389 611,22	-2 596 090,34
Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa		
Myyntitulokset, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00	0,00
Osuuspääoman korot	0,00	0,00
Muut palautukset omistaja-asiakkaille	0,00	0,00
Oikaisut yhteensä	129 035,22	2 937 980,59
Rahavarat		
Käteiset varat	1 565 326,50	1 581 602,22
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	20 935 618,35	54 386 560,01
Yhteensä	22 500 944,85	55 968 162,23

OSUUSPANKIN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

1.1 YLEISTÄ

Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa.

Osuuspankki on osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Seuraavassa esitetään tilinpäätöksessä sovelletut keskeiset laatimisperiaatteet. Niitä on noudatettu johdonmukaisesti kaikilla esitettävillä tilikausilla, ellei muuta mainita.

1.2 KESKINÄINEN VASTUU JA OP RYHMÄ

Pankki- ja vakuutustoimintaa harjoittava osuuspankkien yhteenliittymä (jäljempänä OP Ryhmä) on osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista sekä talletuspankkien yhteenliittymästä annetuissa laeissa määritelty taloudellinen kokonaisuus, jossa OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Osuuspankki yhdistellään OP Ryhmän tilinpäätökseen. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että OP Ryhmän tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö OP Osuuskunnan ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. OP Osuuskunnalla ja sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa, minkä vuoksi OP Ryhmälle on määritelty tekninen emoyhtiö. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. OP Ryhmän osuuspääoma muodostuu osuuspankkien jäsenten sellaisista osuusmaksuista, joita pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta.

Jäljennös OP Ryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.op.fi tai ryhmän toimitiloista käyntiosoitteesta Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki.

1.3 LAATIMISPERUSTA

Osuuspankin tilinpäätös laaditaan ja esitetään luottolaitostoiminnasta annetun lain, valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan asetuksen, kirjanpitolaian ja Finanssivalvonnan rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan määräys- ja ohjekokoelman mukaisesti. Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta antaa lisäksi ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi ja tilinpäätöksen laatimiseksi. Jäljempänä kuvatut tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ovat yhteneväiset kaikille OP Osuuskunnan jäsenosuuspankeille. Kuitenkaan jäsenosuuspankilla ei välttämättä ole kaikkia laatimisperiaatteissa lueteltuja eriä.

1.4 OSUUSPANKIN SULAUTUMISEN KÄSITTELY

Tilikauden aikana Kiteen Op ja Rääkkylän Op sulautuivat Pohjois-Karjalan Osuuspankkiin. Sulautuminen merkittiin kaupparekisteriin 31.3.2023. Sulautuneiden osuuspankkien sulautumishetken varat, velat ja varaukset on yhdistelty vastaanottaneen osuuspankin taseeseen kirjanpitoarvostaan. Sulautumishetken oman pääoman erät – vastaten nettovarojen ja sulautumisvastikkeen erotusta – on merkitty vastaanottaneen osuuspankin sidotun ja vapaan oman pääoman tileille siten, ettei sulautuneen ja vastaanottaneen osuuspankin sulautumista edeltäneiden sidottujen ja vapaiden omien pääomien yhteismäärät jatkuvuusperiaatteen mukaisesti ole muuttuneet sulautumisen seurauksena.

TASE	Kiteen Seudun Op 31.3.2023	Rääkkylän Op 31.3.2023	Pohjois-Karjalan OP Ennen sulautumista 31.3.2023	Pohjois-Karjalan Op Sulautumisen jälkeen 31.3.2023
VASTAAVA				
Käteiset varat	315 807,44 EUR	81 342,08 EUR	1 409 507,47 EUR	1 806 656,99 EUR
Saamiset luottolaitoksilta	208 619 752,91 EUR	33 457 149,56 EUR	628 219 285,97 EUR	870 296 188,44 EUR
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	146 652 951,73 EUR	51 961 979,40 EUR	1 385 965 659,42 EUR	1 584 580 590,55 EUR
Saamistodistukset	17 000 000,00 EUR	2 000 000,00 EUR	2 021 177,74 EUR	21 021 177,74 EUR
Osakkeet ja osuudet	40 939 392,87 EUR	9 602 279,04 EUR	150 046 193,72 EUR	200 587 865,63 EUR
Johdannaissopimukset	3 073 743,38 EUR	521 085,51 EUR	30 718 551,40 EUR	34 313 380,29 EUR
Aineelliset hyödykkeet	1 524 173,52 EUR	480 108,64 EUR	8 146 524,08 EUR	10 150 806,24 EUR
Muut varat	202 663,08 EUR	59 080,65 EUR	-1 674 644,67 EUR	-1 412 900,94 EUR
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	1 625 868,26 EUR	333 487,17 EUR	8 694 952,95 EUR	10 654 308,38 EUR
Laskennalliset verosaamiset	624 647,15 EUR	79 224,08 EUR	1 685 771,89 EUR	2 389 643,12 EUR
VASTAAVA YHTEENSÄ	420 579 000,34 EUR	98 575 736,13 EUR	2 215 232 979,97 EUR	2 734 387 716,44 EUR

VASTATTAVAA				
VIERAS PÄÄOMA				
Velat luottolaitoksille	34 702 034,09 EUR	4 625 903,51 EUR	274 886 286,57 EUR	314 214 224,17 EUR
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	309 214 507,78 EUR	75 761 963,05 EUR	1 607 466 134,65 EUR	1 992 442 605,48 EUR
Johdannaissopimukset	2 583 181,22 EUR	145 135,38 EUR	8 337 602,56 EUR	11 065 919,16 EUR
Muut velat	1 193 242,07 EUR	272 098,12 EUR	1 810 666,87 EUR	3 276 007,06 EUR
Siirtovelat ja saadut ennakot	2 638 868,80 EUR	586 251,68 EUR	12 079 706,06 EUR	15 304 826,54 EUR
Laskennalliset verovelat			37 447,02 EUR	37 447,02 EUR
VIERAS PÄÄOMA	350 331 833,96 EUR	81 391 351,74 EUR	1 904 617 843,73 EUR	2 336 341 029,43 EUR
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ				
Verotusperusteiset varaukset	3 939 263,13 EUR	1 436 018,43 EUR	55 513 887,37 EUR	60 889 168,93 EUR
OMA PÄÄOMA				
Osuuspääoma	10 982 200,00 EUR	2 494 700,00 EUR	52 538 200,00 EUR	66 015 100,00 EUR
Muut sidotut rahastot	2 490 880,20 EUR	784 273,11 EUR	13 776 237,85 EUR	17 051 391,16 EUR
Vapaat rahastot	1 452 738,41 EUR	6 807 599,11 EUR	39 480 138,61 EUR	47 740 476,13 EUR
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	50 823 054,42 EUR	5 540 155,35 EUR	143 438 917,03 EUR	199 802 126,80 EUR
Tilikauden voitto (tappio)	559 030,22 EUR	121 638,39 EUR	5 867 755,38 EUR	6 548 423,99 EUR
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	66 307 903,25 EUR	15 748 365,96 EUR	255 101 248,87 EUR	337 157 518,08 EUR
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	420 579 000,34 EUR	98 575 736,13 EUR	2 215 232 979,97 EUR	2 734 387 716,44 EUR
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKUMUKSET	4 782 744,30 EUR	838 898,54 EUR	185 113 555,41 EUR	190 735 198,25 EUR

1.5 YHDISTELYPERIAATTEET

1.5.1 Konsernitilinpäätöksen laajuus

Osuuspankin konsernin muodostaa emo-osuuspankki ja sen tytäryritykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta. Tytäryritysten tilinpäätökset yhdistellään hankintamenetelmällä. Osakkuusyritykset, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa 20–50 prosenttia yrityksen äänivallasta, tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta, muttei määräysvaltaa.

Merkitykseltään vähäiset tytär- ja osakkuusyritykset jätetään yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen. Tällaisia ovat tytär- ja osakkuusyritykset, joiden taseen loppusumma on vähemmän kuin yksi prosentti emoyrityksen taseen loppusummasta ja vähemmän kuin 10 miljoonaa euroa. Jos konsernin tällaisen tytär- tai osakkuusyrityksen taseen loppusumma laskettuna yhteen muiden sellaisten konserniin kuuluvien tytär- ja osakkuusyritysten taseiden loppusummien kanssa on vähintään viisi prosenttia konsernitaseen loppusummasta, yhdistellään se konsernitilinpäätökseen.

Tilikauden aikana hankitut tytär- ja osakkuusyritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen hankintahetkestä lähtien. Tilikauden aikana myydyt tytär- ja osakkuusyritykset yhdistellään myyntihetkeen asti.

1.5.2 Konsolidointi

Tytäryritysten hankintamenot eliminoidaan hankintahetken taseen mukaisia omia pääomia vastaan. Hankintahetken oman pääoman määrän ylittävä tai alittava osuus hankintamenosta esitetään taseessa konserniliiketoimintatapa

konsernireservinä siltä osin kuin niitä ei ole kohdistettu omaisuus- tai velkaerien lisäykseksi tai vähennykseksi. Konserniliikearvo poistetaan pääsääntöisesti viiden vuoden kuluessa suunnitelman mukaan.

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa eliminoidaan konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäiset katteet, sisäinen voitonjako sekä keskinäiset saamiset ja velat. Vähemmistön osuus erotetaan tuloksesta ja omasta pääomasta ja esitetään omana eränä tuloslaskelmassa ja taseessa omassa pääomassa. Vähemmistön osuus tytäryhtiön kiinteistöistä esitetään muissa kiinteistöissä.

Osakkuusyrittäksistä konsernituloslaskelmaan sisällytetään konsernin omistusosuutta vastaava osuus näiden yritysten tilikauden voitosta tai tappiosta ja esitetään tuloslaskelmassa omana eränä rivillä Osuus osakkuusyrittäksien tuloksesta. Tuloksessa huomioidaan myös osakkuusyrittäksien poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos laskennallisella verovelalla vähennettynä. Konsernitaseessa osakkuusyrittäksien hankintameno ja konsernin edellisen tilikauden tulokseen ja tilikauden tulokseen lisätään tai vähennetään konsernin osuus hankinnan jälkeisistä muutoksista nettovarallisuudesta.

Konserniin kuuluva kiinteistöyhtiö voi jättää erillistilinpäätöksessään tekemättä suunnitelman mukaiset poistot. Konsernitilinpäätöksessä poistot oikaistaan suunnitelman mukaisiksi.

1.6 RAHOITUSINSTRUMENTIT

1.6.1 Käyvän arvon määräytyminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten menetelmien kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään viimeaikaisten toteutuneiden markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää, sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritelty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

1.6.2 Arvostusmenetelmät

1.6.2.1 Jaksotettu hankintameno

Jaksotettu hankintameno on se määrä, johon rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka on arvostettu alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä, vähennettynä lyhennyksillä, lisätynä tai vähennettynä alkuperäisen määrän ja erääntyvän määrän välisen erotuksen kertyneillä, efektiivisen koron menetelmää käyttäen lasketuilla jaksotuksilla ja, kun on kyse rahoitusvaroista, oikaistuna tappiota koskevalla vähennyserällä.

Efektiivisen koron menetelmää käyttäen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan odotettavissa olevana voimassaoloaikana saatavaksi tai suoritettavaksi arvioidut maksut tulevat diskontatuiksi täsmälleen rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräisen kirjanpitoarvon tai rahoitusvelan jaksotetun hankintameno suuruiseksi. Efektiivistä korkoa laskettaessa rahavirrat arvioidaan ottamalla huomioon rahoitusinstrumentin kaikki sopimusehdot ilman odotettavissa olevia luottotappioita ("ECL"). Laskelma sisältää kaikki sellaiset sopimusosapuolten välillä suoritettavat tai saatavat palkkiot ja korkopisteet, jotka ovat kiinteä osa efektiivistä korkoa, transaktiomenot sekä kaikki muut yli- tai alikurssit. Palkkioita, jotka ovat kiinteä osa rahoitusinstrumentin korkoa, ovat esim. lainan nostoon liittyvät toimisto- ja järjestelypalkkiot, ja ne jaksotetaan rahoitusinstrumentin odotettavissa olevalle juoksuajalle tai lyhyemmälle ajanjaksolle, jos se on asianmukaista. Palkkioita, jotka eivät ole kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään kirjanpitolain mukaisesti ja näitä ovat esim. lainan hoitoon liittyvät maksut.

Korkotuotot

Korkotuotot on laskettu soveltamalla efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräiseen kirjanpitoarvoon, paitsi silloin, kun kyseessä ovat rahoitusvarat, jotka eivät ole ostettuja tai alun perin myönnettyjä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja, mutta joista on myöhemmin tullut luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja koska ne ovat erääntyneet yli 90 päivää (ovat vaiheessa 3). Tällöin näiden rahoitusvarojen korkojen suoriteperusteinen tuloutus loppuu ja muuttuu maksuperusteiseksi.

1.6.2.2 Alkuperäinen kirjaaminen ja arvostaminen

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä arvostetaan rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka käypään arvoon, ja jos kyseessä on muu kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka, siihen lisätään tai siitä vähennetään rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan hankkimisesta tai liikkeeseenlaskusta välittömästi johtuvat transaktiomenot. Välittömästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen rahoitusvarasta kirjataan odotettavissa olevia luottotappioita koskeva vähennyserä, jos rahoitusvara arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon tai käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta. Tämä aiheuttaa tuloslaskelmaan kirjanpidollisen tappion äskettäin myönnetyistä tai äskettäin ostetuista rahoitusvaroista.

1.6.3 Rahoitusvarojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

Osuuspankki luokittelee rahoitusvarat seuraaviin ryhmiin:

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat
- Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat
- Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat.

1.6.3.1 Luotot ja saamistodistukset

Luottojen ja saamistodistusten luokittelu ja myöhempi arvostaminen riippuvat seuraavista tekijöistä:

- a) Osuuspankin liiketoimintamallista rahoitusvarojen hallinnoinnissa

- b) rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimukseen perustuvista rahavirtaominaisuuksista.

Näiden tekijöiden perusteella Osuuspankki luokittelee luotot ja saamistodistukset kolmeen seuraavaan arvostusryhmään:

- 1) Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi, ja jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Erän kirjanpitoarvo sisältää odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserän ja korkotuotot kirjataan efektiivisen koron menetelmällä korkotuottoihin.
- 2) Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoite saavutetaan keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja ja myymällä rahoitusvaroja. Lisäksi sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Muutokset käyvässä arvossa kirjataan käyvän arvon rahastoon. Arvon alentumisvoitot tai -tappiot sekä valuuttakurssivoitot tai -tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Kun rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta, siirretään käyvän arvon rahastoon kertynyt voitto tai tappio luokittelun muutoksesta johtuvana oikaisuna omasta pääomasta tulosvaikutteiseksi eräksi käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuottoihin. Efektiivisen koron menetelmää käyttäen laskettu korko kirjataan korkotuottoihin.
- 3) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavia rahoitusvaroja pidetään kaupankäyntitarkoituksessa tai kun rahoitusvara ei täytä jaksotettuun hankintamenuon tai käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavien kriteereitä. Voitot ja tappiot kirjataan arvopaperikaupan nettotuottoihin. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusinstrumenteista johtuvat korkotuotot ja -kulut kirjataan arvopaperikaupan nettotuottoihin.

Liiketoimintamalli

Liiketoimintamallilla tarkoitetaan sitä, miten Osuuspankki hallinnoi rahoitusvarojensa rahavirtojen kerryttämiseksi. Osuuspankissa liiketoimintamallin ratkaisee, syntyvätkö rahavirrat pelkästään sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä vai sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä sekä rahavirroista, jotka saadaan myymällä rahoitusvara, vai onko kyseessä kaupankäynti. Kaupankäyntiliiketoimintamalliin kuuluvat rahoitusvarat arvostetaan tulosvaikutteisesti. Liiketoimintamallia arvioidessaan Osuuspankki ottaa huomioon tulevat toimenpiteet liiketoimintamallin tavoitteen saavuttamiseksi. Arviointiin kuuluu aikaisempi kokemus rahavirtojen keräämisestä, kuinka liiketoimintamallin ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen tuloksellisuutta arvioidaan ja kuinka siitä raportoidaan yhteisön johtoon kuuluville avainhenkilöille, kuinka riskejä hallitaan ja kuinka liiketoiminnan johtajia palkitaan. Esimerkiksi Osuuspankin myöntämiä asuntoluottoja pidetään hallussa sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi.

Liiketoimintamallin muutos

Liiketoimintamallin muutoksia odotetaan tapahtuvan harvoin sisäisten tai ulkoisten muutosten seurauksena, ja niiden täytyy olla osuuspankin toiminnan kannalta merkittäviä. Liiketoimintamallin muutoksista päättää osuuspankin hallitus. Liiketoimintamalli muuttuu silloin, kun osuuspankki hankkii tai luovuttaa jonkin liiketoiminta-alueen tai lopettaa sen toiminnan. Liiketoimintamallin muutos dokumentoidaan asianmukaisesti osuuspankin toimesta, ja se käsitellään Taloudessa ja Riskienhallinnassa sen kirjanpito vaikutusten selvittämiseksi (ml. vaikutukset tappiota koskevaan vähennyserään). Yhteisön liiketoimintamallin tavoitteen muutos täytyy toteuttaa ennen luokittelun muutospäivää.

Luokittelun muutosta sovelletaan prospektiivisesti luokittelun muutospäivästä eteenpäin. Luokittelun muutospäivä on seuraavan raportointikauden ensimmäinen päivä, jota ennen päätös luokittelun muutoksesta on tehty. Aikaisempia raportointikausia ei oikaista takautuvasti. Osuuspankissa ei ole ollut liiketoimintamallin muutoksia vuosina 2022-2023.

Rahavirtaominaisuudet

Silloin kun Osuuspankin liiketoimintamalli on muu kuin kaupankäynti, Osuuspankki arvioi, ovatko sopimukseen perustuvat rahavirrat yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa. Perustyyppisessä lainanhoitojärjestelyssä sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua ("SPPI"), jossa koron merkittävimmät osatekijät ovat korvaus rahan aika-arvosta, luottoriskistä, lainanantoon liittyvistä riskeistä ja voittomarginaalista. Valtaosa Osuuspankin rahoitusvaroista on perustyyppisiä lainanantojärjestelyjä.

Osuuspankin kaikki henkilöasiakkaille myönnetyt luotot ja osa yritysasiakkaiden luotoista sisältävät mahdollisuuden ennaikaiseen takaisinmaksuun. Ehdot ovat kuitenkin yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa, koska ennen eräpäivää maksettava määrä vastaa sopimuksen mukaista nimellismäärää ja kertynyttä (mutta maksamatonta) sopimuksen mukaista korkoa, joka voi sisältää lisäkorvauksen sopimuksen ennaikaisesta päättämisestä.

Osuuspankki myöntää yritysasiakkailleen kestävän rahoituksen luottoja, joissa on sovittu yrityskohtaisten kestävyystavoitteiden saavuttamisesta (esim. kasvihuonepäästöjen vähentämisestä), jotka vaikuttavat luoton marginaalin tasoon. Osuuspankki on arvoinut, että tällaisten sopimusten rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua.

Saamistodistusten rahavirtaominaisuudet testataan SPPI-työkalulla, jonka antaman palautteen pohjalta joko hyväksytään tai hylätään SPPI testi. Menetelmä tunnistaa sopimusehdoista useita eri elementtejä, jotka vaikuttavat siihen täytyykö SPPI-määrittys.

Silloin kun sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat alttiina esim. osakkeiden hintojen tai lainanottajan taloudellisen tuloksen muutoksille, ei kyseessä ole perustyyppinen lainanantojärjestely, ja tällaiset rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Tyypillisesti tällaisia ovat erilaiset rahastosijoitukset, jotka eivät täytä oman pääoman määritelmää IAS 32:n mukaisesti liikkeeseenlaskijan tilinpäätöksessä.

Rahoitusvaroihin sisältyviä kytkettyjä johdannaisia ei eroteta pääsopimuksesta vaan ne huomioidaan sopimukseen perustuvien rahavirtojen kokonaisarvioinnissa.

Jos rahoitusvarojen hallinnoinnissa noudatettua liiketoimintamallia muutetaan, voidaan rahoitusvaroja joutua uudelleenluokittelemaan. Uudelleenluokittelua sovelletaan ei-takautuvasti luokittelun muutospäivästä lähtien. Tällaisia muutoksia odotetaan tapahtuvan hyvin harvoin.

1.6.3.2 Oman pääoman ehtoiset instrumentit

Oman pääoman ehtoiset instrumentit ovat instrumentteja, jotka osoittavat oikeutta osuuteen yhtiön varoista sen kaikkien velkojen vähentämisen jälkeen. Tyypillisesti tällaisia ovat osakesijoitukset.

Oman pääoman ehtoiset instrumentit arvostetaan myöhemmin käypään arvoon tulosvaikutteisesti, paitsi silloin kun Osuuspankki on tehnyt alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattoman valinnan, jonka mukaan tietyt kaupankäyntiliiketoimintaan kuulumattomat sijoitukset oman pääoman ehtoisiin instrumentteihin, jotka muutoin arvostettaisiin käypään arvoon tulosvaikutteisesti, käsitellään siten, että käyvän arvon myöhemmät muutokset esitetään käyvän arvon rahastossa. Tällaisia sijoituksia ovat osuuspankin strategiset sijoitukset osuuspankkien keskusyhteisö OP Osuuskunnan osuuspääomaan (lisäosuudet ja jäsenosuudet), joiden nimellisarvo vastaa käypää arvoa. Näiden sijoituksista ei muodostu myyntivoittoja tai tappioita. Osuuspääoman korot kirjataan tuottoihin oman pääoman ehtoista sijoituksista. Maksettavan koron määrä vahvistetaan vuosittain OP Osuuskunnan Osuuskuntakokouksessa. Osingot kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä oman pääoman ehtoista sijoituksista kirjataan myös tuloslaskelman erään tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista.

1.6.3.3 Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttaminen

Maksusuunnitelman muutoksia tehdään normaaliin asiakassuhteen hoitoon kuuluvana toimenpiteenä, mutta myös tilanteissa, joissa asiakkaan maksukyky on heikentynyt. Heikentyneen maksukyvyn takia annettu myönnytys merkitään lainanhoitojoustoksi, joka on tyypillisesti lyhennysvapaa rajoitetuksi ajaksi. Yleensä näissä tilanteissa lainan sopimukseen perustuvat rahavirrat neuvotellaan uudelleen tai niihin tehdään muutoin muutoksia, eivätkä ne johda kyseisen lainan taseesta pois kirjaamiseen. Tällöin lasketaan lainan bruttokirjanpitoarvo uudelleen ja kirjataan tehdystä muutoksesta aiheutuva voitto tai tappio tuloslaskelmaan korkokatteeseen. Lisäksi lainan luokittelu lainanhoitojoustoksi siirtää lainan vähintään arvonalentumisvaiheeseen 2 ja koko voimassaoloajalta laskettavan odotettavissa olevan luottotappion piiriin vähintään kahdeksi vuodeksi tai sitä pidempään, kunnes asiakkaan maksukyky on tervehtynyt.

Lainanhoitojouston tervehtymisen edellytyksenä on myös, että vähintään kahden vuoden koeajan jälkeen:

- Vähintään puolet saamisen koeajasta asiakas on suorittanut säännöllisiä ja oikea-aikaisia maksuja ja tämän myötä on maksettu huomattava kokonaismäärä pääomasta tai korosta.
- Yksikään asiakkaan vastuista ei ole ollut erääntyneenä yli 30 päivää edellisen kolmen kuukauden aikana.

Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä kuvaavana mittarina.

Jos lainaehtoihin tehtävät muutokset ovat merkittäviä tai laina muutoin neuvotellaan uudelleen, Osuuspankki kirjaa alkuperäisen lainan pois taseesta ja kirjaa samalla taseeseen muutetun uuden lainan. Tällöin muutoksen tekemisajankohta on lainan alkuperäinen kirjaamisajankohta, kun muutettuun lainaan sovelletaan arvon alentumista koskevia vaatimuksia. Tyypillisesti esimerkiksi tämä tarkoittaa, että tappiota koskevan vähennyserän määrä vastaa 12 kuukaudelta odotettavissa olevia luottotappioita. Osuuspankki luokittelee muutoksen syyt ja vakavuusasteet sisäisellä luokituksella, jolla seurataan, onko taseesta pois kirjaamiseen yhteydessä ollut näyttöä siitä, että muutettu laina on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut. Tällöin se kirjataan alun perin myönnettynä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneena rahoitusvaroihin kuuluvana eränä. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi tilanteessa, jossa ongelmalliseen omaisuuserään on tehty huomattava muutos.

Muutoin rahoitusvaroihin kuuluvat erät kirjataan pois taseesta silloin, kun sopimukseen perustuvat oikeudet rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaavat olemasta voimassa tai kun Osuuspankki siirtää rahoitusvaroihin kuuluvan erän toiselle osapuolelle ja siirto täyttää taseesta pois kirjaamisen edellytykset.

1.6.4 Arvon alentuminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan kaikista jaksotettuun hankintamenuun arvostettavista ja käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavista tase-eristä (muut kuin oman pääoman ehtoiset instrumentit) sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista ja takaussopimuksista. Odottavissa olevat luottotappiot kirjataan jokaisena raportointipäivänä ja ne kuvastavat:

1. vinoutumatonta ja todennäköisyyksillä painotettua rahamäärää, joka määritetään arvioimalla mahdollisten tulevien vaihtelun alue;
2. rahan aika-arvoa ja
3. järkevää ja perusteltavissa olevaa informaatiota, joka on raportointipäivänä saatavissa ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja ja joka koskee toteutuneita tapahtumia, vallitsevia olosuhteita ja ennusteita tulevasta taloudellisista olosuhteista.

1.6.4.1 Sopimusten luokittelu kolmeen arvonalentumisvaiheeseen

Sopimukset luokitellaan kolmeen eri vaiheeseen. Eri vaiheet kuvastavat luoton laadun heikkenemistä alkuperäisen kirjaamisen jälkeen.

- Vaihe 1: sopimukset, joiden luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja jolle lasketaan 12 kuukauden ECL.
- Vaihe 2: sopimukset, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja jolle lasketaan koko voimassaoloajan ECL.
- Vaihe 3: järjestämättömät sopimukset, jolle lasketaan myös koko voimassaoloajan ECL.

Maksukyvyttömyyden (default) määritelmä

Osuuspankissa sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaisessa laskennassa samaa maksukyvyttömyyden määritelmää kuin sisäisissä luottoriskimalleissa. Maksukyvyttömyyttä arvioidaan Osuuspankin sisäisellä maksukäyttäytymiseen perustuvalla luokittelujärjestelmällä. Henkilöasiakkaissa maksukyvyttömyyden määritelmää sovelletaan sopimuskohtaisesti, kun taas yritysasiakkaissa tarkastellaan asiakaskokonaisuutta. Asiakas luokitellaan maksukyvyttömäksi, kun asiakkaan takaisinmaksua pidetään epätodennäköisenä, esimerkiksi kun asiakkaalla on julkinen maksuhäiriö tai sille on myönnetty lainanhoitajousto, jossa lainan nykyarvo pienenee enemmän kuin 1 prosenttia. Maksukyvyttömyys laajenee henkilöasiakkaissa maksukyvyttömän velallisen kaikkiin luottovelvoitteisiin, kun merkittävä osa (20 prosenttia) henkilöasiakkaan vastuista on maksukyvyttömiä. Lisäksi sopimus on maksukyvyttömän viimeistään silloin, kun rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä maksu on viivästynyt yli 90 päivää.

Asiakkaan maksukyvyttömyys päättyy, kun se ei enää täytä maksukyvyttömyyden määritelmää ja sen jälkeinen 6–12 kuukauden koeaika on päättynyt.

Maksukyvyttömyyden määritelmä perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EU N:o 575/2013 (CRR) artiklaan 178 sekä Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeistukseen maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta EBA/GL/2016/07 ja EBA/RTS/2016/06).

Järjestämättömän (non-performing) vastuun määritelmä

Järjestämättömän vastuun määritelmä sisältää aiemmin käytetyn maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisten vastuiden lisäksi järjestämättömien lainanhoitojoustollisten saamisten koeajat, ennen kuin ne voidaan luokitella terveiksi (performing). Järjestämätön vastuu määritellään Vakavaraisuusasetuksen (EU) N:o 575/2013 47a artiklan mukaisesti. Osuuspankki käyttää järjestämätöntä vastuuta arvonalentumisvaiheen 3 luokittelun kriteerinä.

Lisäksi sopimukset, jotka on alun perin myönnetty arvoltaan alentuneina, ovat aina koko voimassaoloajan odotetun tappion laskennan piirissä (POCI).

Luottoriskin merkittävä lisääntyminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan sopimuskohtaisesti joko 12 kuukaudelle tai koko voimassaoloajalle riippuen siitä, onko instrumentin luottoriski lisääntynyt raportointipäivänä merkittävästi alkuperäisestä. Luottoriskin merkittävä lisääntymistä arvioidaan sopimuskohtaisesti sekä laadullisilla että määrällisillä kriteereillä. Lainanhoitojoustoa ja siihen rinnastettavaa kovenattirikkomusta pidetään laadullisena kriteerinä luottoriskin merkittävästä lisääntymisestä ja siten siirroille arvonalentumisvaiheeseen 2. Samoin ennakkovaroitusjärjestelmän tuottamaa tarkkailulistamerkintää sekä annualisoidun PD:n yli kolminkertaista kasvua alkuperäisestä pidetään kriteereinä luottoriskin merkittävästä lisääntymisestä. Annualisoidun PD:n pitää olla kuitenkin yli 0,3 prosenttia, joten tässä sovelletaan IFRS 9 –standardin sallimaa ns. alhaisen luottoriskin olettaa.

Osuuspankki on sisällyttänyt suhteellisia ja absoluuttisia kynnsarvoja luottoriskin merkittävän luottoriskin määrällisen lisääntymisen määrittämiseen ottaen huomioon kaikki olennainen ja perusteltavissa oleva informaatio.

Määrällinen muutos arvioidaan koko voimassaoloajan PD lukujen (PD-käyrä) suhteellisen muutoksen perusteella. Alkuperäinen koko voimassaoloajan PD-käyrä lasketaan luoton myöntöhetkellä huomioiden makroekonomiset tekijät. Seuraavaksi määritellään luonnollinen hyväksyttävä vaihteluväli sille, milloin luottoriskin ei katsota lisääntyneen merkittävästi lainan jäljellä olevan maturiteetin aikana. Hyväksyttävä vaihteluväli on mallinnettu erikseen henkilö-yrityksiä varten. Tuloksena saadaan ns. kynnsarvokäyrä, johon kunakin raportointipäivänä verrataan sen hetkistä jäljellä olevaa koko voimassaoloajan PD-käyrää; jos kynnsarvo ylittyy, luottoriski on kasvanut merkittävästi ja luotosta kirjataan koko luoton juoksuajalle laskettu luottotappio. Tämän suhteellisen muutoksen rajan lisäksi edellytetään, että luottoluokassa on tapahtunut heikennys alkuperäisestä, jotta siirtyminen koko voimassaoloajan ECL- lasketaan ei tapahdu vain ajan kulumisen perusteella. Lisäksi heikoimpiin luottoluokkiin (E+, E, E-, 9,0, 9,5 ja 10,0) sovelletaan absoluuttista luottoluokan rajaa.

Edellä mainittujen kriteerien lisäksi rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä luottoriski on lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, jos sopimukseen perustuvat maksut ovat viivästyneet yli 30 päivää.

Osuuspankki seuraa säännöllisesti, miten tehokkaasti edellä mainitut kriteerit havaitsevat luottoriskin merkittävän lisääntymisen ennen kuin sopimukseen perustuvat maksut ovat erääntyneet yli 30 päivää, ja että sopimukset eivät yleensä siirry arvonalentumisvaiheesta 1 suoraan arvonalentumisvaiheeseen 3, ja tekee suhteellisen muutoksen laskutapaan tarvittavat kalibroinnit.

1.6.4.2 Laskentamenetelmät

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan pääosin järjestelmäperusteisesti maksukyvyttömyyden todennäköisyys/tappio-osuus -menetelmällä (PD/LGD-menetelmä) sopimuskohtaisesti kaikille henkilö- ja yritysasiakkaiden vastuille. Tämän lisäksi suurimmille tarkkailulistalla ja R-ratingmallin piirissä oleville yritys vastuille, joiden vastuut ovat lähtökohtaisesti päätyneet ECL-laskennan vaiheeseen 2 tai 3 käytetään asiantuntija-arvioon perustuvaa kassavirtaperusteista ECL laskentamenetelmää.

1.6.4.2.1 PD/LGD – menetelmä

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan käyttäen mallinnettuja riskiparametreja ja kaavalla probability of default (PD) x loss given default (LGD) x exposure at default (EAD) kaikille portfolioille sopimuskohtaisesti, ja ne kuvastavat odotuksia tulevista luottotappioista raportointipäivänä. PD kuvaa maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä yllä kuvatun maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisesti. LGD kuvaa tappio-osuutta maksukyvyttömyyshetkellä, ja siihen vaikuttaa mm. vakuuksien ja erilaisten takauksien määrä ja tyyppi. EAD kuvaa vastuun määrää maksukyvyttömyyshetkellä sisältäen taseessa olevan vastuun (pääoman ja kertyneen koron) sekä odotetun käytön taseen ulkopuolisista eristä maksukyvyttömyyshetkellä.

ECL-laskenta perustuu kolmeen eri skenaarioon. Riskiparametrit PD, LGD ja EAD lasketaan vuosikohtaisesti kussakin skenaariossa. Vuosittaiset ECL-luvut diskontataan raportointipäivään, ja eri skenaarioiden luvuista lasketaan todennäköisyyksillä painotettu ECL. Diskonttaustekijänä käytetään sopimuksen efektiivistä korkoa tai sen arviota. Sopimuksen jäljellä oleva maturiteetti on rajoitettu laskennassa maksimissaan 30 vuoteen.

Sopimuksen koko voimassaoloajan maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (lifetime PD) mallit on tehty erikseen henkilöasiakkaille ja yritysasiakkaille. PD-malleihin vaikuttaa keskeisesti sopimuksen luottoluokka, luoton ikä (henkilöasiakkaat) sekä mallin alasegmentti, joka määräytyy yritysasiakkaille luokittelumallin perusteella ja henkilöasiakkaille tuotetyypin perusteella. Lisäksi PD-estimaatit ovat riippuvaisia makrotaloudellisista tekijöistä ja niiden ennusteista kussakin skenaariossa. Yritysvastuiden lifetime PD-mallissa makrotaloudellisina selittävinä tekijöinä käytetään BKT:n muutosta ja reaalikorkoa. Henkilöasiakkaiden lifetime PD- mallissa makrotaloudelliset tekijät on jaettu tarkemmin segmentteittäin ja esimerkiksi asuntoluotoissa käytetään BKT:n muutosta ja Euribor 12 kk korkoa, josta on poistettu BKT:n ja inflaation vaikutus, ja valmiusluotoissa BKT:n muutosta ja Euribor 3 kk reaalikorkoa.

Sopimuksen koko voimassaoloajan tappio-osuusmalli (lifetime LGD) koostuu kolmesta komponentista: 1) maksukyvyttömyystilasta toipumisen todennäköisyydestä, 2) vakuudellisesta palautusosuudesta ja 3) vakuudettomasta palautusosuudesta. Eri komponenttien arvot riippuvat keskeisesti tuotetyypistä, toimialasta (yritykset), vakuustyyppistä ja ajasta, kuinka kauan sopimus on ollut maksukyvyttömänä.

Sopimuksen koko voimassaoloajan tappio-osuusmalli (lifetime LGD) koostuu kolmesta komponentista:

- 1) maksukyvyttömyystilan toipumistodennäköisyydestä,
- 2) vakuudellisesta palautusosuudesta ja
- 3) vakuudettomasta palautusosuudesta

Henkilöasiakasvastuilla maksukyvyttömyyden toipumistodennäköisyys on estimoitu tuoteluokkatasolla, kun taas yritysasiakasvastuiden osalta estimaatit ovat toimialakohtaisia. Vakuudellinen palautusosuus kuvaa kuinka paljon vakuuksista saatavat kassavirrat kattavat jäljellä olevasta vastuun määrästä. Vakuudellinen palautusosuus lasketaan vakuuksien markkina-arvon aliarvostuksen (ns. "haircut") avulla. Markkina-arvon aliarvostukset on estimoitu vertaamalla vakuuslajeittain vakuuksien realisointihintoja suhteessa vakuuksien käypiin arvoihin huomioiden lisäksi vakuuden haltuunotosta ja myymisestä aiheutuvat suorat kulut. Lopuksi markkina-arvon aliarvostusestimaatteihin on lisätty varovaisuusmarginaali vakuusdataan ja estimointiin liittyvien epävarmuuksien vuoksi. Vakuudeton palautusosuus kuvaa kassavirtoja, jotka on estimoitu tuoteluokkatasolla jäljellä olevalle vastuumäärälle, jota vakuudellinen palautusosuus ei kata.

Makrotaloudelliset tekijät ja niiden ennusteet vaikuttavat kahteen ensimmäiseen komponenttiin.

Sopimuksen koko voimassaoloajan vastuu maksukyvyttömyyshetkellä (lifetime EAD) perustuu tuotetyypistä riippuen sopimuksen mukaisiin kassavirtoihin, odotettuun käyttöasteeseen, ennenaikaisen takaisinmaksun todennäköisyyteen ja maturiteettimalliin.

Sopimuksen voimassaoloajan määrittäminen

Sopimuksen voimassaoloaika on velkakirjalainoilla sopimuksen mukainen maturiteetti, joka ottaa huomioon maksusuunnitelman mukaiset lainan lyhennykset. Ennenaikaisen takaisinmaksun mallia sovelletaan vakuudellisiin velkakirjalainoihin (pl. maksukyvyttömät) mutta se ei lyhennä sopimuksen maturiteettia vaan se huomioidaan osana sopimuksen EAD:tä.

Valmiusluotot ovat toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia ja niille on mallinnettu odotettu maturiteetti. Mallinnettu maturiteetti riippuu tuotetyypistä ja luottoluokasta ja se on keskimäärin noin 13 vuotta.

Luottolupauksille, pankkitakauksille ja valmiusluotoille huomioidaan vaiheessa 3 maksukyvyttömyyden jälkeiset lisänostot CCF-kertoimella.

Tulevaisuuteen suuntautuva informaatio

Laskentamalliin sisällytetään tulevaisuuteen suuntautuvaa informaatiota ja makroekonomisia skenaarioita. OP Ryhmän ekonomistit päivittävät makroekonomiset skenaariot neljännesvuosittain, ja ne ovat samoja, joita muutoinkin käytetään OP Ryhmän taloudellisessa suunnittelussa. Makrotaloudelliset ennusteet kattavat 2–3 vuotta taloudellisten skenaarioiden perusrasta. Tämän jälkeen skenaario konvergoituu kohti talouden pitkän aikavälin tasapainoa. Pitkän aikavälin tasapainossa BKT ja osa muista muuttujista lasketaan tuotantofunktiomenetelmällä. Vaihtoehtoiset skenaariot perusuran uran ympärillä määritellään käyttämällä vektoriautoregressiivistä mallia, jossa muuttujien yhteistodennäköisyysjakaumasta ratkaistaan kunkin muuttujan urat halutuilla todennäköisyyksillä. Muuttujien todennäköisyysjakauma perustuu historiassa havaittuihin taloudellisiin sokkeihin ja muuttujien väliin korrelaatioihin. Vaihtoehtoisia skenaarioita määriteltäessä huomioidaan myös OP Ryhmän talousennusteen ennustevirheet. Käytettäviä skenaarioita on kolme: perus, vahva ja heikko. Käytetyt makroekonomiset tekijät ovat: BKT:n kasvu, työttömyysaste, investointien kasvu, inflaatio, ansiotason muutos, 12 kk Euribor -korko ja 3 kk Euribor -reaalikorko. Lisäksi asuntojen hintaindeksiä käytetään LGD-malleissa.

Makroekonomisten ennusteiden laatiminen ja niiden heijastaminen tulevaisuuteen aina 30 vuoteen saakka sisältää suuren määrän epävarmuutta, ja siten toteutuneet tulokset voivat merkittävästi poiketa ennustetusta. Osuuspankki on analysoinut, että ECL-laskennassa käytettävien riskiparametrien komponenttien ja makroekonomisten tekijöiden muutoksen suhde ei ole lineaarinen. Näin ollen makroekonomiset ennusteet edustavat Osuuspankin parasta näkemystä mahdollisista skenaarioista ja lopputulemista.

1.6.4.2.2 Asiakaskohtainen asiantuntija-arvioon perustuva kassavirtaperusteinen ECL menetelmä

Asiantuntija ECL -testausmenetelmällä arvioitavien asiakkaiden kohdejoukkona on tarkkailulistalla R-ratingmallin piirissä olevat yritysvastapuolet, joiden vastuut ovat lähtökohtaisesti päätyneet ECL-laskennan vaiheeseen 2 tai 3. Asiantuntija-arvio laaditaan rating- tai luottopäätöksen yhteydessä.

Laskennassa hyödynnettävä eteenpäin katsova informaatio on osa luottoanalyytikon laatimaa yrityksen luottokelpoisuusarviota ja ratingsitystä, jossa otetaan kantaa liiketoiminnan, markkinoiden, kilpailutilanteen sekä ennustetun kassavirran kehitykseen. Laskennassa otetaan huomioon myös makrotaloudellisten muuttujien vaikutusta kuvaavat skenaariot (vahva, perus ja heikko) ja niiden perusteella lasketaan asiakkaan painotettu odotettu luottotappio. Skenaarioiden määrittelyssä hyödynnetään PD/LGD mallissa käytettyjä skenaarioita.

Kun asiakaskohtaisessa asiantuntija-arvioon perustuvassa ECL laskennan piirissä oleva asiakas ei enää täytä maksukyvyttömän kriteereitä ja se on ratingprosessin yhteydessä tunnistettu ja luokiteltu "terveeksi" vastapuoleksi, se poistuu tämän menetelmän piiristä ja palautuu normaalin PD/LGD mallin mukaiseen odotetun luottotappion laskennan piiriin.

1.6.4.3 Saamistodistusten arvonalentuminen

Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavien saamistodistusten odotettu tappio kirjataan tulosvaikutteisesti ja vähentämään käyvän arvon rahastoa.

Osuuspankki käyttää saamistodistusten odotetun tappion laskennassa luottoluokitustietoihin pohjautuvaa mallia.

Mallissa haetaan ostoerille sekä hankintahetken että raportointihetken luottoluokitukset ja konvertoidaan ne PD-luvuiksi. Ensisijaisesti käytetään ulkoisten luottoluokitusten keskiarvoja, toissijaisesti sisäistä luottoluokitusta mikäli ulkoisia luokituksia ei ole.

PD:t vastaavat historiallisia toteutuneita maksukyvyttömyyksiä luottoluokitusluokittain kullekin luottoluokitusluokittain kullekin aikavälille luottoluokituksen antohetkestä. Historiadata, johon määritetty vastaavuus pohjautuu, on kattava ja pitkältä aikaväliltä. LGD:t vastaavat myös tutkittuja historiallisia toteumia sijoitus/vakuuslajeittain (senioriteetti, covered bond-status) eikä niitä erikseen arvioida liikkeeseenlaskija -tai sijoituskohtaisesti. Koska ulkoiset luottoluokitukset mittaavat PD:n sijaan kokonaisluottoriskiä (ECL), vaikuttaa niiden tapauksessa LGD ainoastaan ECL:n jakautumiseen PD - ja LGD-komponenttien välillä.

1.6.4.3.1 Saamistodistusten luokittelu arvonalentumisvaiheisiin

Vaiheeseen 2 siirretään sellaiset sijoitukset, joiden yhden vuoden PD on kaksinkertaistunut siten että prosenttiyksiköissä muutos on vähintään 0,2 prosenttia, sijoitukseen on myönnetty lainanhoitajousto tai sen maksut ovat yli 30 päivää erääntyneet. Vaiheeseen 3 luokitellaan maksukyvyttömään liikkeeseenlaskijaan liittyvät sijoitukset, jos sen maksut ovat erääntyneet yli 90 päivää tai jos asiakas on ongelma-asiakas.

1.6.4.4 Taseen ulkopuolisten erien arvonalentuminen

Useisiin Osuuspankin tarjoamiin tuotteisiin kuuluu vakiona tai jossain elinkaaren vaiheessa nostovara, limiitti tai muu taseen ulkopuolinen luottositoumus. Esimerkiksi luotollisiin tileihin, sisältyy sekä laina että sitoutuminen nostamattomaan osuuteen. Lisäksi Osuuspankki on myyjäosapuolena erilaisissa takauksissa kuten rahoitustakauksissa sekä muissa kaupallisissa tai viranomaistakauksissa, joihin kaikkiin sovelletaan IFRS 9 -standardin arvonalentumisen sääntöjä. Luottositoumusten ja takaussopimusten osalta alkuperäisen kirjaamisen katsotaan arvonalentumista koskevia vaatimuksia sovellettaessa tapahtuneen päivänä, jona Osuuspankki tulee peruuttamattoman sitoumuksen osapuoli. Näin ollen odotetun tappion laskennassa huomioidaan vain Osuuspankkia sitovat erät.

Näille erille lasketaan odotettu tappio samoilla periaatteilla kuin luotoille. Samoin luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan samoin perustein. Tällaisille tuotteille mallinnetaan EAD, joka ennustaa vastuiden määrää maksukyvyttömyshetkellä. Se sisältää sekä käyttöasteen että luottovasta-arvokertoimen. Lisäksi toistaiseksi voimassa oleville sopimuksille sovelletaan maturiteettimallia. Mallissa huomioidaan tilanteet, jossa Osuuspankilla on sopimukseen perustuva mahdollisuus vaatia takaisinmaksua ja peruuttaa nostamatonta osuutta koskeva sitoumus, mutta se ei rajoita altistumista luottotappioille sopimuksen mukaisena irtisanomisaikana.

1.6.4.5 Odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaaminen

Pääsääntöisesti odotettavissa olevia luottotappioita varten kirjataan tappiota koskeva vähennyserä lainan kirjanpitoarvon vähennykseksi erilliselle tilille. Kun on kyse luottositoumuksista ja takaussopimuksista, tappiota koskeva vähennyserä kirjataan varaukseksi. Niihin tuotteisiin, joihin sisältyy sekä lainasaaminen (ts. rahoitusvaroihin kuuluva erä) että sitoumus nostamattomaan osuuteen (ts. luottositoumus), eikä Osuuspankilla ole mahdollista yksilöidä nostamatonta osuutta koskevaan sitoumukseen liittyviä odotettavissa olevia luottotappioita erillään rahoitusvaroja koskevasta komponentista, luottositoumukseen liittyvät odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan yhdessä rahoitusvaroihin kuuluvan erän tappiota koskevan vähennyserän kanssa.

1.6.4.6 Johdon harkintaan perustuvat arvonalentumisen lisävaraukset ("management overlay")

Osuuspankki voi tehdä tilanteissa, joissa jokin ulkopuolinen tekijä muuttuu erittäin nopeasti (esimerkiksi maailmanlaajuisissa kriiseissä, kuten pandemia tai sota tai Euribor korkojen nousu) johdon arvioon perustuvan ECL-varauksen. Varaus on tilapäinen ja voimassa niin kauan, kunnes ECL-laskennassa käytettävät riskiparametrit on päivitetty kuvaamaan muuttunutta tilannetta. Toistaiseksi Osuuspankissa on käytetty vain ECL:n määrään kohdistuvia ns. post-model management overlayä. Osuuspankissa voidaan kuitenkin tehdä myös ns. in-model management overlayä eli esim. PD riskiparametriin. Tehtyihin johdon harkintaan perustuviin arvonalentumisen lisävarauksiin sovelletaan tiukkoja seurantakriteerejä ja niistä raportoidaan ylimmälle johdolle neljännesvuosittain.

1.6.4.7 Lopullisen luottotappion kirjaaminen

Lopullisen luottotappion kirjaaminen on taseesta pois kirjaamiseen johtava tapahtuma. Silloin kun rahoitusvaroihin kuuluvaa erää ei voida kohtuudella odottaa saavan perityksi kokonaan tai osaksi, kirjataan lopullinen luottotappio pienentämään suoraan rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräistä kirjanpitoarvoa.

Laina kirjataan pois taseesta, kun vakuudet on realisoitu tai kun konkurssipesän loppukokous on pidetty tai kun pesänhoitajalta on saatu ilmoitus, ettei jako-osuutta tule, velkajärjestely tai yrityssaneeraus on päättynyt tai kun perintä on lopetettu. Vuoden 2022 alusta lähtien Osuuspankissa on kirjattu kertymättä jäävä osuus osaluottotappiona jo siinä vaiheessa, kun velkajärjestelyn tai yrityssaneerauksen maksuohjelma on vahvistettu, luotossa ei ole muita osallisia eikä realisoitavaa omaisuutta. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuiksi.

1.6.5 Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

1.6.6 Rahoitusvelkojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

Rahoitusvelkoja ovat talletukset ja muut velat luottolaitoksille ja asiakkaille sekä liikkeeseen lasketut velkakirjat ja muut rahoitusvelat.

Rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä käyttäen lukuun ottamatta johdannaisvelkoja, jotka arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kaupankäyntivelkoihin luokitellaan myös veloitteet toimittaa vastapuolelle arvopapereita, jotka on myyty, mutta jotka eivät ole omistuksessa myyntihetkellä (lyhyeksi myynti).

Osuuspankki ei ole alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti luokitellut rahoitusvelkoja käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi.

Rahoitusvelat (tai rahoitusvelan osa) poistetaan taseesta silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa – toisin sanoen, kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut.

Jos Osuuspankki vaihtaa rahoitusvelkoja alkuperäisten lainanantajien kanssa ja jos niiden ehdot poikkeavat huomattavasti toisistaan, vaihtoa on käsiteltävä alkuperäisen rahoitusvelan kuoletuksena. Tällöin syntyneet menot tai palkkiot kirjataan osana kuolettamisesta johtuvaa voittoa tai tappiota. Jos vaihtoa tai muutosta ei käsitellä kirjanpidossa kuoletuksena, lasketaan muutetun rahoitusvelan jaksotettu hankintamenu uudelleen diskonttaamalla muutetut sopimusperusteiset rahavirrat käyttämällä alkuperäistä efektiivistä korkokantaa. Rahoitusvelan jaksotetun hankintamenuon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Syntyneillä menoilla tai palkkioilla oikaistaan velan kirjanpitoarvoa, ja ne kirjataan kuluiksi ehdoiltaan muuttuneen velan jäljellä olevana juoksuaikana. Osuuspankki ei ole tehnyt rahoitusvelkojen vaihtoja olemassa oleviin rahoitusvelkoihin.

Osuuspankki voi osallistua OP-Asuntoluottopankki Oyj:n väliluottomalliin, jossa osuuspankki saa rahoitusvelkoihin merkittävän väliluoton OP-Asuntoluottopankki Oyj:ltä, kun osuuspankin taseessa olevia asuntovakuudellisia luottoja merkitään OP-Asuntoluottopankki Oyj:n joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi.

1.6.7 Pitkäaikaissäästämissopimukset

Osuuspankit, jotka tarjoavat PS-palveluja, vastaanottavat asiakkaan suorittamat maksut tarkoitusta varten avatulle talletussuojan piiriin kuuluvalla säästämisstilille. Jos säästövarat jätetään säästämisstilille tai sijoitetaan osuuspankin tarjoamalle muulle talletustilille, merkitään säästövarat pankin taseessa talletusvelkoihin. Jos säästövarat sijoitetaan sopimuksen mukaisesti muihin sijoituskohteisiin, kirjataan sijoitetut varat pois säästämisstililtä ja pankki kirjaa ne taseen ulkopuoliseen säästämissopimuskohtaiseen reskontraan.

Säästövarojen sijoittamisesta saadut korot, osingot ja muut tuotot sekä sijoituskohteiden ja niihin liittyvien oikeuksien luovutuksesta ja pääoman takaisinmaksusta kertyvät varat kirjataan taseessa olevalle säästämistilille, jollei varoja välittömästi sijoiteta uudelleen. Säästämissopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot kirjataan tulosvaikutteisesti säästämistilää veloittaen.

1.6.8 Johdannaissopimukset ja suojaustoimet

Osuuspankki voi tehdä johdannaissopimuksia suojaustarkoituksessa joko taloudellisina suojina tai kirjanpidollisen suojauslaskennan säännöin. Merkittävin markkinariski on korkotuloriski, joka aiheutuu luotonannon ja talletusvarainhankinnan toisistaan poikkeavista korkosidonnaisuuksista tai korontarkistusajankohdista. Tästä syntyvää korkoriskiä hallitaan OP Ryhmän keskuspankkisijoitus- ja rahoitustuotteilla, OP-Asuntoluottopankin väliluoton korkosidonnaisuusvalinnoilla sekä ryhmän käytössä olevilla korkoriskin johdannaissuojausmalleilla. Osuuspankin rahoitustaseen korkoriskiä hallitaan korkoriskin valvontarajan ja pankin itselleen määrittämän korkoriskilimitin puitteissa. Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi sekä pankin riskiasema on kuvattu tarkemmin toimintakertomuksen Riskienhallinta-kappaleessa.

Suojauksessa voidaan käyttää koronvaihtosopimuksia ja korko-optioita. Johdannaisten nimellisarvot ja käyvät arvot on esitetty liitteessä Johdannaissopimukset.

Osuuspankilla ei ole johdannaissopimuksia, joiden vastapuoli olisi osuuspankkien yhteenliittymän (eli OP Ryhmän) ulkopuolinen yhtiö. Sopimusvastapuolena on aina OP Yrityspankki Oyj. Jos OP Yrityspankki olisi maksukyvytön, niin silloin osuuspankkien yhteenliittymän muut yhtiöt takaisivat OP Yrityspankin vastuut.

Johdannaissopimukset kirjataan alun perin käypään arvoon ja sen jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Tästä syntyvän voiton tai tappion kirjaaminen riippuu siitä, onko johdannainen määriteltä suojaustarkoitukseen ja minkä luonteista erää se suojaa.

Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvonmuutokset kirjataan taseen vastaavaa -puolen erään Johdannaissopimukset ja negatiiviset taseen vastattavaa -puolen erään Johdannaissopimukset. Koronvaihtosopimusten vaihdettavat korot jaksotetaan ajan kulumisen perusteella taseen siirtosaamiin ja siirtovelkoihin sekä vastaerät nettona tuloslaskelman korkoihin.

OP Ryhmässä on viitekorkotyöryhmä, jonka tehtävänä on seurata viitekorkojen uudistusprosessin etenemistä ja vaikutuksia OP Ryhmälle sekä raportoida kehityksestä johdolle säännöllisesti. OP Ryhmässä on tehty vertailuarvoasetuksen edellyttämä jatkuvuussuunnitelma, jossa määritellään varakorko sopimuksille, jos nyt käytettäviä viitekorkoja ei olisi enää saatavilla, ja jossa tunnistetaan olemassa olevat sopimusehdot tuotteittain ja arvioidaan vaikutuksia liiketoiminnan eri osiin. OP Ryhmä ottaa käyttöön uudistettuja viitekorkoja markkinakäytännön mukaan uusissa sopimuksissa. Vanhan sopimuskannan osalta muutokset toteutetaan ottamalla käyttöön markkinoilla sovellettavia käytäntöjä IBOR-korkojen korvaamiselle.

Euriborin määräytymismenetelmää on uudistettu ja sitä säätää EU:n Vertailuarvoasetus. European Securities and Market Authority (ESMA) on toiminut Euriborin valvojana vuoden 2022 alusta lähtien. OP Ryhmä odottaa, että Euribor tulee pysymään viitekorkona myös tulevaisuudessa, koska Euribor-paneelia on saatu vahvistettua. Euribor-korkoa hallinnoiva EMMI (European Money Market Institute) on alkanut julkaista Q4/2022 aikana €STR-johdannaismarkkinoilta lasketun eteenpäin katsovaa EFTERM-viitekorkoa (Euro forward-looking term rate) käytettäväksi Euriborin varakorkona. Eonia-korko (Euro Over Night Index Average) lakkasi 3.1.2022 ja sen korvasi EKP:n julkaisema euromääräisten markkinoiden lyhyt korko (€STR).

Viitekorkouudistus ei ole vaikuttanut osuuspankin käyttämiin johdannaisiin ja suojausten odotetaan edelleen olevan prospektiivisesti tehokkaita ja suojaussuhteen tehokkuus voidaan edelleen laskea luotettavasti.

1.6.8.1 Taloudelliset suojat

Taloudellisessa suojaamisessa suojataan tiettyä tase-erää, positiota tai kassavirtaa tulevaisuuden arvonmuutoksia vastaan sovellettavan riskienhallintastrategian mukaisesti. Koska suojauksen tehokkuutta ei ole tarkoituksenmukaista

todentaa suojauslaskennan säännöillä, suojaustapaa kutsutaan muutoin suojaavaksi. Taloudellisessa suojauksessa johdannaissopimuksen käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan arvopaperikaupan nettotuottoihin.

1.6.8.2 Suojauslaskenta

Soveltamalla suojauslaskentaa korkoriskiä suojaaviin johdannaisiin eliminoidaan johdannaisista muutoin aiheutuvaa tulosvolatiliteettia.

Osuuspankissa on laadittu suojauslaskennassa käytettävät menetelmät ja sisäiset periaatteet, joiden mukaisesti rahoitusinstrumentti voidaan määritellä suojaavaksi. Suojausperiaatteiden mukaisesti Osuuspankissa voidaan suojautua korkoriskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Käyvän arvon suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta ja rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta. Osuuspankin suojausstrategian mukaisia toimenpiteitä toteutetaan ja ylläpidetään keskitetysti OP Ryhmässä. Suojaavien ja suojattavien instrumenttien välinen yhteys dokumentoidaan määrämuotoisesti suojauksen alussa. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista, suojausstrategiasta ja menetelmistä, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Sopimuksia käsitellään suojauslaskennan sääntöjen mukaisesti kirjanpidossa, mikäli IAS 39:n edellyttämä suojausinstrumentin ja siihen liittyvän suojauskohteen välinen suojaussuhde täyttävät standardin kriteerit.

Suojauslaskenta tarkoittaa tehokkaaksi todennetun suojaussuhteen kirjanpidollista laskentakäytäntöä, jossa suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

Suojauslaskenta lopetetaan ei-takautuvasti, jos suojausinstrumentti erääntyy, myydään, sopimus puretaan tai toteutetaan tai suojaus ei enää täytä suojauslaskennan soveltamisen kriteereitä tai suojauksen määrittäminen perutaan. Tässä yhteydessä suojausinstrumentin korvaaminen tai jatkaminen toisella suojausinstrumentilla ei ole erääntymistä tai purkamista, jos tällainen korvaaminen tai jatkaminen on osa yhteisön dokumentoitua suojausstrategiaa.

Osuuspankeilla voi olla suojauslaskennan piirissä sekä rahoitusvaroja että rahoitusvelkoja, kuten lainat ja saamiset – ryhmään sisältyvä yksittäinen luotto tai luottokanta, käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattava saamistodistus sekä muiden rahoitusvelkojen yksilöity määräaikaistalletuserä tai liikkeeseen laskettu emissio.

Osuuspankki käyttää IFRS 9:n mukaista poikkeusta jatkaa IAS 39:n standardin soveltamista suojauslaskentaan sekä EU carve-out version soveltamista korkoriskin portfoliosuojakseen. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen tehoketkellä ja suojausperiodin aikana vertailemalla suojaavan instrumentin ja suojattavan erän käypien arvojen tai rahavirtojen muutoksia keskenään. Suojaus katsotaan tehokkaaksi, kun suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai portfolion käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80–125 prosenttia.

1.6.8.2.1 Käyvän arvon suojauslaskenta

Korkoriskin käyvän arvon suojaus kohdistuu pääsääntöisesti luottoportfolioihin. EU carve-out version mukaista käyvän arvon portfoliosuojausmallia sovelletaan tiettyjen luottojen johdannaisehtojen suojaukseen ja kiinteäkorkoisten avistaehtoisten käyttö- ja säästötilien korkoriskin suojaukseen silloin kun se on korkotuloriskin hallinnan kannalta tarpeellista. Luottojen korkoriskin suojaussuhteiden osalta osuuspankki kantaa tilikaudesta 2022 alkaen suojattuun erään liittyvän asiakaskäyttötymisen riskin, joka näkyy mahdollisena ennenaikaisena takaisinmaksuna. Tämä aiheuttaa kuitenkin vain harvoin tehottomuutta, sillä tätä riskiä hallitaan sopeuttamalla suojausastetta säännöllisesti osuuspankin korkotuloriskinhallinnan puitteissa.

Johdannaissopimusten, jotka ovat pääsääntöisesti optioita, on dokumentoitu käypää arvoa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan Suojauslaskennan nettotulokseen. Myös suojauksen kohteena olevat omaisuususerät arvostetaan suojauksen aikana suojatun riskin osalta käypään arvoon, ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman Suojauslaskennan nettotulokseen ja nettotulokset molemmista eristä on eritelty omassa liitteessä. Suojattujen lainojen arvotustulos esitetään taseen erässä Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä.

Lopetettaessa suojauslaskenta, suojattavan rahoitusinstrumentin kirjanpitoarvoon tehty suojattavasta riskistä johtuva käyvän arvon oikaisu on jaksotettava tulosvaikutteisesti rahoitusinstrumentin eräpäivään mennessä. Tämä koskee sellaista rahoitusinstrumenttia, johon sovelletaan efektiivisen koron menetelmää. Oikaisu jaksotetaan uudelleen laskettuun efektiiviseen korkoon perustuen tai portfoliosuojauksissa tasaeriin perustuen. Kuitenkin jos suojauksen lopetuksen yhteydessä suojattu erä kirjataan pois taseesta, kirjataan myös kertynyt käyvän arvon oikaisu välittömästi tulokseen.

1.6.8.2.2 Rahavirran suojauslaskenta

Euribor –sidonnaisen luottokannan tulevien korkovirtojen korkomuutosta suojaavat koronvaihtosopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksessa tehokkaita, kuuluvat rahavirran suojauslaskennan piiriin.

Rahavirran suojauksessa euribor-sidonnaisen luottokannan tulevaa korkovirtaa vaihdetaan koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon, siltä osin, kun on tarpeen Osuuspankin riskienhallintastrategian mukaisesti.

Koronvaihtosopimuksista jaksotettavat siirtyvät korot kirjataan suoriteperusteisesti. Korkokertymät esitetään taseen siirtosaamisissa tai siirtoveloissa. Molempien vastaerä kirjataan nettoina korkokatteen Korkotuotot johdannaissopimuksista –erään. Nettokorko on joko korkotuotto tai korkotuoton oikaisu.

Rahoitusjohdannaisena käytettävät koronvaihtosopimukset arvostetaan käypään arvoon sopimuskohtaisesti. Käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan suoraan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon laskennallisella verovelalla vähennettynä. Suojaussuhteesta aiheutuva mahdollinen tehottomuus voi aiheutua suojaavan instrumentin ja suojattavan erän rahavirtojen eriaikaisuudesta, ja se kirjataan tuloslaskelman Suojauslaskennan nettotulokseen. Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tulokseen sille tilikaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat toteutuvat.

Jos suojattujen rahavirtojen ei enää odoteta toteutuvan, suojausinstrumentista kertyneet käyvän arvon muutokset siirretään luokittelun muutoksesta johtuvana oikaisuna omasta pääomasta tulosvaikutteiseksi. Peruutettujen suojauksen määritysten osalta, jos suojattujen rahavirtojen odotetaan edelleen toteutuvan, kertyneet käyvän arvon muutokset jäävät omaan pääomaan erilliseksi eräksi, kunnes suojatut rahavirrat vaikuttavat tuloslaskelmaan, jos rahavirtojen odotetaan vaikuttavan useaan raportointikauteen, jaksotetaan kertynyt määrä tasaeriin perustuen.

1.7 TILINPÄÄTÖSERIEN NETOTTAMINEN

Tuloslaskelmassa ilmoitetaan tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Milloin osuuspankilla on saaminen siltä, jolle pankki itse on velkaa, esitetään saaminen ja velka taseessa erikseen, jollei pankilla ole lakisääteistä oikeutta kuittaamiseen ja jollei pankki aio käyttää oikeuttaan kuittaukseen.

1.8 ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaan rahan määräinen omaisuus, velat ja muut sitoumukset muutetaan Suomen rahaksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssija. Ulkomaan rahan määräisten erien muuttamisesta Suomen rahaksi syntyvät kurssierot kirjataan tuloslaskelman erään Valuuttatoiminnan nettotuotot.

1.9 OSAKKEET JA OSUUDET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ JA SAMAN KONSERNIIN KUULUVISSA YRITYKSISSÄ

Osakkeet ja osuudet sekä muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset omistusyhteisyrityksiin sekä samaan konserniin kuuluviin yrityksiin merkitään hankintameno, tai jos erän arvon todetaan tilinpäätöspäivänä arvonalentumisen johdosta olevan alempi kuin hankintameno, arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintameno. Arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

1.10 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomaan omaisuuteen kuuluvien vastikkeellisesti hankittujen oikeuksien ja varojen hankintameno aktivoidaan ja poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Myös mahdollisesti aktivoidut muut pitkävaikutteiset menot poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan.

Aineettomat hyödykkeet arvostetaan alun perin hankintameno. Jos aineettoman hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintameno, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Kehittämismenot aktivoidaan, jos niiden odotetaan tuottavan tuloa useampana tilikautena. Aktivoidut kehittämismenot poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Mikäli vaikutusaikaa ei voida arvioida luotettavalla tavalla, kehittämismenot poistetaan enintään kymmenessä vuodessa. Tutkimusmenot kirjataan tilikaudella kuluksi.

Aineettomien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.11 AINEELLISET HYÖDYKKEET

1.11.1 Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä omistetaan vuokratuottojen, omaisuuden arvonnousujen tai molempien hankkimiseksi. Sijoituskiinteistöiksi luetaan myös sellaiset kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat vuokrattavien tilojen hallintaan sekä maksamatta jääneen saamisen sijaan tulevat kiinteistöt. Jos suorassa omistuksessa olevasta kiinteistöstä osa vuokrataan ja oman käytön osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia pinta-alasta), luokitellaan se sijoituskiinteistöksi. Jos osa tavallisen kiinteistöyhtiön omistamista tiloista on sijoituskäytössä ja oman käytön osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia kiinteistöyhtiön omistamien tilojen pinta-alasta), luokitellaan osakkeet sijoituskiinteistöiksi.

Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintameno. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintameno. Kiinteistöihin voi kohdistua arvonorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonorotusrahastoon. Arvonorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen perusparannusmenot aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Mikäli sijoituskiinteistön todennäköinen luovutushinta on pysyvästi alempi kuin kirjanpitoarvo, kirjanpitoarvon ja todennäköisen luovutushinnan erotus poistetaan sinä tilikautena, jolloin arvonalennus todetaan.

Sijoituskiinteistöiksi luokiteltujen liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo määritellään pääasiassa suoraan pääomituksen perustuvalla tuottoarvomenetelmällä. Maa-, vesi- ja metsäalueiden sekä asuntojen käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppahintamenetelmällä. Arvonalennusten kirjaaminen perustuu niiden pysyvyyteen ja olennaisuuteen.

Sijoituskiinteistöjen tuotot, kulut, myyntivoitot ja –tappiot, suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Sijoituskiinteistöksi rakennettavat uudet kiinteistöt (tai kiinteistöyhteisöosakkeet) kirjataan ennen valmistumista mukaisesti keskeneräiseksi käyttöomaisuushyödykkeeksi sijoituskiinteistöjen ryhmään ja otetaan huomioon sijoituskiinteistöjen käyvän arvon määrittelyssä jo ennen valmistumista.

1.11.2 Muut kiinteistöt

Muilla kiinteistöillä tarkoitetaan omassa käytössä olevia kiinteistöjä, jotka ovat pankin omassa käytössä konttori-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan. Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi luetaan myös sellaiset suorassa omistuksessa olevat kiinteistöt, joista osa on vuokrattu, mutta vuokrattujen tilojen osuutta ei voida myydä erikseen, ja oman käytön osuus tällaisissa tiloissa on yli viisi prosenttia pinta-alasta. Tavallisen kiinteistöyhtiön osakkeet luetaan omassa käytössä oleviksi, jos yhtiön omistamista tiloista yli viisi prosenttia on omassa käytössä.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tasearvoa määritettäessä otetaan lähtökohdaksi hyödykkeen arvo varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin. Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenuon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintamenuon.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen osalta arvioidaan jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä, onko mitään viitteitä siitä, että jonkin kiinteistön arvo on alentunut. Viitteitä arvon alentumisesta ovat merkittävä markkina-arvon alentumien, todisteet epäkuranttiudesta tai fyysisestä vahingoittumisesta. Jos omassa käytössä olevan kiinteistön todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioidaan olevan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenuoa pienempi, erotus kirjataan arvonalennuksena kuluksi.

Kiinteistöihin voi kohdistua arvonorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonorotusrahoon. Arvonorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen peruserärahat aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisiin poistoihin kuluksi.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tuotot ja myyntivoitot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot sekä kulut ja myyntitappiot tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.11.2.1 Arvonorotusten periaatteet ja niiden kohteiden arvonnäytysmenetelmät

Arvonorotuksia voidaan tehdä maa-alueisiin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin, joiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on pysyvästi alkuperäistä hankintamenuoa olennaisesti suurempi. Arvonorotusten kohteena olevien maa-alueiden ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden arvot perustuvat arviokirjoihin.

1.11.2.2 Taseesta pois kirjaaminen

Sijoituskiinteistö tai omassa käytössä oleva kiinteistö kirjataan pois taseesta, kun se luovutetaan tai kun kiinteistö poistetaan pysyvästi käytöstä eikä sen luovuttamisesta ole odotettavissa vastaista taloudellista hyötyä.

1.11.2.3 Muut aineelliset hyödykkeet

Muut aineelliset hyödykkeet merkitään taseeseen hankintamenuon ja kirjataan vaikutusaikaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Jos hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintamenuo, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.11.3 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Rakennusten ja muiden kuluviene aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintameno poistetaan vaikutusaikanaan hyödykkeen taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. Maa-alueista ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista ei tehdä poistoja. Poistojen tekeminen aloitetaan sen jälkeen, kun kohde on hankittu tai kun se on valmistunut ja otettu käyttöön.

Taloudelliset vaikutusajat ovat pääsääntöisesti seuraavat:

Rakennukset	30–40 vuotta
Koneet ja kalusto	3–6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet	3–10 vuotta

1.12 VUOKRASOPIMUKSET

Silloin kun Osuuspankki on vuokralle antaja, sijoituskiinteistöjen vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Vuokratulot vuokrasopimuksista merkitään kuluksi tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

1.13 VUOKRASOPIMUKSET KONSERNITILINPÄÄTÖKSESSÄ

Kyseessä on IFRS 16 mukaisesti käsiteltävä vuokrasopimus, mikäli seuraavat ehdot täyttyvät kaikilta osin

- sopimus perustuu yksilöidyn omaisuuserän käyttöä koskevaan määräysvaltaan niin, että Osuuspankki-konserniin kuuluvilla yhtiöillä tai sen työntekijöillä on oikeus päättää omaisuuserän käytöstä koko vuokratuotot aikana silloin, kun Osuuspankki-konserni on vuokralle ottajana, ja asiakkaalla tai sen konserniin kuuluvilla yhtiöillä on päätävävalta kohteen käytöstä silloin, kun Osuuspankki-konserni on vuokralle antajana
- sopimuksella sovitaan oikeuksista ja velvollisuuksista ja niihin liittyvistä maksuista
- sopimuksella yksilöity omaisuuserä on vain Osuuspankki-konserniin kuuluvien yhtiöiden ja työntekijöiden käytössä silloin, kun Osuuspankki-konserni on vuokralle ottajana, ja asiakkaan tai sen konserniin kuuluvien yhtiöiden käytössä silloin, kun Osuuspankki-konserni on vuokralle antajana

1.13.1 Osuuspankki-konserni vuokralle ottajana

Vuokralle otetut vuokrasopimukset on kirjattu taseeseen käyttöoikeusomaisuuseräksi ja vuokrasopimusvelaksi. Vuokralle otetut sopimukset ovat pääosin toimitilojen vuokrasopimuksia. Vuokralle otetut käyttöoikeusomaisuuserät esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja ne poistetaan pääsääntöisesti vuokra-aikana. Vastaava vuokrasopimusvelka esitetään muissa veloissa sekä niiden korkokulut tuloslaskelman korkokuluissa.

Osuuspankki määrittelee vuokralle otettujen sopimusten vuokra-ajaksi:

- sopimuksen kiinteän keston, jota ei voi jatkaa tai keskeyttää ilman painavaa syytä tai sanktiota tai
- johdon arvion mukaan korkeintaan kolme vuotta, kun kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva toimitilasopimus, jonka irtisanomisaika on molemminpuolinen. Jos sopimus on ensin kiinteä ja jatkuu sen jälkeen toistaiseksi voimassa olevana kuten edellä kuvattiin, on vuokra-aika näiden yhdistelmä. Kun tällainen sopimus on irtisanottu, vuokra-ajaksi määritellään irtisanomisaika. Osuuspankki arvioi vuokra-aikaa määrittäessään olevan kohtuullisen varmaa, että toimitiloissa ollaan pidempään, koska toimitilasopimusten kohteet ovat sijainniltaan keskeisiä eikä vastaavia korvaavia tiloja ole välttämättä saatavilla.
- vuokralle antajan irtisanomisajan, jos kyseessä on toistaiseksi voimassa oleva muu kuin toimitilasopimus, jonka irtisanomisaika on molemminpuolinen. Sopimuksen vuokra-aikaa jatketaan aina irtisanomiskauden päätyttyä

uudella irtisanomisajalla, ellei sopimusta ole irtisanottu. Osuuspankki arvioi vuokra-aikaa määrittäessään olevan kohtuullisen varmaa, että sopimukset on tehty pidemmäksi ajaksi, koska tällaisten sopimusten jatkuva päättäminen ja uusiminen ei olisi taloudellisesti kannattavaa.

- tai vuokrakohteen käyttöä, jos se on lyhempi kuin edellä mainitut vuokra-ajat.

Vuokrasopimusvelan laskennassa osuuspankki käyttää yleensä vuokralle ottajan lisäluoton korkoa. Lisäluoton korkona käytetään OP Ryhmän keskuspankin noteeraamaa korkoa, jolla keskuspankki antaa luottoa osuuspankeille.

Osuuspankki soveltaa vuokralle ottajalle sallittuja kirjaamista koskevia helpotuksia. Arvoltaan vähäisistä ja lyhytaikaisista vuokrasopimuksista tilikauden kulut kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. Näihin vuokrasopimuksiin sisältyy kannettavia tietokoneita, matkapuhelimia ja pienempiä koneita ja laitteita sekä kertaluonteisesti vuokrattuja koneita ja laitteita.

1.13.2 Osuuspankki- konserni vuokralle antajana

Osuuspankki- konserni luokittelee vuokralle annetut hyödykkeet sopimuksen syntymisajankohtana rahoitusleasingsopimuksiksi tai operatiivisiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralaiselle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on operatiivinen vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana. Osuuspankilla ei ole rahoitusleasingsopimuksiksi luokiteltavia vuokrasopimuksia.

Operatiivisella vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja ne poistetaan tasapoistoin vuokra-ajan kuluessa. Vuokratuotot esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa, ja ne kirjataan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Vuokralle annettujen sopimusten vuokra-ajaksi määritetään sopimuksessa määritetty kiinteä kesto, jota ei voi jatkaa tai keskeyttää ilman painavaa syytä tai sanktiota.

1.14 PAKOLLISET VARAUKSET

Tuotoista vähennetään velvoitteista vastaisuudessa aiheutuvat menot ja menetykset, kun ne kohdistuvat päätyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen, niiden toteutumista pidetään tilinpäätöstä laadittaessa varmana tai todennäköisenä, niitä vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen ja perustuvat lakiin ja sitoumukseen sivullista kohtaan. Kun menon tai menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisaikaa ei tiedetä, merkitään se taseen pakollisiin varauksiin enintään sen todennäköiseen määrään. Jos määrä ja toteutumisaikakohta on tiedossa, merkitään se siirtovelaksi.

1.15 OMA PÄÄOMA

Osuuspankin omaan pääomaan sisältyvät osuuspankkien omistaja-asiakkaiden jäsenosuusmaksut sekä omistaja-asiakkaiden tekemät sijoitukset Tuotto-osuuksiin. Osuuspankilla on ehdoton oikeus erillisellä päätöksellä kieltäytyä sekä jäsenosuuden että Tuotto-osuuden palauttamisesta. Normaalitytilanteessa osuus pääomia voidaan kuitenkin vuosittain palauttaa viranomaisen antamissa rajoissa.

Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava omistaja-asiakkuus antaa mahdollisuuden osallistua osuuspankin päätöksentekoon. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä jäsenosuuden palauttamisesta. Jäsenosuudelle ei makseta korkoa.

Tuotto-osuudella ei ole äänivaltaa. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä Tuotto-osuuden pääoman ja koron maksusta. Tuotto-osuuksille mahdollisesti maksettava korko on kaikille Tuotto-osuuksille samansuuruinen. Korko kirjataan velaksi ja vähennetään omasta pääomasta, kun päätös maksusta on tehty.

1.16 TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Taseen tilinpäätössiirtojen kertymän poistoero sisältää tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertyneen erotuksen. Veroperusteiset varaukset sisältävät tehdyt vapaaehtoiset tilinpäätössiirrot, jotka ovat verolain sallimia tilinpäätössiirtoja. Tällainen on mm. elinkeinoverolain talletuspankeille sallima luottotappiovaraus. Lain mukaan talletuspankki saa vähentää verovuonna tehdyn luottotappiovarauksen, jonka määrä on enintään 0,6 prosenttia

verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä. Verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien luottotappiovarausten yhteismäärä saa olla enintään 5 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä.

Tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen sekä veroperusteisten varausten lisäykset ja vähennykset merkitään tuloslaskelman tilinpäätössiirtoihin. Tuloslaskelmassa ja taseessa tilinpäätössiirrot sisältävät myös laskennallisen verovelan.

1.17 TYÖSUHDE-ETUUDET

1.17.1 Eläke-etuudet

Työntekijöiden lakisääteinen eläketurva on hoidettu Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiössä tai OP-Henkivakuutuksessa. Eläkesäätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä 1.7.1991 lukien ja OP-Henkivakuutuksen ryhmäeläkevakuutus 2005 lukien. Eläkevastuut on kokonaisuudessaan katettu.

1.17.2 Muuttuva palkitseminen

Muuttuva palkitseminen koostuu tulospalkkiojärjestelmästä ja henkilöstörahasosta. OP Ryhmän strategiset tavoitteet huomioidaan tulospalkkiojärjestelmän ja henkilöstörahasoston mittareissa.

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen noudattaa finanssi- ja rahoitusalan sääntelyä ja perustuu OP Ryhmän strategiaan sekä vuosisuunnitelman mukaisiin tavoitteisiin. OP Ryhmän palkitsemisen periaatteissa on huomioitu ryhmän riskiasema ja riskienhallintamenetelmät. Ansaintamittarien tavoitteet on mitoitettu niin, etteivät ne kannusta liialliseen riskinottoon. Palkkioiden enimmäismäärät on kaikissa järjestelmissä rajattu.

Palkkion maksamisen tulee olla perusteltavissa yhtiön liiketoiminnan menestyksellä, sisäisten ohjeiden ja ulkoisen sääntelyn noudattamisella sekä riskinoton ja riskienhallinnan periaatteiden mukaisella toiminnalla. Yhtiön hallituksen omien havaintojen lisäksi palkkion maksamisen edellytysten tarkastelussa otetaan huomioon riskienhallinnan, compliancen ja sisäisen tarkastuksen havainnot.

1.17.3 Henkilöstörahaso

Osuuspankki voi kuulua OP Ryhmän yhteiseen henkilöstörahasoon. Rahastolle maksetaan voittopalkkiota ennalta sovittujen periaatteiden mukaan riippuen OP Ryhmän tavoitteiden saavuttamisesta. Rahastoon maksettavat voittopalkkioerät kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot, vastaerä kirjataan siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

OP Ryhmän henkilöstörahasolle maksettava voittopalkkioerä vuonna 2023 perustui seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle: OP Ryhmän kulu-tuottosuhte (paino 50 prosenttia) sekä tuotepeittomittarin kriteerit täyttävien asiakkaiden määrän nettokasvu (paino 50 prosenttia).

1.17.4 Tulospalkkiojärjestelmä

Tulospalkkiojärjestelmän ansaintajakso on 6 tai 12 kuukautta. Järjestelmä perustuu vuosisuunnittelusta johdettuihin pankki-, tiimi- tai henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja kattaa koko henkilöstön. Mittaristossa näkyy vahvasti mm. asiakaskokemus, rahoitus- ja sijoitusprosessin laatu, palkkiotuotot, myynti sekä strategiasta johdetut tavoitteet. OP Ryhmän kaikille johtajille yhteiset ryhmätasoiset mittarit olivat OP Ryhmän kulu-tuottosuhte 20 prosentin painolla ja tuotepeittomittarin kriteerit täyttävien asiakkaiden määrän nettokasvu 20 prosentin painolla. Kaikilla osuuspankkien toimitusjohtajilla on lisäksi mittarina pankkikohtainen riskikorjattu pääoman tuotto (RORAC) 20 prosentin painolla.

Tulospalkkion ansaintamittareiden toteuman lisäksi lopulliseen palkkion maksuun vaikuttaa laadullinen arviointi, jossa esihenkilö arvioi henkilön ohjeiden ja sääntelyn mukaista toimintaa. Tarkastelussa huomioidaan myös kestävyysriskit

niiden henkilöiden ja roolien osalta, joille kestävyysriskien huomioiminen on olennainen osa työtehtäviä. Tulospalkkiota leikataan rikkeiden kriittisyyden ja määrän perusteella kertoimella 0–1.

Palkkiot maksetaan kokonaan rahana, ellei henkilöön sovelleta sääntelyn mukaista lykkäysmenettelyä, jolloin puolet palkkioista maksetaan rahana ja puolet viiteinstrumentin arvoon sidottuna. Järjestelmän kulut jaksotetaan ansaintajakson alusta maksuhetkeen asti (oikeuden syntyamisajaksolle) henkilöstökuluihin ja vastaava velka kirjataan siirtovelkoihin.

1.18 TULOVEROT

Tuloslaskelman tuloverot muodostuvat verotettavaan tuloon perustuvasta verosta, aikaisempien tilikausien veroista ja laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutoksesta.

Laskennallinen verovelka lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista.

Laskennallinen verosaaminen lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista, jos on todennäköistä, että vähennyskelpoiset väliaikaiset erot ja verotukselliset tappiot voidaan verotettavan tulon kertymisen ansioista hyödyntää.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joiden muutokset eivät vaikuta tuloslaskelmaan, kirjataan erään liittyvän laskennallisen verovelan tai -saamisen muutos omaan pääomaan.

1.19 TULOUTUSPERIAATTEET

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksullisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus. Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingon jaosta.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan efektiivisen koron menetelmällä. Efektiivisen koron menetelmästä kerrotaan tarkemmin laatimisperiaatteiden kappaleessa Jaksotettu hankintameno. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Saamisen hankintameno ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

1.20 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina käsitellään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja sitoumuksia, joita ovat mm. takaukset ja erilaiset takuusitoumukset, sekä asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia, joita ovat mm. sitovat lisäluottojärjestelyt, luottolupaukset, käyttämättömät luottolimiitit ja arvopapereiden merkintäsitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset merkitään taseen ulkopuolisiksi sitoumuksiksi sen määräisinä, mitä takaus kulloinkin enintään vastaa. Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset merkitään sen määräisinä, mitä niiden perusteella enintään voidaan joutua maksamaan.

1.21 VIRANOMAISMAKSUT

Osuuspankki maksaa eri viranomaisille maksuja. Talletussuojasta vastaa Rahoitusvakausvirasto. Pankkivalvonnasta vastaa Euroopan keskuspankki. Menettelytapa- ja makrovalvonnasta vastaa Finanssivalvonta. Kriisinratkaisusta vastaa EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). Viranomaismaksut kirjataan vuoden alussa kokonaisuudessaan liiketoiminnan muihin kuluihin.

1.21.1 Vakausmaksu

Vakausmaksuja kerätään euroalueen kriisintarkaisurahastoon (Single Resolution Fund, SRF) vuoteen 2023 asti siten, että rahaston tavoitetaso, vähintään 1 prosenttia korvattavien talletusten määrästä, saavutetaan. Kriisintarkaisurahastoa hallinnoi EU:n kriisintarkaisuneuvosto, joka päättää myös vakausmaksujen määrästä. SRF varmistaa, että rahoitussektori rahoittaa rahoitusjärjestelmän vakauttamisen. Vakausmaksu määräytyy pankin merkittävyyden ja riskiprofiilin perusteella.

1.21.2 Talletussuojamaksu

Vanhaan talletussuojarahastoon (VTS-rahasto) kerätyt varat ylittävät tällä hetkellä talletussuojan tasoa koskevat EU-vaatimukset. Sääntöjensä nojalla VTS-rahasto huolehtii jäsenpankilleen määrättävistä talletussuojamaksuista uuteen RVV:n hallinnoimaan talletussuojarahastoon siinä suhteessa, kun kukin jäsenpankki on vuosien kuluessa kartuttanut vanhaa talletussuojarahastoa.

VTS-rahaston jäsenenä Osuuspankilla on oikeus kattaa talletussuojamaksut Rahoitusvakausvirastolle (RVV) kokonaan tai osittain VTS-rahastosta. Talletussuojamaksusta ei tullut Osuuspankille tuloslaskelman kuluvaikutusta vuosina 2022 ja 2023.

1.21.3 Rahoitusvakausviraston hallintomaksu

Rahoitusvakausviraston hallintomaksu perustuu samaan laskentamenetelmään kuin Finanssivalvonnan valvontamaksu.

1.21.4 Finanssivalvonnan valvontamaksu

Finanssivalvonnan valvontamaksu koostuu suhteellisesta valvontamaksusta, joka perustuu taseen loppusummaan, sekä kiinteästä perusmaksusta.

1.21.5 Euroopan keskuspankin valvontamaksu

Osana OP Ryhmää osuuspankki on Euroopan keskuspankin (EKP) valvonnassa. EKP:n valvontamaksu määräytyy pankin merkittävyyden ja riskiprofiilin perusteella, EKP määrää valvontamaksun OP Ryhmän keskusyhteisölle, joka jakaa sen OP Ryhmän jäsenpankeille.

LUETTELO TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOISTA

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

- 1 Korkotuotot
- 2 Korkokulut
- 3 Leasingtoiminnan nettotuotot
- 4 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista
- 5 Palkkiotuotot ja -kulut
- 6 Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot
- 7 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot
- 8 Liiketoiminnan muut tuotot
- 9 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä osakkeista ja osuuksista
- 10 Liiketoiminnan muut kulut
- 11 Lopulliset ja odotettavissa olevat luottotappiot

Tasetta koskevat liitetiedot

- 12 Saamiset luottolaitoksilta
- 13 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- 14 Leasingkohteet
- 15 Saamistodistukset
- 16 Tappiota koskeva vähennyserä
- 17 Osakkeet ja osuudet
- 18 Johdannaissopimukset
- 19 Aineettomat hyödykkeet
- 20 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
- 21 Muut varat
- 22 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
- 23 Laskennalliset verosaamiset ja -velat
- 24 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- 25 Muut velat
- 26 Pakolliset varaukset
- 27 Siirtovelat ja saadut ennakot
- 28 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
- 29 Oma pääoma
- 30 Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät
- 31 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2023
- 32a Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2023
- 32b Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2023
- 32c Rahoitusvarojen ja -velkojen IFRS 9- standardin mukainen luokittelu 31.12.2023

Muut liitetiedot

- 33 Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2023
- 34 Lisäeläketurva
- 35 Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut
- 36 Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- 37 Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä
- 38 Henkilöstö ja toimitusten jäsenet sekä lähipiiri
- 39 Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2023
- 40 Konsernitilinpäätöksen yhdistellyt tytäryritykset, joiden tilikausi päättynyt ennen tai jälkeen emoyrityksen tilikautta
- 41 Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2023
- 42 Asiakasvarat

1. Korkotuotot

	Konserni		Pankki	
	2023	2022	2023	2022
Saamisista luottolaitoksilta	18 512 691,38	3 884 231,12	18 512 691,38	3 884 231,13
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	57 012 112,71	20 399 131,39	57 080 718,15	20 417 696,16
Saamistodistuksista	462 768,54	131 653,39	462 768,54	131 653,39
Johdannaissopimuksista	6 880 641,94	518 998,33	6 880 641,94	518 998,32
josta rahavirran suojaus	-2 539 851,25	799 139,58	-2 539 851,25	799 139,58
Muut korkotuotot	4 325,21	517,72	4 325,22	517,72
Yhteensä	82 872 539,78	24 934 531,95	82 941 145,23	24 953 096,72
josta korkotuotot vaiheeseen 3 kirjatuista rahoitusvaroista	3 017 478,83	1 256 677,42	3 017 478,83	1 256 677,42

2. Korkokulut

	Konserni		Pankki	
	2023	2022	2023	2022
Veloista luottolaitoksille	-5 767 591,91	-1 287 367,94	-5 767 591,91	-1 285 789,19
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	-16 444 606,22	-950 502,35	-16 444 606,24	-950 502,35
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissopimuksista ja muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	-3 082 176,87	52 553,99	-3 082 176,87	52 554,00
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00
Vuokrasopimuksista	-20 611,78	-7 837,21		
Muut korkokulut	-825,28	-11 420,49	-825,28	-11 420,49
Yhteensä	-25 315 812,06	-2 204 574,00	-25 295 200,30	-2 195 158,03

Konserniyrityksiltä ja osakkuusyrityksiltä saadut korkotuotot ja niille suoritettut korkokulut

	2023		2022	
	Tytäryrityksiltä	Osakkuusyrityksiltä	Tytäryrityksiltä	Osakkuusyrityksiltä
Korkotuotot	68 605,42	0,00	22 812,80	0,00
Korkokulut	0,00	0,00	0,00	0,00

3. Leasingtoiminnan nettotuotot

	Pankki	
	2023	2022
Vuokratuotot	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)	0,00	0,00
Palkkiotuotot	0,00	0,00
Muut välittömät tuotot	0,00	0,00
Muut välittömät kulut	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00

4. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

	Konserni		Pankki	
	2023	2022	2023	2022
Osingot ja osuuspääoman korot				
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	2 380,46	2 349,89	2 380,46	2 349,89
josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista	2 380,46	2 349,89	2 380,46	2 349,89
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta luokitellut	8 849 332,30	4 828 668,00	8 849 332,30	4 828 668,00
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Omistusyhteisyrityksiltä	60 600,00	121 200,00	60 600,00	121 200,00
Yhteensä	8 912 312,76	4 952 217,89	8 912 312,76	4 952 217,89

5. Palkkiot tuotot ja -kulut

Palkkiot tuotot	Konserni		Pankki	
	2023	2022	2023	2022
Luotonannosta	1 261 015,07	1 248 148,38	1 261 015,07	1 248 148,44
Talletuksista	601 312,94	503 725,32	601 312,94	503 725,32
Maksuliikenteestä	5 086 762,00	4 900 209,08	5 086 762,00	4 900 209,08
Rahastoista	1 339 300,35	1 142 546,83	1 339 300,35	1 142 546,83
Omaisuidenhoidosta	1 179 167,09	1 181 385,68	1 179 167,09	1 181 385,68
Lainopillisista tehtävistä	300 857,45	559 287,06	300 857,45	559 287,06
Arvopaperinvälityksestä	122 555,45	139 534,53	122 555,45	139 534,53
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuutusten välityksestä	1 767 406,77	1 511 309,93	1 767 406,77	1 511 309,93
Takauksista	251 761,19	250 244,41	251 761,19	250 244,41
Muut	-1 818 908,30	1 198 961,37	-1 818 908,30	1 198 961,37
Yhteensä	10 091 230,01	12 635 352,59	10 091 230,01	12 635 352,65

Palkkiokulut	Konserni		Pankki	
	2023	2022	2023	2022
Maksetut toimitusmaksut	-817 955,43	-781 895,44	-817 955,43	-781 895,44
Muut	-300 372,62	-177 092,20	-300 345,02	-177 092,20
Yhteensä	-1 118 328,05	-958 987,64	-1 118 300,45	-958 987,64

6. Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

	Konserni		Pankki	
	2023	2022	2023	2022
Arvopaperikaupan myyntivoitot ja -tapot				
Saamistodistuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeista ja osuuksista	0,00	796,78	0,00	796,78
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	796,78	0,00	796,78
Arvopaperikaupan käyvän arvon muutoksesta johtuvat				
Saamistodistuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeista ja osuuksista	-275 961,25	466 697,65	-275 961,25	466 697,65
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	-275 961,25	466 697,65	-275 961,25	466 697,65
Arvopaperikaupan muut tuotot				
Korkotuotot	6 423,55	6 423,54	6 423,55	6 423,54
Johdannaisten nettotuotot	23 102,47	3 513,64	23 102,47	3 513,64
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	-246 435,23	477 431,61	-246 435,23	477 431,61
Nettotuotot jaksotettavaan hankintamenoön arvostettavista	0,00	0,00	0,00	0,00
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-33,31	37,51	-33,31	37,51
Suojauslaskennan nettotulos	0,00	0,00	0,00	0,00
Suojausinstrumenttien nettotulos	13 371 176,45	35 646 787,88	13 371 176,45	35 646 787,88
Suojauskohteiden nettotulos	-13 371 176,45	-35 646 787,88	-13 371 176,45	-35 646 787,88
Kaikki yhteensä	-246 468,54	477 469,12	-246 468,54	477 469,12

Osakkeisiin ja osuuksiin sisältyy sijoituksia pääomasijoitusyhtiöihin. Nämä sijoitukset arvostetaan laatimisperiaatteiden mukaisesti käypään arvoon tulosvaihteisesti ja arvonmuutos 275961,25euroa (169491,92) on esitetty arvopaperikaupan nettotuloissa. Näiden sijoitusten käypä arvo perustuu portfolioraportin arvionvaraisuutta sisältävään arvonmäärityslaskentaan, eikä julkiseen markkinanoteeraukseen.

7. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

	Konserni		Pankki	
	2023	2022	2023	2022
Vuokra- ja osinkotuotot	141 896,95	66 328,73	206 055,77	66 328,73
Muut tuotot	275 597,53	313 496,95	0,00	0,00
Myyntivoitot	0,01	0,00	0,01	0,00
Vuokratulot	0,00	0,00	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 650,00	0,00	-5 650,00	0,00
Myyntitappiot	25 846,31	-1 661,90	-25 846,31	-1 661,90
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	-337 234,00	-50 985,76	-349 700,20	-50 985,76
Muut kulut	-681 808,64	-127 787,28	-285 436,72	-103 449,69
Yhteensä	-581 351,84	199 390,74	-460 577,45	-89 768,62

8. Liiketoiminnan muut tuotot

	Konserni		Pankki	
	2023	2022	2023	2022
Vuokratuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	640 142,16	385 678,23	435 666,98	385 678,23
Myyntivoitot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	20 159,37	217 496,38	20 159,37	217 496,38
Fuusiovoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	201 294,36	195 587,33	1 034 270,29	195 587,33
Yhteensä	861 595,89	798 761,94	1 490 096,64	798 761,94

9. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä osakkeista ja osuuksista

	Konserni		Pankki	
	2023	2022	2023	2022
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 120 055,85	-937 246,64	-96 278,72	-78 571,00
Arvonalentumiset tytä- ja omistusyhteisyrityksistä	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonalentumiset muista aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-53 702,74	-1 681 168,70	-53 702,74	-1 681 168,70
Yhteensä	-1 173 758,59	-2 618 415,34	-149 981,46	-1 759 739,70

10. Liiketoiminnan muut kulut

	Konserni		Pankki	
	2023	2022	2023	2022
Vuokratulot	-58 680,90	-35 153,76	-278 374,38	-186 878,36
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	-779 683,58	-1 301 209,49	-1 010 300,85	-1 118 748,89
Myyntitappiot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,00	0,00	0,00	0,00
Fuusiotappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Viranomaismaksut	-925 205,75	-992 904,14	-922 205,75	-989 904,14
Muut	-3 237 889,24	-2 599 991,15	-3 261 466,99	-2 315 559,00
Yhteensä	-5 001 459,47	-4 929 258,54	-5 472 347,97	-4 611 090,39

11. Lopulliset ja odotettavissa olevat luottotappiot

2023

Konserni

Lopulliset ja odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjattavista rahoitusvaroista sekä taseen ulkopuolisista eristä

Saamisista luottolaitoksilta
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
Asiakkaan puolesta ja hyväksi annetuista sitoumuksista
Muista
Lopulliset luottotappiot
Palautukset poistetuihin saamisista
Yhteensä

Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
0,00	0,00	0,00
-5 103 373,95	0,00	-5 103 373,95
-58 903,79	0,00	-58 903,79
0,00	0,00	0,00
-441 370,12	0,00	-441 370,12
0,00	49 030,68	49 030,68
-5 603 647,86	49 030,68	-5 554 617,18

2023

Pankki

Lopulliset ja odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjattavista rahoitusvaroilta sekä taseen ulkopuolisista eristä

Saamisista luottolaitoksilta
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
Asiakkaan puolesta ja hyväksi annetuista sitoumuksista
Muista
Lopulliset luottotappiot
Palautukset poistetuista saamisista
Yhteensä

Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
0,00	0,00	0,00
-5 103 373,95	0,00	-5 103 373,95
-58 903,79	0,00	-58 903,79
		0,00
-441 370,12		-441 370,12
	49 030,68	49 030,68
-5 603 647,86	49 030,68	-5 554 617,18

2022

Konserni

Lopulliset ja odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjattavista rahoitusvaroilta sekä taseen ulkopuolisista eristä

Saamisista luottolaitoksilta
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
Asiakkaan puolesta ja hyväksi annetuista sitoumuksista
Muista
Lopulliset luottotappiot
Palautukset poistetuista saamisista
Yhteensä

Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
0,00	0,00	0,00
-741 776,02	0,00	-741 776,02
0,00	11 891,23	11 891,23
0,00	0,00	0,00
-342 575,12	0,00	-342 575,12
0,00	60 646,14	60 646,14
-1 084 351,14	72 537,37	-1 011 813,77

2022

Pankki

Lopulliset ja odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjattavista rahoitusvaroilta sekä taseen ulkopuolisista eristä

Saamisista luottolaitoksilta
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
Asiakkaan puolesta ja hyväksi annetuista sitoumuksista
Muista
Lopulliset luottotappiot
Palautukset poistetuista saamisista
Yhteensä

Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
0,00	0,00	0,00
-741 776,02	0,00	-741 776,02
0,00	11 891,23	11 891,23
0,00	0,00	0,00
-342 575,12	0,00	-342 575,12
0,00	60 646,14	60 646,14
-1 084 351,14	72 537,37	-1 011 813,77

12. Saamiset luottolaitoksilta

	Konserni		Pankki	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Vaadittaessa maksettavat				
Talletukset	20 935 618,35	54 386 560,01	20 935 618,35	54 386 560,01
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	20 935 618,35	54 386 560,01	20 935 618,35	54 386 560,01
Muut kuin vaadittaessa maksettavat				
Keskuspankeilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Luottolaitoksilta				
Talletukset	714 165 482,86	591 236 085,66	714 165 482,86	591 236 085,66
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	714 165 482,86	591 236 085,66	714 165 482,86	591 236 085,66
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	735 101 101,21	645 622 645,67	735 101 101,21	645 622 645,67
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00

13. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Konserni

Luotonanto ja takaussaamiset sektoreittain

	31.12.2023	Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2023	31.12.2022	Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2022
Yritykset ja asuntoyhteisöt	454 798 108,94	6 601 332,71	451 839 286,39	3 159 190,02
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	15 029 757,64	0,00	5 039 145,52	0,00
Julkisyhteisöt	62 725 523,23	2 848,86	37 215 791,19	3 234,17
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	11 872 653,56	796,91	11 042 917,92	2 066,61
Kotitaloudet	1 042 001 435,19	7 236 262,08	878 468 327,33	4 079 057,78
Ulkomaat	425 958,30	30 443,95	595 731,59	174 613,46
Yhteensä	1 586 853 436,86	13 871 684,51	1 384 201 199,94	7 418 162,04
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	0,00		0,00	

Pankki

Luotonanto ja takaussaamiset sektoreittain

	31.12.2023	Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2023	31.12.2022	Tappioita koskeva vähennyserä 31.12.2022
Yritykset ja asuntoyhteisöt	454 798 108,94	6 601 332,71	451 839 286,39	3 159 190,02
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	15 029 757,64	0,00	5 039 145,52	0,00
Julkisyhteisöt	62 725 523,23	2 848,86	37 215 791,19	3 234,17
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	11 872 653,56	796,91	11 042 917,92	2 066,61
Kotitaloudet	1 043 870 564,20	7 236 262,08	880 537 030,79	4 079 057,78
Ulkomaat	425 958,30	30 443,95	595 731,59	174 613,46
Yhteensä	1 588 722 565,87	13 871 684,51	1 386 269 903,40	7 418 162,04
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	0,00		0,00	

14. Leasingkohteet

	Konserni		Pankki	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00	0,00
Koneet ja kalusto	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muu omaisuus	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

15. Saamistodistukset

Konserni

Saamistodistukset vaadetyypeittäin 31.12.2023

	31.12.2023		31.12.2022	
Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Saamistodistukset yhteensä	
Julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Jakotettuun hankintamenoön arvostettavat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvalkuttelusta kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muulta	0,00	20 721 177,74	20 721 177,74	2 421 177,74
Jakotettuun hankintamenoön arvostettavat	0,00	20 400 000,00	20 400 000,00	2 100 000,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	20 400 000,00	20 400 000,00	2 100 000,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvalkuttelusta kirjattavat rahoitusvarat	0,00	321 177,74	321 177,74	321 177,74
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	321 177,74	321 177,74	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	321 177,74
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	0,00	321 177,74	321 177,74	321 177,74
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	321 177,74	321 177,74	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	321 177,74
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä tai myöhemmin käypään arvoon tulosvalkuttelusta luokitellut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	20 721 177,74	20 721 177,74	2 421 177,74

Pankki

Saamistodistukset vaadetyypeittäin 31.12.2023

	31.12.2023		31.12.2022	
Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Saamistodistukset yhteensä	
Julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Jakotettuun hankintamenoön arvostettavat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvalkuttelusta kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muulta	0,00	20 721 177,74	20 721 177,74	2 421 177,74
Jakotettuun hankintamenoön arvostettavat	0,00	20 400 000,00	20 400 000,00	2 100 000,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	20 400 000,00	20 400 000,00	2 100 000,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00

Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	321 177,74	321 177,74	321 177,74
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	321 177,74	321 177,74	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	321 177,74
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	0,00	321 177,74	321 177,74	321 177,74
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	321 177,74	321 177,74	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	321 177,74
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä tai myöhemmin käypään arvoon tulosvaikuttavasti luokitellut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	20 721 177,74	20 721 177,74	2 421 177,74

16. Tappioita koskeva vähennys

Konserni

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset sitoumukset				
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko voimassaoloaika	Koko voimassaoloaika	
Tappioita koskeva vähennys 1.1.2023	261 183,22	558 188,35	8 063 387,45	8 882 759,02
Tappioita koskeva vähennys, sulautuneet pankit	14 816,42	62 691,30	1 377 531,04	1 455 038,76
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-21 157,64	288 878,22	0,00	267 720,58
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-5 531,59	0,00	821 081,50	815 549,91
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	6 936,60	-80 383,10	0,00	-73 446,50
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3	0,00	-185 556,50	1 228 736,50	1 043 180,00
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	0,00	8 783,86	-257 943,07	-249 159,21
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	289,29	0,00	-49 000,45	-48 711,16
Alkuperäisestä hankinnasta ja myöntämisestä johtuvat lisäykset.	33 306,64	45 872,25	245 174,03	324 352,92
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-23 587,20	-35 592,20	-641 595,08	-700 774,48
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset	42 888,05	-38 406,88	3 999 725,73	4 004 206,90
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennykset	0,00	0,00	-320 430,82	-320 430,82
Muut oikaisut	0,00	0,00	0,00	0,00
Nettotulosvaikutus yhteensä	33 144,15	3 595,65	5 025 748,34	5 062 488,14
Tappioita koskeva vähennys 31.12.2023	309 143,79	624 475,30	14 466 666,83	15 400 285,92

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonaentumisvalheittain 31.12.2023

	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Taseen vastuut *	1 347 899 107,00	154 934 235,78	63 830 706,11	1 566 664 048,89
Taseen ulkopuoliset vastuut **	105 523 919,25	2 024 160,57	355 116,90	107 903 196,72
Yhteensä	1 453 423 026,25	156 958 396,35	64 185 823,01	1 674 567 245,61

*) pl. Opintoluotot

**) Luottovasta-arvokertomella (CCF)

kerrottu taseen ulkopuolisen vastuun määrä

Osuuspankki voi kirjata lopullisen luottotappion kokonaan tai osaksi rahoitusvaroista, mutta kohdistaa niihin vielä tämän jälkeen perintätoimenpiteitä.

Tällaisten rahoitusvarojen määrä oli 31.12.2023 2.203.122,20 euroa.

Pankki

Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2023

Tappiota koskeva vähennyserä, sulautuneet pankit

Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1
Alkuperäisestä hankinnasta ja myöntämisestä johtuvat lisäykset.
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset
Riskiparametreissä tapahtuneet muutokset
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennykset
Muut oikaisut

Nettotulosvaikutus yhteensä

Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2023

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset sitomukset			
Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
12 kk	Koko volmassaoloaika	Koko volmassaoloaika	
261 183,22	558 188,35	8 063 387,45	8 882 759,02
14 816,42	62 691,30	1 377 531,04	1 455 038,76
-21 157,64	288 878,22	0,00	267 720,58
-5 531,59	0,00	821 081,50	815 549,91
6 936,60	-80 383,10	0,00	-73 446,50
0,00	-185 556,50	1 228 736,50	1 043 180,00
0,00	8 783,86	-257 943,07	-249 159,21
289,29	0,00	-49 000,45	-48 711,16
33 306,64	45 872,25	245 174,03	324 352,92
-23 587,20	-35 592,20	-641 595,08	-700 774,48
42 888,05	-38 406,88	3 999 725,73	4 004 206,90
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	-320 430,82	-320 430,82
0,00	0,00	0,00	0,00
33 144,15	3 595,65	5 025 748,34	5 062 488,14
309 143,79	624 475,30	14 466 666,83	15 400 285,92

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvalheittain 31.12.2023

Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
1 347 899 107,00	154 934 235,78	63 830 706,11	1 566 664 048,89
105 523 919,25	2 024 160,57	355 116,90	107 903 196,72
1 453 423 026,25	156 958 396,35	64 185 823,01	1 674 567 245,61

*) pl. Opintoluotot

**) Luottovasta-arvokertomella (CCF)

kerrottu taseen ulkopuolisen vastuun määrä

Osuuspankki voi kirjata lopullisen luottotappion kokonaan tai osaksi rahoitusvaroista, mutta kohdistaa niihin vielä tämän jälkeen perintätoimenpiteitä.

Tällaisten rahoitusvarojen määrä oli 31.12.2023 2.203.122,20 euroa.

Konserni

Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2022

Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1
Alkuperäisestä hankinnasta ja myöntämisestä johtuvat lisäykset.
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset
Riskiparametreissä tapahtuneet muutokset
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennykset
Muut oikaisut

Nettotulosvaikutus yhteensä

Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2022

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset sitomukset			
Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
12 kk	Koko volmassaoloaika	Koko volmassaoloaika	
256 290,57	520 858,94	5 920 685,96	6 697 835,47
-20 662,10	239 743,01	0,00	219 080,91
-2 875,80	0,00	166 232,37	163 356,57
9 880,91	-85 544,23	0,00	-75 663,32
0,00	-72 019,37	465 915,26	393 895,89
0,00	4 767,86	-92 720,54	-87 952,68
56,43	0,00	-11 687,07	-11 630,64
80 586,20	28 504,94	93 161,20	202 252,34
-32 388,73	-21 352,17	-248 282,56	-302 023,46
-37 400,99	-117 186,95	603 170,36	448 582,42
-7 119,69	-614,06	14 504,70	6 770,95
0,00	-1 660,92	-225 123,27	-226 784,19
0,00	0,00	0,00	0,00
-9 923,77	-25 361,89	765 170,45	729 884,79
246 366,80	495 497,05	6 685 856,41	7 427 720,26

Pankki

Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2022

Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-20 662,10	239 743,01	0,00	219 080,91
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-2 875,80	0,00	166 232,37	163 356,57
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	9 880,91	-85 544,23	0,00	-75 663,32
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3	0,00	-72 019,37	465 915,26	393 895,89
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	0,00	4 767,86	-92 720,54	-87 952,68
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	56,43	0,00	-11 687,07	-11 630,64
Alkuperäisestä hankinnasta ja myöntämisestä johtuvat lisäykset.	80 586,20	28 504,94	93 161,20	202 252,34
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-32 388,73	-21 352,17	-248 282,56	-302 023,46
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset	-37 400,99	-117 186,95	603 170,36	448 582,42
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset	-7 119,69	-614,06	14 504,70	6 770,95
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennykset	0,00	-1 660,92	-225 123,27	-226 784,19
Muut oikaisut	0,00	0,00	0,00	0,00

Nettotulosvalkutus yhteensä

Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2022

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset sitomukset			
Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
12 kk	Koko voimassaoloaika	Koko voimassaoloaika	
256 290,57	520 858,94	5 920 685,96	6 697 835,47
-20 662,10	239 743,01	0,00	219 080,91
-2 875,80	0,00	166 232,37	163 356,57
9 880,91	-85 544,23	0,00	-75 663,32
0,00	-72 019,37	465 915,26	393 895,89
0,00	4 767,86	-92 720,54	-87 952,68
56,43	0,00	-11 687,07	-11 630,64
80 586,20	28 504,94	93 161,20	202 252,34
-32 388,73	-21 352,17	-248 282,56	-302 023,46
-37 400,99	-117 186,95	603 170,36	448 582,42
-7 119,69	-614,06	14 504,70	6 770,95
0,00	-1 660,92	-225 123,27	-226 784,19
0,00	0,00	0,00	0,00
-9 923,77	-25 361,89	765 170,45	729 884,79
246 366,80	495 497,05	6 685 856,41	7 427 720,26

17. Osakkeet ja osuudet

31.12.2023

Konserni

Osakkeet ja osuudet

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	0,00	612 558,56	612 558,56	0,00
josta kaupankäyntitaroituksessa pidettävät	0,00	612 558,56	612 558,57	0,00
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirj.	0,00	198 903 124,60	198 903 124,60	0,00
Omistusyhteisyritysosakkeet		41 401,76	41 401,76	0,00
Tytäryritysosakkeet		54 884,61	54 884,61	0,00
Yhteensä	0,00	199 611 969,53	199 611 969,53	0,00

Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Josta luottolaitoksissa
0,00	612 558,56	612 558,56	0,00
0,00	612 558,56	612 558,57	0,00
0,00	198 903 124,60	198 903 124,60	0,00
	41 401,76	41 401,76	0,00
	54 884,61	54 884,61	0,00
0,00	199 611 969,53	199 611 969,53	0,00

Pankki

Osakkeet ja osuudet

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	0,00	612 558,56	612 558,56	0,00
josta kaupankäyntitaroituksessa pidettävät	0,00	612 558,56	612 558,56	0,00
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirj.	0,00	198 861 400,00	198 861 400,00	0,00
Omistusyhteisyritysosakkeet	0,00	41 401,76	41 401,76	0,00
Tytäryritysosakkeet	0,00	54 884,61	54 884,61	0,00
Yhteensä	0,00	199 570 244,93	199 570 244,93	0,00

Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Josta luottolaitoksissa
0,00	612 558,56	612 558,56	0,00
0,00	612 558,56	612 558,56	0,00
0,00	198 861 400,00	198 861 400,00	0,00
0,00	41 401,76	41 401,76	0,00
0,00	54 884,61	54 884,61	0,00
0,00	199 570 244,93	199 570 244,93	0,00

31.12.2022

Konserni

Osakkeet ja osuudet

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat
josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirj.
Omistusyhteisyrittäjäosakkeet
Tytäryrittäjäosakkeet
Yhteensä

Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Jolista luottolaitoksissa
0,00	867 719,81	867 719,81	0,00
0,00	867 719,81	867 719,81	0,00
0,00	148 506 638,65	148 506 638,65	0,00
	706 259,86	706 259,86	0,00
	0,00	0,00	0,00
0,00	150 080 618,32	150 080 618,32	0,00

Pankki

31.12.2022

Osakkeet ja osuudet

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat
josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirj.
Omistusyhteisyrittäjäosakkeet
Tytäryrittäjäosakkeet
Yhteensä

Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Jolista luottolaitoksissa
0,00	867 719,81	867 719,81	0,00
0,00	867 719,81	867 719,81	0,00
0,00	148 464 914,05	148 464 914,05	0,00
0,00	706 259,86	706 259,86	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	150 038 893,72	150 038 893,72	0,00

18. Johdannaissopimukset

Konserni

Suojaimistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2023

Korkojohdannaiset

Terminisopimukset
Optiosopimukset
Ostetut
Asetetut
Koronvaihtosopimukset
josta rahavirran suojaus
Muut swap -sopimukset

Nimellisarvot	Käyvät arvot	
	Positiiviset	Negatiiviset
730 225 681,08	25 782 363,37	8 829 808,81
458 370 339,31	23 027 143,04	2 522 420,41
458 370 339,31	23 027 143,04	2 522 420,41
0,00	0,00	0,00
271 855 341,77	2 755 220,33	6 307 388,40
123 150 000,00	0,00	5 307 699,88
0,00	0,00	0,00
	25 782 363,37	8 829 808,81

Johdannaiset yhteensä

Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yl 15 vuotta	Yhteensä
60 883 943,89	195 905 743,32	469 273 747,49	4 162 246,38	730 225 681,08
				0,00
1 183 943,89	81 795 743,32	371 228 405,72	4 162 246,38	458 370 339,31
1 183 943,89	81 795 743,32	371 228 405,72	4 162 246,38	458 370 339,31
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
59 700 000,00	114 110 000,00	98 045 341,77	0,00	271 855 341,77
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Korkojohdannaiset

Terminisopimukset
Optiosopimukset
Ostetut
Asetetut
Koronvaihtosopimukset
Muut swap -sopimukset

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannais sopimukset 31.12.2023

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset			
Johdannaiset yhteensä		0,00	0,00

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu aika				Yhteensä
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yl 15 vuotta	
Korkojohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä.

Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannais sopimuksissa vastapuolena on OP Yrityspankki Oyj.

Pankki

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannais sopimukset 31.12.2023

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	730 225 681,08	25 782 363,37	8 829 808,81
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	458 370 339,31	23 027 143,04	2 522 420,41
Ostetut	458 370 339,31	23 027 143,04	2 522 420,41
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
josta rahavirran suojaus	271 855 341,77	2 755 220,33	6 307 388,40
Muut swap -sopimukset	123 150 000,00	0,00	5 307 699,88
Johdannaiset yhteensä		25 782 363,37	8 829 808,81

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu aika				Yhteensä
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yl 15 vuotta	
Korkojohdannaiset	60 883 943,89	195 905 743,32	469 273 747,49	4 162 246,38	730 225 681,08
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	1 183 943,89	81 795 743,32	371 228 405,72	4 162 246,38	458 370 339,31
Ostetut	1 183 943,89	81 795 743,32	371 228 405,72	4 162 246,38	458 370 339,31
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					
Muut swap sopimukset	59 700 000,00	114 110 000,00	98 045 341,77		271 855 341,77
					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissovimukset 31.12.2023

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Johdannaiset yhteensä		0,00	0,00

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	ylil 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä.

Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaissovimuksissa vastapuolena on OP Yrityspankki Oyj.

Konserni

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissovimukset 31.12.2022

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	532 614 464,54	32 632 363,81	8 430 794,03
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	381 964 464,54	32 632 363,81	207 403,80
Ostetut	381 964 464,54	32 632 363,81	207 403,80
Asetetut	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	150 650 000,00	0,00	8 223 390,23
josta rahavirran suojaus	102 950 000,00	0,00	6 092 560,32
Muut swap -sopimukset	0,00	0,00	0,00
Johdannaiset yhteensä		32 632 363,81	8 430 794,03

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	ylil 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	7 367 879,39	144 684 929,16	373 729 547,03	6 832 108,96	532 614 464,54
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	7 367 879,39	45 184 929,16	322 579 547,03	6 832 108,96	381 964 464,54
Ostetut	7 367 879,39	45 184 929,16	322 579 547,03	6 832 108,96	381 964 464,54
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	0,00	99 500 000,00	51 150 000,00	0,00	150 650 000,00
Muut swap -sopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannais sopimukset 31.12.2022

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset			
Johdannaiset yhteensä		0,00	0,00

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yll 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikkia johdannais sopimuksissa vastapuolena on OP Yrityspankki Oyj.

Pankki

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannais sopimukset 31.12.2022

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	532 614 464,54	32 632 363,81	8 430 794,03
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	381 964 464,54	32 632 363,81	207 403,80
Ostetut	381 964 464,54	32 632 363,81	207 403,80
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset	150 650 000,00		8 223 390,23
josta rahavirran suojaus	102 950 000,00		6 092 560,32
Muut swap -sopimukset			
Johdannaiset yhteensä		32 632 363,81	8 430 794,03

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yll 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	7 367 879,39	144 684 929,16	373 729 547,03	6 832 108,96	532 614 464,54
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	7 367 879,39	45 184 929,16	322 579 547,03	6 832 108,96	381 964 464,54
Ostetut	7 367 879,39	45 184 929,16	322 579 547,03	6 832 108,96	381 964 464,54
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset		99 500 000,00	51 150 000,00		150 650 000,00
Muut swap sopimukset					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannais sopimukset 31.12.2022

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset			
Terminisopimukset	0,00	0,00	0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Johdannaiset yhteensä		0,00	0,00

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				Yhteensä
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	
Korkojohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikkissa johdannais sopimuksissa vastapuolena on OP Yrityspankki Oyj.

19. Aineettomat hyödykkeet

	Konserni		Pankki	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
ICT- menot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut kehittämismenot	0,00	0,00	0,00	0,00
Liikearvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

Osakkuusyrityksistä johtuva konserniliikearvo ja konsernireservi 31.12.2023

Osakkuusyrityksistä johtuvan konserniliikearvon vielä poistamatta oleva määrä

0,00	euroa
------	-------

Osakkuusyrityksistä johtuvan konsernireservin vielä tulouttamatta oleva määrä

0,00	euroa
------	-------

Osakkuusyrityksistä johtuvaa konserniliikearvoa ja konsernireserviä ei ole kirjattu taseeseen.

20. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

Tilikauden aikana myytiin kiinteistöt Kontiolahdelta ja Kesälahdelta, joissa pankki jatkaa toimintaansa pitkäaikaisella vuokrasopimuksella.

Konserni

Hankintameno tilikauden alussa

Hankintameno,sulautuneet pankit

+ lisäykset tilikautena

- vähennykset tilikautena

+/- siirrot erien välillä

- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot

-/+ tilikauden arvonalennukset/peruutukset

+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat

kertyneet poistot ja arvonalennukset

- kertyneet poistot tilikauden alussa

- kertyneet poistot, sulautuneet pankit

- kertyneet arvonalennukset tilik. alussa

- kertyneet arvonal.,sulautuneet pankit

+ kertyneet arvonkorotukset tilik. alussa

+/- tilikauden arvonkorotukset/peruutukset

= Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa

Aineettomat hyödykkeet	Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistö-yhtiöosakkeet	Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöyhtiö-osakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Käyttöoikeus-omaisuuserät
0,00	3 962 965,29	28 027 411,84	2 161 915,57	20 680,07
	5 007 002,28	4 675 005,75	115 685,20	
0,00	235 482,91	120,00	58 347,10	60 589,20
0,00	-297 479,09	-8 767 362,81	-1 199 385,41	
0,00	-1 720 194,14	1 720 194,14	0,00	
0,00	-589 707,57	-50 714,85	-46 695,46	-21 475,43
0,00	-333 722,35	1 896 450,66	0,00	
0,00	2 568 469,89	5 512 330,49	-23 488,65	0,00
0,00	0,00	-3 353 741,76	-112 232,21	
	-1 325 552,57	-2 587 282,52	-18 421,82	
0,00	-1 169 656,80	-9 316 153,07	0,00	
	-2 268 398,91	-1 593 755,25		
0,00	0,00	0,00	0,00	
0,00	0,00	0,00	0,00	
0,00	4 069 208,94	16 162 502,62	935 724,32	59 793,84

Sijoituskiinteistöomaisuuden käypä arvo

2 385 665,95

Pankki

Hankintameno tilikauden alussa

Hankintameno,sulautuneet pankit

+ lisäykset tilikautena

- vähennykset tilikautena

+/- siirrot erien välillä

- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot

-/+ tilikauden arvonalennukset/peruutukset

+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat

kertyneet poistot ja arvonalennukset

- kertyneet poistot tilikauden alussa

- kert - kertyneet poistot, sulautuneet pankit

- kertyneet arvonalennukset tilik. alussa

- kertyneet arvonal.,sulautuneet pankit

+ kertyneet arvonkorotukset tilik. alussa

+/- tilikauden arvonkorotukset/peruutukset

= Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa

Aineettomat hyödykkeet	Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistö-yhtiöosakkeet	Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöyhtiö-osakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet
0,00	2 366 207,90	19 366 148,67	380 417,35
	5 007 002,28	4 675 005,75	115 685,20
0,00	235 482,91	120,00	6 939,46
0,00	-51 967,60	-5 458 095,29	-27 918,99
0,00	-194 183,41	194 183,41	0,00
0,00	-5 650,00	-49 583,26	-46 695,46
0,00	-333 722,35	1 896 450,66	0,00
0,00	81 043,45	3 284 778,09	27 918,99
0,00	0,00	-3 353 741,76	-112 232,21
	-1 325 552,57	-2 587 282,52	-18 421,82
0,00	-1 169 656,80	-9 316 153,07	0,00
	-2 268 398,91	-1 593 755,25	
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	2 340 604,90	7 058 075,43	325 692,52

Sijoituskiinteistöomaisuuden käypä arvo

2 385 665,95

21. Muut varat

	Konserni		Pankki	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Arvopapereiden myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Maksujenvälityssaamiset	7 268,45	84 483,61	7 268,45	84 483,61
Muut	1 060 035,52	1 195 942,68	1 060 035,52	1 195 942,68
Yhteensä	1 067 303,97	1 280 426,29	1 067 303,97	1 280 426,29

22. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	Konserni		Pankki	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Korot				
Korkosaamiset	18 537 289,88	5 873 804,32	18 537 289,88	5 873 804,32
Maksetut korkoennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	18 537 289,88	5 873 804,32	18 537 289,88	5 873 804,32
Muut				
Muut maksetut ennakkomaksut	2 941,79	6 642,64	2 941,79	6 642,64
Muut siirtosaamiset	159 503,61	104 175,50	151 168,61	96 071,99
Yhteensä	162 445,40	110 818,14	154 110,40	102 714,63
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot yhteensä	18 699 735,28	5 984 622,46	18 691 400,28	5 976 518,95

23. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

31.12.2023

Konserni

Jaksotuseroista

Tilinpäätössiirtoihin perustuvat

Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat

Konserniyritysten omiin taseisiin perustuvat

Laskennalliset verosaamiset

Laskennalliset verovelat

Netto

456 173,59
0,04
456 173,55

Mulsta väliaikaisista erolista

Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat

Konserniyritysten omiin taseisiin perustuvat

Laskennalliset verosaamiset

Laskennalliset verovelat

Netto

1 061 539,92
66 955,11
994 584,81

Yhteensä

Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat
	11 098 395,07
0,00	
456 173,59	0,04
-764 411,85	-801 552,77
1 061 539,92	66 955,11
753 301,66	10 363 797,45

Konsernituloslaskelmaan merkitty laskennallisen verovelan muutos muodostuu seuraavista eristä:

Tilinpäätössiirtoihin perustuvat	1 079 438,71
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat	0,00
Konserniyritysten omiin tuloslaskelmiin perustuvat	0,00
Yhteensä	1 079 438,71

Konsernitaseessa kertynyt poistoero ja verotusperusteiset varaukset on jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Omaan pääomaan siirretty osuus on euroa.

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat oman pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatuista eristä eli käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen ja rahavirtaa suojaavien johdannaisten arvostustuloksiin. Lisäksi muista väliaikaisista eroista johtuvina laskennallisina veroina esitetään IFRS 16- standardin soveltamisesta 1.1.2022 ja IFRS 9- siirtymästä 1.1.2018 aiheutuneista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verot.

Arvonkorotukset 31.12.2023

Taseeseen sisältyy kiinteistöistä tehtyjä arvonkorotuksia	<input type="text" value="0,00"/>
Arvonkorotukset eivät ole veronalaisia. Jos arvonkorotuksen kohteet myytäisiin, arvonkorotukset realisoituisivat myyntivoitoksi, josta tuloveron määrä olisi	<input type="text" value="0,00"/>

Pankki

	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
Jaksotuseroista	456 173,59	0,04	456 173,55
Muista väliaikaisista eroista	1 061 539,92	66 955,11	994 584,81
Yhteensä	1 517 713,51	66 955,15	1 450 758,36

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat omaan pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatuista eristä eli käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen ja rahavirtaa suojaavien johdannaisten arvostustuloksiin. Lisäksi muissa väliaikaisissa eroissa esitetään IFRS 9- siirtymästä 1.1.2018 aiheutuneet väliaikaiset erot.

Arvonkorotukset 31.12.2023

Taseeseen sisältyy kiinteistöistä tehtyjä arvonkorotuksia	<input type="text" value="0,00"/>
Arvonkorotukset eivät ole veronalaisia. Jos arvonkorotuksen kohteet myytäisiin, arvonkorotukset realisoituisivat myyntivoitoksi, josta tuloveron määrä olisi	<input type="text" value="0,00"/>

Tilinpäätössiirtojen kertymä

	Tasearvo	Lask. verovelka	Netto
Poistoero	0,00	0,00	0,00
Verotusperusteiset varaukset	55 491 975,37	11 098 395,07	44 393 580,30
Yhteensä	55 491 975,37	11 098 395,07	44 393 580,30

Poistoero ja verotusperusteiset varaukset on merkitty taseeseen laskennallisella verolla vähentämättömään määrään. Omien varojen laskelmassa poistoero ja veroperusteiset varaukset laskennallisella verolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin.

24. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Konserni

	Kirjanpitoarvo 31.12.2023	Nimellisarvo 31.12.2023	Kirjanpitoarvo 31.12.2022	Nimellisarvo 31.12.2022
Sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

Pankki

	Kirjanpitoarvo 31.12.2023	Nimellisarvo 31.12.2023	Kirjanpitoarvo 31.12.2022	Nimellisarvo 31.12.2022
Sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

25. Muut velat

	Konserni		Pankki	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Arvopapereiden ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Maksujenvälitysvelat	3 831 789,19	3 176 148,95	3 831 789,20	3 176 148,96
Vuokrasopimusvelat	759 237,13	587 975,96		
Muut	1 629 791,83	1 178 884,86	1 606 749,05	1 148 916,57
Yhteensä	6 220 818,15	4 943 009,77	5 438 538,25	4 325 065,53

26. Pakolliset varaukset

31.12.2023

Konserni

	Eläkevaraukset	Verovaraukset	Takausvastuut	Vuokravastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	38 957,22	38 957,22
+ varausten lisäys					65 165,95	65 165,95
- käytetyt varaukset					0,00	0,00
- peruutukset					0,00	0,00
Varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	104 123,17	104 123,17

Muut pakolliset varaukset sisältävät taseen ulkopuolisista sitoumuksista kirjattuja odotettuja luottotappioita

73 582,16

31.12.2023

Pankki

	Eläkevaraukset	Verovaraukset	Takausvastuut	Vuokravastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	38 957,22	38 957,22
+ varausten lisäys					65 165,95	65 165,95
- käytetyt varaukset						0,00
- peruutukset						0,00
Varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	104 123,17	104 123,17

Muut pakolliset varaukset sisältävät taseen ulkopuolisista sitoumuksista kirjattuja odotettuja luottotappioita

73 582,16

31.12.2022

Konserni

	Eläkevaraukset	Verovaraukset	Takausvastuut	Vuokravastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	60 072,45	60 072,45
+ varausten lisäys					0,00	0,00
- käytetyt varaukset					0,00	0,00
- peruutukset					21 115,23	21 115,23
Varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	38 957,22	38 957,22

Muut pakolliset varaukset sisältävät taseen ulkopuolisista sitoumuksista kirjattuja odotettuja luottotappioita

9 558,22

29. Oma pääoma

31.12.2023

Konserni**Oma pääoma ja vähemmistön osuus yhteensä**

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
	304 333 200,15	129 265 455,74	-5 501 546,80	0,00	428 097 109,08
Osuuspääoma	54 034 500,00	15 610 200,00	-2 953 100,00	0,00	66 691 600,00
Jäsenosuudet	5 017 800,00	1 431 400,00	-138 800,00	0,00	6 310 400,00
Tuotto-osuudet	49 016 700,00	14 178 800,00	-2 814 300,00	0,00	60 381 200,00
Ylikurssirahasto	0,00	0,00	0,00		0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00	0,00		0,00
Muut sidotut rahastot	13 450 914,04	6 106 498,72	-156 972,10	0,00	19 400 440,66
Vararahasto	18 324 962,31	5 203 605,76	0,00		23 528 568,07
Käyvän arvon rahasto	-4 874 048,27	902 892,96	-156 972,10		-4 128 127,41
Sääntöjen muk. rahastot	0,00				0,00
Muut rahastot	0,00				0,00
Vapaat rahastot	39 480 138,61	8 260 337,52			47 740 476,13
Edellisten tilikausien voitto tai tap.	189 999 957,41	61 344 223,65	-2 128 385,79		249 215 795,26
Tilikauden voitto tai tappio		37 944 195,85	0,00		37 944 195,85
Vähemmistön osuus pääomasta	7 367 690,09		-263 088,91		7 104 601,18

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päätyessä
Saamistodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	118 032,52	0,00	0,00	118 032,52
Muut	-4 874 048,27	784 860,44	156 972,11	0,00	-4 246 159,94
Rahavirran suojaus	-6 092 560,31	784 860,44	0,00	0,00	-5 307 699,87
lask. verot	1 218 512,04	0,00	156 972,11		1 061 539,93
Yhteensä	-4 874 048,27	902 892,96	156 972,11	0,00	-4 128 127,42

31.12.2023

Pankki

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
Oma pääoma yhteensä	250 404 469,56	129 585 672,38	-5 238 457,89	0,00	374 751 684,06
Osuuspääoma	54 034 500,00	15 610 200,00	-2 953 100,00	0,00	66 691 600,00
Jäsenosuudet	5 017 800,00	1 431 400,00	-138 800,00	0,00	6 310 400,00
Tuotto-osuudet	49 016 700,00	14 178 800,00	-2 814 300,00	0,00	60 381 200,00
Ylikurssirahasto	0,00				0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00				0,00
Muut sidotut rahastot	13 450 914,04	6 106 498,72	-156 972,10	0,00	19 400 440,66
Vararahasto	18 324 962,31	5 203 605,76			23 528 568,07
Käyvän arvon rahasto	-4 874 048,27	902 892,96	-156 972,10		-4 128 127,41
Sääntöjen muk. rahastot	0,00				0,00
Muut rahastot	0,00				0,00
Vapaat rahastot	39 480 138,61	8 260 337,52			47 740 476,13
Edellisten tilikausien voitto tai tap.	143 438 916,91	57 043 878,38	-2 128 385,79		198 354 409,51
Tilikauden voitto tai tappio		42 564 757,76	0,00		42 564 757,76

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päätyessä
Saamistodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	118 032,52	0,00	0,00	118 032,52
Muut	-4 874 048,27	784 860,44	156 972,10	0,00	-4 246 159,93
Rahavirran suojaus	-6 092 560,31	784 860,44	0,00	0,00	-5 307 699,87
laskennalliset verot	1 218 512,04	0,00	156 972,10		1 061 539,94
Yhteensä	-4 874 048,27	902 892,96	156 972,10	0,00	-4 128 127,41

31.12.2022

Konserni

Oma pääoma ja vähemmistön osuus yhteensä

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
	301 173 996,99	16 679 934,37	-13 520 731,22	0,00	304 333 200,14
Osuuspääoma	55 234 300,00	1 496 800,00	-2 696 600,00	0,00	54 034 500,00
Jäsenosuudet	5 007 700,00	119 500,00	-109 400,00	0,00	5 017 800,00
Tuotto-osuudet	50 226 600,00	1 377 300,00	-2 587 200,00	0,00	49 016 700,00
Ylikurssirahasto	0,00	0,00	0,00		0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00	0,00		0,00
Muut sidotut rahastot	20 909 442,55	1 864 632,13	-9 323 160,65	0,00	13 450 914,03
Vararahasto	18 324 962,30	0,00	0,00		18 324 962,30
Käyvän arvon rahasto	2 584 480,25	1 864 632,13	-9 323 160,65		-4 874 048,27
Sääntöjen muk. rahastot	0,00				0,00
Muut rahastot	0,00				0,00
Vapaat rahastot	39 480 138,61				39 480 138,61
Edellisten tilikausien voitto tai tap.	177 936 237,65		-1 254 782,48		176 681 455,17
Tilikauden voitto tai tappio		13 318 502,24	0,00		13 318 502,24
Vähemmistön osuus pääomasta	7 613 878,18		-246 188,09		7 367 690,09

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päätyessä
Saamistodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	2 584 480,25	1 864 632,13	9 323 160,65	0,00	-4 874 048,27
Rahavirran suojaus	3 230 600,34	0,00	9 323 160,65	0,00	-6 092 560,31
lask. verot	-646 120,09	1 864 632,13	0,00		1 218 512,04
Yhteensä	2 584 480,25	1 864 632,13	9 323 160,65	0,00	-4 874 048,27

31.12.2022

Pankki

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
Oma pääoma yhteensä	248 568 920,19	15 396 296,61	-13 560 747,23	0,00	250 404 469,57
Osuuspääoma	55 234 300,00	1 496 800,00	-2 696 600,00	0,00	54 034 500,00
Jäsenosuudet	5 007 700,00	119 500,00	-109 400,00	0,00	5 017 800,00
Tuotto-osuudet	50 226 600,00	1 377 300,00	-2 587 200,00		49 016 700,00
Ylikurssirahasto	0,00				0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00				0,00
Muut sidotut rahastot	20 909 442,56	1 864 632,13	-9 323 160,65	0,00	13 450 914,04
Vararahasto	18 324 962,31				18 324 962,31
Käyvän arvon rahasto	2 584 480,25	1 864 632,13	-9 323 160,65		-4 874 048,27
Sääntöjen muk. rahastot	0,00				0,00
Muut rahastot	0,00				0,00
Vapaat rahastot	39 480 138,61				39 480 138,61
Edellisten tilikausien voitto tai tap.	132 945 039,02		-1 540 986,58		131 404 052,44
Tilikauden voitto tai tappio		12 034 864,48	0,00		12 034 864,48

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päättyessä
Saamistodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	2 584 480,25	1 864 632,13	9 323 160,65	0,00	-4 874 048,27
Rahavirran suojaus	3 230 600,34	0,00	9 323 160,65	0,00	-6 092 560,31
laskennalliset verot	-646 120,09	1 864 632,13	0,00		1 218 512,04
Yhteensä	2 584 480,25	1 864 632,13	9 323 160,65	0,00	-4 874 048,27

30. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät

Oma pääoma 31.12.2023

Sidottu oma pääoma

Vapaa oma pääoma

Oma pääoma yhteensä

	Konserni	Pankki
Sidottu oma pääoma	86 092 040,64	86 092 040,66
Vapaa oma pääoma	334 900 467,24	288 659 643,40
Oma pääoma yhteensä	420 992 507,88	374 751 684,06

Voitonjakokelpoiset varat 31.12.2023

Vapaa oma pääoma

- aktivoituiden kehittämismenot

- muut jakokelvottomat erät

Voitonjakokelpoiset varat

	Konserni	Pankki
Vapaa oma pääoma	334 900 467,24	288 659 643,40
- aktivoituiden kehittämismenot	0,00	0,00
- muut jakokelvottomat erät	48 393 580,30	4 146 027,41
Voitonjakokelpoiset varat	286 506 886,94	284 513 615,99

31. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2023

Konserni

Jäijellä oleva juoksuaika

Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset

Saamiset luottolaitoksilta

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Saamistodistukset

Velat luottolaitoksille

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

Johdannaissovimukset, nimellisarvo

	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	311 401 101,21	48 000 000,00	308 700 000,00	67 000 000,00	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	53 907 751,67	136 963 770,50	399 786 360,76	414 493 502,61	581 702 051,32
Saamistodistukset	0,00	0,00	20 721 177,74	0,00	0,00
Velat luottolaitoksille	30 048 381,41	36 500 000,00	114 450 000,00	38 900 000,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 900 518 195,12	5 975 898,01	418 459,26	69 260,63	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissovimukset, nimellisarvo	10 280 720,74	50 603 223,15	195 905 743,32	197 738 312,07	275 697 681,80

Muut kuin määräaikaistalletukset sisältyvät maturiteettiluokkaan "alle 3 kk".

Pankki

	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta	5 - 10 vuotta	ylli 10 vuotta
Jäljellä oleva juoksuaika					
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamis-					
todistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	311 401 101,21	48 000 000,00	308 700 000,00	67 000 000,00	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	53 907 751,67	136 963 770,50	401 655 489,77	414 493 502,61	581 702 051,32
Saamistodistukset	0,00	0,00	20 721 177,74	0,00	0,00
Velat luottolaitoksille	30 048 381,41	36 500 000,00	114 450 000,00	38 900 000,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 900 518 195,12	5 975 898,01	498 000,00	69 260,63	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat, joilla huonompi etuoikeus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissopimukset, nimellisarvo	10280720,74	50 603 223,15	195 905 743,32	197 738 312,07	275 697 681,80

Muut kuin määräaikaiset talletukset sisältyvät maturiteetti luokkaan "alle 3 kk".

32a. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2023**Konserni**

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Konsernin saamiset osakkuusyrittäksiltä ja velat osakkuusyrittäksille
Saamiset luottolaitoksilta	732 333 323,43	2 767 777,78	735 101 101,21	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 586 853 436,86	0,00	1 586 853 436,86	
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamis-				
todistukset ja muut saamistodistukset	20 721 177,74	0,00	20 721 177,74	
Johdannaissopimukset	25 782 363,37	0,00	25 782 363,37	
Muu omaisuus	242 857 445,27	7 627,55	242 865 072,82	
Velat luottolaitoksille	219 898 381,41	0,00	219 898 381,41	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 904 214 944,70	2 766 868,32	1 906 981 813,02	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	
Johdannaissopimukset ja kaupankäynti-				
tarkoituksessa pidettävät velat	8 829 808,81	0,00	8 829 808,81	
Velat, joilla huonompi etuoikeus	0,00	0,00	0,00	
Muut velat	47 516 007,65	0,00	47 516 007,65	

Pankki

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Josta	
				Tytäryrittäksiltä	Osakkuus-yrittäksiltä
Saamiset luottolaitoksilta	732 333 323,43	2 767 777,78	735 101 101,21		
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 588 722 565,87	0,00	1 588 722 565,87	79 504,74	
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamis-					
todistukset ja muut saamistodistukset	20 721 177,74	0,00	20 721 177,74		
Johdannaissopimukset	25 782 363,37	0,00	25 782 363,37		
Muu omaisuus	232 128 734,49	7 627,55	232 136 362,04		
Velat luottolaitoksille	219 898 381,41	0,00	219 898 381,41		
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 904 294 485,44	2 766 868,32	1 907 061 353,76	1 869 129,01	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00		
Johdannaissopimukset ja kaupankäynti-					
tarkoituksessa pidettävät velat	8 829 808,81	0,00	8 829 808,81		
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00		
Muut velat	36 430 366,82	0,00	36 430 366,82		

32b.Raholitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2023

	Konserni		Pankki	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Raholitusvarat				
Käteiset varat	1 565 326,50	1 565 326,50	1 565 326,50	1 565 326,50
Saamiset luottolaitoksilta	735 101 101,21	735 101 101,21	735 101 101,21	735 101 101,21
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 586 853 436,86	1 586 853 436,86	1 588 722 565,87	1 588 722 565,87
Saamistodistukset	20 721 177,74	20 313 177,74	20 721 177,74	20 313 177,74
Osakkeet ja osuudet	199 515 683,16	199 515 683,16	199 473 958,56	199 473 958,56
Johdannaissovimukset	25 782 363,37	25 782 363,37	25 782 363,37	25 782 363,37
Yhteensä	2 569 539 088,84	2 569 131 088,84	2 571 366 493,25	2 570 958 493,25
Raholitusvelat				
Velat luottolaitoksille	219 898 381,41	219 898 381,41	219 898 381,41	219 898 381,41
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 906 981 813,02	1 906 981 813,02	1 907 061 353,76	1 907 061 353,76
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissovimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	8 829 808,81	8 829 808,81	8 829 808,81	8 829 808,81
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	2 135 710 003,24	2 135 710 003,24	2 135 789 543,98	2 135 789 543,98

Taseessa käypään arvoon arvostetut raholitusinstrumentit

Konserni

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Saamistodistukset	0,00	0,00	321 177,74	321 177,74
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	199 473 958,56	199 473 958,56
Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)	0,00	25 782 363,37	0,00	25 782 363,37
Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)	0,00	8 829 808,81	0,00	8 829 808,81

Pankki

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Saamistodistukset	0,00	0,00	321 777,74	321 777,74
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	199 473 958,56	199 473 958,56
Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)	0,00	25 782 363,37	0,00	25 782 363,37
Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)	0,00	8 829 808,81	0,00	8 829 808,81

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Avaava tase 1.1.2023	149 332 633,85
Avaava tase, sulautuneet pankit	50 248 945,30
siirrot tasoon 3	0,00
siirrot tasosta 3	0,00
muu muutos	-107 620,59
Päätävä tase 31.12.2023	199 473 958,56

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat pörssiin listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnollitavissa olevia syöttötoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankki -konsernin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnollitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasoon 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla arvostuspäivänä vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen tasoryhmään sisällytetään sijoitukset OP Osuuskunnan jäsen- ja lisäosuuksiin. Tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

32c. Rahoitusvarojen ja -velkojen IFRS 9- standardin mukainen luokittelu 31.12.2023**Konserni**

	Jaksettu hankintameno	Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	Kaupankäynti-tarkoituksessa pidettävät	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Suojaavat johdannaiset
Rahitusvarat					
Käteiset varat	1 565 326,50	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	735 101 101,21	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 586 853 436,86	0,00	0,00	0,00	0,00
Kp.rah.oik. saamistod ja muut saamistodistukset	20 400 000,00	0,00	321 177,74	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	198 903 124,61	612 558,55	0,00	0,00
Johdannaissopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	25 782 363,37
Yhteensä	2 343 919 864,57	198 903 124,61	933 736,29	0,00	25 782 363,37
Rahitusvelat					
Velat luottolaitoksille	219 898 381,41	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 906 981 813,02	0,00	0,00	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	8 829 808,81
Velat, joilla on huonompi etuoik. kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vuokrasopimusvelat	759 237,13				
Yhteensä	2 126 880 194,43	0,00	0,00	0,00	8 829 808,81

Velat luottolaitoksille sisältää OP-Asuntoluottopankki Oyj:n väliluottoja 219 100 000,00 euroa.

Pankki

	Jaksettu hankintameno	Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	Kaupankäynti-tarkoituksessa pidettävät	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Suojaavat johdannaiset
Rahitusvarat					
Käteiset varat	1 565 326,50	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	735 101 101,21	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 588 722 565,87	0,00	0,00	0,00	0,00
Kp.rah.oik. saamistod ja muut saamistodistukset	20 400 000,00	0,00	321 177,74	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	198 861 400,00	612 558,56	0,00	0,00
Johdannaissopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	25 782 363,37
Yhteensä	2 345 788 993,58	198 861 400,00	933 736,30	0,00	25 782 363,37
Rahitusvelat					
Velat luottolaitoksille	219 898 381,41	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 907 061 353,76	0,00	0,00	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	8 829 808,81
Velat, joilla on huonompi etuoik. kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	2 126 959 735,17	0,00	0,00	0,00	8 829 808,81

Velat luottolaitoksille sisältää OP-Asuntoluottopankki Oyj:n väliluottoja 219 100 000,00 euroa.

33. Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2023**Konserni****Omien velkojen puolesta annetut vakuudet**

Velat luottolaitoksille
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Johdannaissop. ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat
Muut velat
Huonommalla etuoikeudella olevat velat
Yhteensä

Muut omasta puolesta annetut vakuudet**Muiden puolesta annetut****Annetut vakuudet yhteensä**

Pantit	Klennitykset	Muut vakuudet	Yhteensä
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	235 184 187,42	235 184 187,42
0,00	0,00	235 184 187,42	235 184 187,42

Pankki**Omien velkojen puolesta annetut vakuudet**

Velat luottolaitoksille
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Johdannaissop. ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat
Muut velat
Huonommalla etuoikeudella olevat velat
Yhteensä

Muut omasta puolesta annetut vakuudet**Muiden puolesta annetut****Annetut vakuudet yhteensä**

Pantit	Klennitykset	Muut vakuudet	Yhteensä
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	235 184 187,42	235 184 187,42
0,00	0,00	235 184 187,42	235 184 187,42

34. Lisäeläketurva

Lisäeläketurvan järjestämisestä tilikauden aikana aiheutunut eläkemenon määrä

Konserni	Pankki
0,00	0,00

Pankin henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen kautta ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiön kautta. Konserniyhtiöiden eläketurva on järjestetty eläkevakuutuksella.

35. Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut**Pankki**

Yhden vuoden kuluessa maksettavat
Yli vuoden kuluessa ja enintään 5 vuoden kuluessa maksettavat
Yli 5 vuoden kuluessa maksettavat

Yhteensä

31.12.2023

Pankki
248 034,80
384 472,50
0,00
632 507,30

Sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot

Konserni

Osuuspankkikonsernilla ei ole olennaisia, IFRS 16 standardin mukaisia, lyhytaikaisia tai arvoltaan vähäisiä vuokrasopimuksia.

Taseeseen sisältyvät vuokrasopimusvelat, maturiteettijakauma

0 - 2 vuotta
2 - 3 vuotta
3 - 4 vuotta
4 - 5 vuotta
Yli 5 vuotta

Yhteensä

Maturiteettijakauma on diskonttaamaton, kirjanpitoarvo diskontattu.

31.12.2023

Konserni
335 940,50
140 514,00
131 334,00
131 334,00
213 408,50
952 531,00

36. Taseen ulkopuoliset sitoumukset Konserni

	Tytäryritysten puolesta	Osakkuusyritysten puolesta	Mulden puolesta	Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2023	0,00	0,00	128 290 530,77	128 290 530,77
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	0,00	0,00	42 327 219,67	42 327 219,67
Takaukset	0,00	0,00	42 327 219,67	42 327 219,67
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	0,00	0,00	85 963 311,10	85 963 311,10
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	85 963 311,10	85 963 311,10
josta luottolupaukset	0,00	0,00	85 913 811,10	85 913 811,10

Pankki

	Tytäryritysten puolesta	Osakkuusyritysten puolesta	Mulden puolesta	Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2023	0,00	0,00	128 290 530,77	128 290 530,77
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	0,00	0,00	42 327 219,67	42 327 219,67
Takaukset	0,00	0,00	42 327 219,67	42 327 219,67
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	0,00	0,00	85 963 311,10	85 963 311,10
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	85 963 311,10	85 963 311,10
josta luottolupaukset	0,00	0,00	85 913 811,10	85 913 811,10

37. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä

31.12.2023

0,00
0,00
0,00
0,00

38. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri

	Konserni		Pankki	
	Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden alkana	Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden alkana
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin v. 2023				
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	88	7	88	7
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	9	1	9	1
Määräaikainen henkilöstö	19	5	19	5
Yhteensä	116	13	116	13

Toimielinten jäsenten palkat ja palkkiot v. 2023

Hallintoneuvoston jäsenet
 Hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa
 josta toimitusjohtaja Jaana Reimasto-Heiskaselle maksetut palkat ja palkkiot
 sekä luontoisedut

	Konserni	Pankki
Palkat ja palkkiot		
	44 030,00	44 030,00
	634 366,85	634 366,85
	294978,08	294 978,08
	19500	19 500,00

Edustajiston kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan hallintoneuvoston puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 810 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi hänelle ja muille jäsenille maksetaan kokouspalkkiota 345 euroa kokoukselta.

Hallintoneuvoston kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 1840 euroa kuukaudessa ja muille jäsenille 495 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi heille maksetaan kokouspalkkiota 450 euroa kokoukselta. Pankin toimitusjohtajalle ei makseta hallitustyöskentelystä erillisiä palkkioita tai muita etuisuuksia.

Toimitusjohtajan vanhuuseläkeikä on 65 vuotta. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP:n omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Toimitusjohtajan noudattama irtisanomisaika on 3 tai 6 kuukautta ja työnantajan noudattama irtisanomisaika on 6 kuukautta, jolloin hänelle irtisanomisajan palkan lisäksi suoritetaan korvauksena 12 kuukauden rahapalkkaa vastaava korvaus.

Muuttuva palkitseminen

Muuttuva palkitseminen koostuu vuonna 2023 tulospalkkiojärjestelmästä ja henkilöstörahasosta. Tulospalkkiojärjestelmästä kirjattu velka oli siirtoveloina 31.12.2023 yhteensä 588.448,20 euroa (474.825,00). Henkilöstörahasoon tehtävän palkkiosirron määrä vuodelta 2023 on noin 3,0 % (1,5 %) rahaston jäsenten palkkasummasta. Vuonna 2023 kirjattiin henkilöstörahasopalkkioita yhteensä 158.213,95 euroa (63.881,10). Tarkemmin muuttuvasta palkitsemisesta kerrotaan laatimisperiaatteissa.

	Konserni	Pankki
Tilintarkastajille maksetut palkkiot toimeksiantoryhmittäin v. 2023	Tilintarkastus-palkkiot	Tilintarkastus-palkkiot
Tilintarkastuksesta	55 533,76	55 533,76
Tilintarkastajan muut lausunnot	929,62	929,62
Veroneuvonta	0,00	0,00
Muut palvelut	0,00	0,00
Yhteensä	56 463,38	56 463,38

Toimielinten jäsenten saamat luotot, takaukset ja vakuudet 31.12.2023

	Rahalainat 1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Rahalainat 31.12.	Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset
Hallintoneuvoston jäsenet	2 500 131,45	322 039,50	1 673 054,55	1 149 116,40	10 000,00
Hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	1 527 945,51	49 156,66	252 348,73	1 324 753,44	4 200,00
Yhteensä	4 028 076,96	371 196,16	1 925 403,28	2 473 869,84	14 200,00

Ilmoitetut luvut sisältävät luotot ja takaukset, jotka luottolaitos tai sen konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluva yritys on antanut luottolaitoksen hallinto- ja valvontaelinten jäsenille. Toimielinten jäsenten antamat henkilötakaukset sisältyvät myös rahalainat erään.

Rahalainojen pääasialliset korkoehdot ja muut ehdot

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten luottoehdoissa noudatetaan normaaleja pankin luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin. Lainoja lyhennetään sovittu lyhennyssuunnitelman mukaisesti ja niillä on normaalit vakuudet.

Lähipiiri

Lähipiirilin kuulumisperuste

Johdon avainhenkilöt
Tytär- ja osakkuusyritykset
Yhteensä

Tase-erä				Taseen ulkopuoliset sitoumukset
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Saamistodistukset	Osakkeet	Yhteensä	
5 974 123,17	0,00	185 200,00	6 159 323,17	377 776,87
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5 974 123,17	0,00	185 200,00	6 159 323,17	377 776,87

Lähipiirin tappioita koskeva vähennyserä ei ole olennainen. OP Ryhmän henkilöstörahastoon tehtävää palkkiosirtoa on käsitelty kohdassa "Muuttuva palkitseminen".

Osuuspankin lähipiiri muodostuu Osuuspankin tytäryhtiöistä, osakkuusyhtiöistä, johdon avainhenkilöistä ja heidän läheisistä perheenjäsenistä sekä muista lähipiiriin kuuluvista yhteisöistä. Osuuspankin johdon avainhenkilöihin luetaan toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen ja muut toimivaan johtoon kuuluvat henkilöt sekä Osuuspankin hallituksen jäsenet ja hallintoneuvoston jäsenet. Lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa johdon avainhenkilöllä tai heidän läheisellä perheenjäsenellään on yksin tai yhdessä toisen kanssa määräysvalta. Muihin lähipiiriin kuuluvien yhteisöihin luetaan OP-Eläkesäätiö ja OP Ryhmän henkilöstörahasto. Osuuspankin lähipiiri on määritelty IAS 24 -standardin mukaisesti.

39. Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2023

		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Tytäryritykset, jotka yhdistellään konsernitilinpäätökseen				
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Koskikatu 9	55,70 %	24 977 637,97	23,33
Kotipaikka:	Joensuu			
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Tytäryritykset, joita ei yhdistellä konsernitilinpäätökseen vähäisen merkityksen johdosta				
Yrityksen nimi:	Rukan Duo Koy	100,00 %	258 773,37	-7 092,83
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:	Kiteen Torikulma Oy	100,00 %	95 758,33	-3 745,02
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:	Tohmajärven OP-Talo Ki Oy	64,60 %	1 213 441,74	-1 334,42
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				

	Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Osakkuusyrietykset, jotka yhdistellään konsernitilinpäätökseen			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			

	Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Osakkuusyrietykset, joita ei yhdistellä konsernitilinpäätökseen vähäisen merkityksen johdosta			
Yrityksen nimi:	Ki Oy Lieksan Liike- ja Kulttuurikeskus	49,27 %	4 067 776,54
Kotipaikka:	Liekka		-91 003,77
Yrityksen nimi:	OP Koti Itä-Suomi Oy LKV	20,40 %	1 889 948,83
Kotipaikka:	Kuopio		48 323,44
Yrityksen nimi:	As Oy Olkontie	44,90 %	8 321,99
Kotipaikka:			-111 072,44
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yhteisyritykset

Yrityksen nimi ja kotipaikka	Selostus yhteisestä vaikutusvallasta ja henkilöstö keskimäärin

Yritykset, joissa luottolaitoksella on rajoittamaton vastuu

		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				

40. Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset, joiden tilikausi päättynyt ennen tai jälkeen emoyrityksen tilikautta

41. Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2023

Jäsenten lukumäärä
Maksamatta olevat osuusmaksut
Irtisanotut jäsenosuusmaksut
Irtisanotut tuotto-osuusmaksut

60 787
0,00
231 954,88
5 931 500,00

Irtisanotun osuus pääoman takaisinmaksun edellytykset ja ajankohta

Osuuspankkien omaan pääomaan sisältyy osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut sekä jäsenten tekemät sijoitukset tuotto-osuuksiin, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä. Jäsenen on jäseneksi liittymisen yhteydessä hankittava yksi jäsenosuus ja maksettava yksi siihen liittyvä jäsenosuusmaksu. Osuuspankin jäsenyys (omistaja-asiakkuus) antaa äänioikeuden osuuskunnan kokouksessa/edustajiston vaaleissa. Jokaisella osuuspankin jäsenellä on yksi ääni. Tuotto-osuus ei tuota äänivaltaa.

Vuodelle 2023 tavoitteellaan 4,5 %:n ja vuodelle 2024 5,5 %:n korkoa tuotto-osuuksille, maksettava korko vahvistetaan vuosittain jälkikäteen. Tuottotavoite voi muuttua vuosittain.

Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkialautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

42. Asiakasvarat

Osuuspankin sellaisten omista nimissään asiakkaan lukuun hallittavien varojen kokonaismäärä, joita sijoituspalvelulain 9. luvun mukaan ei merkittä varoiksi osuuspankin taseeseen

31.12.2023
685 170 642,00

Pitkäaikaisäästämispalvelu

OP-eläkesäästön eläketili
Määräaikaisten- tai muulle talletustilille tehdyt sijoitukset
Osuuspankin taseessa olevat sijoitukset yhteensä
Taseen ulkopuoliset sijoitukset, sijoitusrahastot, osakkeet, jvk-lainat (sis. myyntisaamiset/ostovelat)

31.12.2023
130 471,06
0,00
130 471,06
432 152,81

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

OP RYHMÄN SAP tositelajit ja tositenumerosarjat

Pankin pääkirjanpito on SAP-järjestelmässä ja osakirjanpitojen tiedot on siirretty pääkirjanpitoon yhdistelmänä tai muuna yhteenvetona.

Merkittävimmät osakirjanpidot:

Ottolainaus
 Antolainaus
 Omistaja-asiakasrekisteri
 Bonusjärjestelmä
 Tuotto-osuudet
 Korva, arvopaperikirjanpito
 Matkavaluutta
 ASLA, asiakaslaskutus
 Calypso, johdannais- ja arvopaperikirjanpito
 JORR, johdannaisreskontra
 Pankkitakaukset
 Haltia, kiinteistökirjanpito
 Havas, vastike- ja vuokrareskontra
 POPS, Pankkien väliset online pikasiirrot ja shekit
 SAP HR ja Aditro
 SAP käyttöomaisuus
 SAP osto- ja myyntireskontra, Ariba, Basware IP ja Basware maksuliikenne

Sovellus- tosite *)	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	TOISTUVA TOSITE	X1	9992000001	9992099999
	KAUDEN PÄÄTÖS, lopullinen	SA	1000010001	1000019999
	KAUDEN PÄÄTÖSTOS, purettavat	SB	1000020001	1000029999
	PÄIVITÄISTOSITE	SE	1000050001	1000059999
	ICT SUPERJAKSOTUS	SF	1000060001	1000069999
	SALDONSIIRTO, PURETTAVA (taseen väärän merkisten saldojen siirto)	SS	1000090001	1000099999
	ARVONLISÄVERON KORJAUS	SV	1000100000	1000109999
	RYHMAKOHT.ARVONALENT	GX	1000180001	1000189999
	PÄIVITT.TOS./OKO PKL	SO	1000200001	1000209999
	ALV-VELOITUS	GZ	1000210001	1000219999
	ALV-SIIRTO	ST	1000220001	1000229999
	SOS.KULUVELAN SIIRTO	SR	1000230001	1000239999
	SIJ.OM. PÄIVITT./VAR	SP	1000240001	1000249999
	SIJ.OM TP PURETT/VAR	SQ	1000250001	1000259999
	KIINTEISTÖSIJ. PÄIV.	SZ	1000280001	1000289999
	ELIMINOINTI BALTIA purettava	MB	1000300001	1000309999
	SALDONSIIRTO, EI-PURETTAVA	SJ	1000330001	1000339999
	KIINT YHT AVAAVA TASE	QN	1000360001	1000369999
	SISÄISET TOSITTEET	S1	1000370001	1000379999
	PIVO-LIMIITTI	S2	1000380001	1000389999
	KÄYTTÖOMAISUUS	AA	1010000001	1010999999 RABUCH00 **)
	KÄYTTÖOMAISUUS POISTOT	AF	1011000001	1011999999 RAPER00 **)
	LASKU e-Flow/SAP eliminoitavat	LF	1021000001	1021999999
	LASKU MANUAALINEN eliminoitavat	LM	1022000001	1022999999
	LASKUN PERUUTUS AUTOMAATTINEN	LP	1024000001	1024999999
	LASKUN MANUAALINEN MAKSU	KA	1025000001	1025999999
	AUTOMAATTISET MAKSUT	KZ	1026000001	1026999999
	LASKU E-Flow/SAP ei eliminoitavat	LG	1027000001	1027999999
	LASKU MANUAALINEN ei eliminoitavat	LN	1028000001	1028999999
	MYNTILASKU MANUAALINEN eliminoitavat	DR	1030000001	1030999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN eliminoitavat	DG	1031000001	1031999999
	MYNTILASKUN PERUUTUS	DA	1032000001	1032999999
	HYVITYSLASKUTUS eliminoitavat	DI	1034000001	1034999999
	LASKUN MAKSU	DZ	1035000001	1035999999
	HYVITYSLASKUTUS ei eliminoitavat	DJ	1036000001	1036999999
	MYNTILASKU MANUAALINEN ei eliminoitavat	DS	1037000001	1037999999
	MYNTILASKUTUS eliminoitavat	DT	1038000001	1038999999
	MYNTILASKUTUS ei eliminoitavat	DU	1039000001	1039999999
	TASAUS	MT	1040000001	1040999999
	KONEKIELISET TILIOTETAPAHTUMAT	FB	1042000001	1042999999
	JAHA/KOTIPANKKI	FD	1044000001	1044999999
	OSAMAKSULEASING (VIEW21) /OPR	FT	1056000001	1056999999
9900095	SRJ-TAPAHTUMAT	FU	1059000001	1059999999
	TYÖNANTAJAN ST-MAKSU	FX	1070000001	1070999999
	DIME/SIJ.RAHASTOT	GR	1071000001	1071999999
	ANALYSTE	IE	1073000001	1073999999
	ANALYSTE (9802)	IE	1073000001	1075999999
	MYNTILASKU/KIPINÄ	DB	1074000001	1074999999
	TEM MATKALASKUT	MK	1076000001	1076999999

Sovellus- tosite *)	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	VIRO MANU PÄIVITT.	JS	1077000001	1077999999
	LATVIA MANU PÄIVITT.	JT	1080000001	1080999999
	LIETTUA MANU PÄIVITT	JU	1083000001	1083999999
	LOMAPALKAT, OSTOLASKU	LL	1086000001	1086999999
	LOMAPALKAT, MYNTILASKU	DL	1087000001	1087999999
	JAKSOTUSAJO, SAPin man. jaksotus -toiminto	MA	1088000001	1088999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, OR	KY	1089000001	1089999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, MR	DE	1090000001	1090999999
	AGIOARVOSTUS	SG	1091000001	1091999999
9930004	CAL PÄIVITÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930005	CAL PÄIVITÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930006	CAL PÄIVITÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930007	CAL PÄIVITÄISET VIENNIT	RF	1093000001	1093999999
9930008	CAL PÄIVITT. TASEEN ULKOP.	RH	1094000001	1094999999
9930106	CAL KK-VAIHTEEN VIENNIT	RG	1095000001	1095999999
9930107	CAL KK-VAIHTEEN VIENNIT	RG	1095000001	1095999999
9930108	CAL KK-VAIHTEEN TASEEN ULKOP.	RI	1096000001	1096999999
9900048	LISÄSUUSPÄÄOMA	HB	1097000001	1097999999
	BONUSKERTYMA/CLEARING, OR	LK	1098000001	1098999999
	BONUSKERTYMA/CLEARING, MR	DK	1099000001	1099999999
9900049	PERINNÄN LIITTYMÄ	HC	1100000001	1100999999
990053	Banksyst päivittäiset	JD	1102000001	1102999999
990064	BLV PÄIVITÄISET	JM	1103000001	1103999999
990067	BLT PÄIVITÄISET	JP	1104000001	1104999999
	Banksyst päivittäiset	JD	1163000001	1164999999
	BLV PÄIVITÄISET	JM	1165000001	1166999999
	BLT PÄIVITÄISET	JP	1167000001	1169999999
	Bonuskäyttö toinen op, MR	DO	1105000001	1105999999
	Bonuskäyttö toinen op, OR	LO	1106000001	1106999999
	Ariba tilaus eliminoitava	LU	1108000001	1108999999
	Ariba tilaus ei-eliminoitava	LX	1110000001	1110999999
	ACQUIRING/HALTI	HG	1113000001	1113999999
	SAANA/M2	HJ	1114000001	1114999999
	VAM päivittäiset	HK	1115000001	1115999999
	Oma Kehittäminen	R1	1124000001	1124999999
	OP Laskulaina	HP	1125000001	1125999999
9900051	OPF Maksuliikenne	HQ	1154000001	1154999999
	TAGETIK	T1	1155000001	1155999999
	AFI kirjaus GL:ään	AX	1156000001	1156999999
	FNZ-PALKK.PAL/OP-RAH	IC	1158000001	1158999999
	RI IFRS17	M1	1162000001	1162999999
	Modular luottoresk	HY	1170000001	1170999999
	Automatia/CaaS	HZ	1171000001	1171999999
9900053	OPF Ulkomaan maksut	HS	1172000001	1172999999
	OIVA KON./OPHV	NC	3012000001	3012999999
	RYHMÄVAK. KON./OPHV	NG	3016000001	3016999999
	TAPATURMA KON./OPHV	NL	3021000001	3021999999
	MITTATURVA KON./OPHV	NO	3024000001	3024999999
	AULI KON./OPHV	NT	3029000001	3029999999
	RATTI KON./OPHV	NU	3030000001	3030999999

PLA-tositelajit

	EK Korvaus Muis.	DD	3211000000	3211999999
	Manuaalipal. Muis.	DM	3212000000	3212999999
	Auli Muis.	E1	3213000000	3213999999
	Oiva Muis.	E2	3214000000	3214999999
	Ratti Muis.	E3	3215000000	3215999999
	Mittaturva Muis.	E6	3217000000	3217999999
	Ryhmävakuutus Muis.	E7	3218000000	3218999999
	Ratti Muis.	F3	3222000000	3222999999
	Asiamiehet	HA	3228000000	3228999999
	Toimittajat - hyvät.	KG	3233000000	3233999999
	Kiint.hall.järj.liit	KH	3234000000	3234999999
	Toimittajat - lasku	KR	3238000000	3238999999
	Ratti Kon.	N3	3245000000	3245999999
	Tapaturma Muis.	OS	3259000000	3259999999
	EK Korvaus Kon.	PT	3283000000	3283999999
	Cross-company korot	QC	3291000000	3291999999
	EU korvaus muis.	OD	3292000000	3292999999
	INV.TILAUSTEN PURKU	QE	3309000000	3309999999
	Tapaturmavak. man. peruut	1G	3323000000	3323999999
	Korkki MK	OK	3339000000	3339999999
	Korkki manuaalitosite	QL	3340000000	3340999999
	EU KORVAUS PERUUTUS	QO	3349000000	3349999999
	AXA muistiotositteet	OX	3352000000	3352999999

Sovellus- tosite *)	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	ZVS-MAKSUT	TH	6130000001	6130999999
	FORSE	TI	6200000001	6200999999
	SDD SEPA SUORAVELOITUS	RB	6210000001	6210999999
	AQUARIUS/OKO	GP	6240000001	6240999999
	VIEW/PAIVITYKSET	TJ	6250000001	6250999999
	DPS PÄIVITTÄISET	KU	6380000001	6380999999
	DPS TASEEN ULKOPUOL.	KV	6390000001	6390999999
610	ULTRA VALUUTANVAIHTO	TX	6100000001	6100999999
640	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
641	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
642	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
643	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
644	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
645	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
646	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
647	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
648	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
649	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
653	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
654	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
666	RPM (Rahanpesun estämisen keskeytyskirjaukset)	KX	6660000001	6660999999
667	RPM/EUR	RM	6670000001	6670999999
670	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
671	SETELIKAUPAT	TR	6710000001	6710999999
672	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
673	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
674	BOND/REPO PÄIVITTÄISET	TS	6740000001	6740999999
675	BOND ARVOSTUKSET	XV	6750000001	6750999999
	TYÖASEMATOSITTEET	TY	9000000001	9099999999
9900001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999 OT003/OTORP002
990001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999
9900030	OVY:N LUOTTOVAKUUTUKSET	EJ	9900300001	9900309999
9900031	OVY:N KORVAUS&VARAUS	GE	9900310001	9900319999
9900032	ABASEC/OPSTOCK	GL	9900320001	9900329999
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET	BG	9900500001	9900599999 MGKR2005, MGKR2006
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET	BH	9900600001	9900699999 MGKR2001
9900007	SELVITETTÄVÄT ATK-VÄLITYKSET	BI	9900700001	9900799999 MGKR2002
9900008	PÄÄKIRJATAPAHTUMAT	BJ	9900800001	9900899999 MGKR2004
990010	POPS BRUTTOCLEARING 16.12.1997 ALKAEN	VF	9901000001	9901099999
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET / OKO	EK	9901100001	9901199999
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET / OKO	EL	9902200001	9902299999
9900008	PÄÄKIRJATAPAHTUMAT / OKO	EM	9902300001	9902399999
9900026	LUNASTETUT OKON SEKIT	BV	9902600001	9902699999 MGKR2003
990026	LUNASTETUT OKON SEKIT	BV	9902600001	9902699999
990031	ASLA	VM	9903100001	9903199999
990033	ASLA/OMHO	GC	9903300001	9903399999
9900035	POPS/LUNASTAMATTOMAT SEKIT YLI 10V	IG	9903500001	9903599999
9900042	PLATINAJÄRJESTELMÄ	BW	9904200001	9904299999 BJER122
9900043	CLARITY, sisäinen ICT työ (ei peruutettava)	RD	9904300001	9904399999
9900050	PALKAT	BY	9905000001	9905099999 ***)
9900052	LOMAPALKKAVELAT	GV	9905200001	9905299999 ***)
9900060	VALUUTTATILIT	BZ	9906000001	9906099999
990060	VALUUTTAOTTOLAINAUS	BZ	9906000001	9906099999
9900061	VALUUTTATILIT / AGIOT	CA	9906100001	9906199999 DARRAGI/OVARP002
990061	VALUUTTAOTTOLAINAUS /AGIOT	CA	9906100001	9906199999
9900062	VALUUTTATILIT/SIIRTYVÄ KORKO	CB	9906200001	9906299999 DARRASK/OVARP002
990062	VALUUTTAOTTOLAINAUS/SIIRTYVÄT ERÄT	CB	9906200001	9906299999
9900082	HALTIA VUOKRASAAMISET	EH	9908200001	9908299999
9520005	YIT-VUOKRAT	EH	9908200001	9908299999
677	KORVA/PÄIVITTÄISET	CJ	9908300001	9908399999
678	KORVA/HINTAEROT	CJ	9908300001	9908399999
9900083	KORVA-TAPAHTUMAT	CJ	9908300001	9908399999
9900083	KORVA PÄIVITTÄISET	CJ	9908300001	9908399999
9900042	BONUSJÄRJESTELMÄ	BW	9908400001	9908499999
9900091	MAKSULIIKE /ASLA	CN	9909100001	9909199999 ALARKP01 JA 13
9900092	ASLA/OMHO	GA	9909200001	9909299999
991003	LOAN IQ/OKO	GN	9910030001	9910039999
9901011	OTTOLAINAUS /SIIRTYVÄ KORKO	BB	9910110001	9910119999 OT003
9901042	BONUSJÄRJESTELMÄ/SIIRTYVÄ	BX	9910420001	9910429999 BJER221
	BONUSJÄRJ.SIIR.PERUT	BR	9910580001	9910589999
	KORVA-TAP.SIIR.KOR.P	CL	9910600001	9910609999
9901083	KORVA-TAPAHTUMAT/SIIRT. KORKO	CK	9910830001	9910839999
9901083	KORVA OSAKKEET /SIIRTYVÄT	CK	9910830001	9910839999
990083	KORVA RM/ARVOSTUKSET	CK	9910830001	9910839999
991083	KORVA RM/ARVOST.PER.	CL	9910830001	9910839999

Sovellus- tosite *)	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
9900202	SRJ-PALKKIONPALAUTUSJAKSOTUS/OP-RAHASTO	IA	9920200001	9920299999
9900205	OMISTAJAJÄSENREKISTERI	CT	9920500001	9920599999 JRER110
992100	PANKKITAKAUKSET	XI	9921000001	9921009999 PTKR3301
992101	PANKKITAKAUKSET / AGIOT	XJ	9921010001	9921019999
992102	HENKIVAKUUTUS	HV	9921020001	9921029999
9903001	SALDONSIIIRTO	Z1	9930010001	9930019999
9903001	SALDONSIIIRROT	Z1	9930010001	9930019999
9940008	LJR ERIKOISLAINAT	MD	9940080001	9940089999
	PERUUTUS / KUMPPANIKOODIT	PK	9999970001	9999979999
	YLEINEN PERUUTUSTOSITE	PE	9999990001	9999999999

SAPin tositepäiväkirja, kuukausipäiväkirja ja SAPin Ostovelka- ja myyntisaamistilien päiväkirja on arkistoitu InfoArchive -arkistointijärjestelmään.

*) Tositteet on laadittu konekielisenä arkistoituna REA-arkistointijärjestelmässä.

**) Raportit arkistoitu InfoArchive -arkistointijärjestelmään.

**) Raportit arkistoitu Silta M-Files.

1. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Joensuussa

tammikuun 30 .päivänä 2024

Miika Sunkka
hallituksen puheenjohtajaTuula Pikkarainen
hallituksen varapuheenjohtajaMarkus Kontiainen
hallituksen jäsenKaija Kotisaari
hallituksen jäsenKaisa Laitinen
hallituksen jäsenPetri Liukka
hallituksen jäsenLauri Sikanen
hallituksen jäsenVesa Kostamo
hallituksen jäsenJaana Reimasto-Heiskanen
toimitusjohtaja

2. Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Hallintoneuvosto on tänään pidetyssä kokouksessa perehtynyt pankin tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Vuoden 2024 edustajiston kokoukselle hallintoneuvosto toteaa lausuntonaan, että pankkia on hoidettu lain ja säännösten mukaisesti ja että hallintoneuvostolla ei ole Pohjois-Karjalan Osuuspankin tilinpäätöksen eikä toimintakertomuksen johdosta huomautettavaa. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen esitykseen ylijäämää koskeviksi toimenpiteiksi.

Joensuussa

helmikuun 8 .päivänä 2024

Pasi Korhonen
hallintoneuvoston puheenjohtajaIlpo Saloranta
hallintoneuvoston sihteeri

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Lappeenrannassa helmikuun 13. päivänä 2024

KPMG OY AB

Heikki Tuomi
KHT

Tilintarkastuskertomus

Pohjois-Karjalan Osuuspankin edustajistolle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Pohjois-Karjalan Osuuspankin (y-tunnus 2174450-0) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2023. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emopankin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emopankin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emopankista ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emme ole suorittaneet pankille muita kuin tilintarkastuspalveluja.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Merkittävimmät arvioidut olennaisen virheellisyyden riskit

Olemme alla kuvanneet arviomme merkittävimmistä olennaisen virheellisyyden riskeistä, mukaan lukien väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskeistä, sekä esittäneet yhteenvedon siitä, miten olemme toimineet näiden riskien johdosta.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällytetty arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

**MERKITTÄVIMMÄT ARVIOIDUT
OLENNAISEN VIRHEELLISYDEN RISKIT**

**KUINKA OLEMME TOIMINEET NÄIDEN
RISKIEN JOHDOSTA**

Saamiset asiakkailta – arvostaminen (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitetiedot 11, 13 ja 16)

- Saamiset asiakkailta, yhteensä 1,6 miljardia euroa, on Pohjois-Karjalan Osuuspankin taseeseen merkittävin erä muodostaen 61 % taseen loppusummasta.
- IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* -standardin mukaisten odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta perustuu OP Ryhmän käyttämiin laskentamalleihin sekä asiantuntija-arvioihin. Laskennassa käytetään oletuksia, arvioita ja johdon harkintaa, jotka koskevat erityisesti odotettavissa olevien luottotappioiden todennäköisyyttä, vakuuksien arvostamista, sekä luottoriskin merkittävän kasvun määrittämistä.
- Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan osatekijöitä päivitetään ja tarkennetaan toteutuneen luottoriskikehityksen, laskentaprosessin validoinnin ja kehittämisen sekä sääntelymuutosten ja -vaatimusten perusteella.
- Saamisten tasearvon merkittävydestä, arvostamisessa käytettävien laskentamenetelmien monimutkaisuudesta ja johdon harkinnasta johtuen saamisten arvostaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.
- Olemme arvioineet luotonannon ohjeistuksen noudattamista, luottoriskien hallintaa sekä saamisten kirjaamiseen ja valvontaan liittyviä periaatteita ja kontrolleja.
- Olemme muodostaneet käsityksen OP Osuuskuntaan keskitettyjen antolainausprosessin osien sekä odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan kontrolloimpyäristöstä keskitettyjä tarkastustoimenpiteitä hyödyntäen.
- Tarkastuksen keskeisimpiä osa-alueita ovat olleet merkittävimmät ECL-laskentaan liittyvät johdon harkintaa edellyttävät tekijät, vakuuksien arvostus ja kassavirtaperusteiseen asiantuntija-arvioon perustuva ECL-laskenta.
- Lisäksi olemme arvioineet Pohjois-Karjalan Osuuspankin saamia ja odotettavissa olevia luottotappioita koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emopankin ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emopankki tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emopankin tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aiheutta epäillä emopankin tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emopankki tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet osuuspankin edustajiston kokouksen valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2020 alkaen yhtäjaksoisesti 4 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Lappeenrannassa 13. helmikuuta 2024

KPMG OY AB

Heikki Tuomi
KHT